

تپه دلنلی زاده

کامل

Kāmil, Tepedelenlizāde

باربار وس

خیرالدین پاشا

Bārbārōs Ḫayreddīn Paşa

مشهور

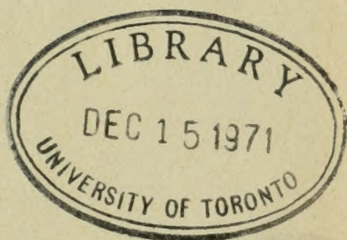
پره‌وزه محاربهٔ بحریه‌سنی مصوردر

آصادوریان مطبعه‌سی

۱۳۲۴

بر زمان شعشعهٔ سطوتی دنیایی طوتان
شانلی بحریه‌مزه ، ایلدم اتحاف بونی

مدخل

اولدی یعقوب زاده خضرئیس [*]
بر کوزل کونده بزم مهده انیس

[*] خیرالدین پاشا

مسقط رأسیدر میدللی آنك
موجب افتخاریدر اورانك
درت برادر دیلر اوغازیلر
دردیده لطف خلقته مظهر .
اوروج ، الیاس ، خضر ایله اسحق
جمله‌سی قهرمان ایدی الحق ،
لکن اول مرد جانشکارغزا
فطرةً سربلند ومستثنا ،
دهاواردی چوجق ایکن غایت
حرکاتنده بشقه بر حالت
بشقه بر شدت پلنکانه
بشقه بر تابش دلیرانه
ایدیه‌وردی زمان ، اوت ، احضار
بربیوك قهرمان خصم شکار ؛
اوکوچکدن بحاره عاشقدی
چونکه پك طبعنه موافقدی
[*] قارداشیله برابر اوّلجه
بولدیلر برکمی مکملجه ؛

---

[*] الیاس بك ..

سیروزه ، پاسلانیکه کیدرك
اخذ و اعطایه حسر وقت ایدرك
طولاشیرلردی هپ دکزلرده
ایکی قارداش طانیلدی هریرده ..
ینه برکون اوغازیٔ ذی شان
اوفرید بهادران زمان
برکوزل بادنشهٔ پرورله
— ینه الیاس بکله ، اول ارله —
آپریلوب لانهٔ قرارندن
کچیوردی رادوس جوارندن
قارشیدن سوکدی بر آلای قورصان
[*] صاردیلر قهرمانلری دران
طرفین آتشه قیام ایتدی
جنك بحری ابی دوام ایتدی

[*] اوزمانلرده واردی قورصانلق
چونکه چوق ایش یاپاردی قورصانلق
کاری چوق برکوزل تجارت ایدی
عادتا برطریق ثروت ایدی
آق دکزده رادوس شوالیه‌لری
خیلی کیتمشدی اول زمان ایلری ...

يوقدى اما اويولده تجربه‌سى
ينه دهشتله يوكسه‌لردى سسى ...
عاقبت غالب اولدى قورصانلر
چوقلغه قارشى هيچ چاره‌مى وار !!
طوتديلر خضرى ، سوندى شمع اميد
اولدى الياس بك زوالى شهيد ...

§

خيلى ايام قالدى اورده اسير
صوكره قورتولدى اول دلير شهير
برمكمل گمى تدارك ايدوب
جانب خصمه انتقامه كيدوب
آچدى تير قضايه سينه‌سنى
آولادى چوق رادوس سفينه‌سنى !.
هپ ايتاليا سواحلنده اوياز
كوش اطرافه اولدى ولوله‌ساز
قيش تقرب ايدنجه عودت ايدوب
كچدى بحر سفيدى ، طوغرى كيدوب
ايتدى اسكندريه ده آرام
ايلدى اكسيكى نه وارسه تمام ! ..

اولدی وقتاکه دیدهٔ ابحار
نائل رؤیت جمال بهار
انتفاع ایتمك اوزره دریادن
فلك لنكرله چیقدی مرسادن
دانهٔ قهرینه اولوردی نشان
رهگذار بسالتنده طوران
ایلدی چوق سفینه رام ینه
خیلی مال ایتدی اغتنام ینه .
ضبط وجمع ایتدیکی غنائم چوق
حفظ ایچون آنلری فقط یر یوق
اوزمان ایستهدی اوروج غازی
اومهابت نما سراندازی ،
بولوشوب قاردشیله صارماشهرق
اولدیلر بحر وصله مستغرق .
قونوشوب باش باشه برادرجه
تونسه کیتدیلر برابرجه
اوایکی قهرمان بحر آشوب
عرض حال ایتدیلر امیره واروب

حفظ اموال ایچون یر ایسته‌دیلر
درعقب ویردی برمناسب یر .
التفاتیله همده ایلدی شاد
آنلره مرکز اولدی خلق الواد [*]

§

فرط غیرت ایله ، بسالت ایله
بربیوك قدرت ومهارت ایله
— ایکی قارداش وداع ایدرب شهره —
ینه تکرار آتیلدیلر بحره . .
ایدرك غالبانه سیروسفر
اولدی هپ ایشلری شکارظفر
کورسه بردشمن آنلری ناچار
باقمه‌دن آردینه ایدردی فرار
آرتیوردی کرك خزینه‌لری
وکرك حرب ایچون سفینه‌لری .
سکزاون ییل ایچنده اللی کمی
غرقهٔ زینت ایتدی سطح یمی ؛

[*] تونسك طقوز ، اون کیلومتره شرقنده برقصبه‌جق . . . .

ایتدیلر زروهٔ کماله صعود
برمکمل دونما بولدی وجود . . .

§

[*] کمیلرله « بجایه » ده بر کون
طولاشیرلرایکن تنزه ایچون
[**] باصدی برچوق سفائن دشمن . . .
درعقب غازیان آهن تن
خصم ناکهظهوره صولتیله
صاردیلر آتش مهابتله . . .
اولدی آثار انهزام بدید ،
ایتدی غازیلر آتشی تشدید ،
هیچ ممکنمی اولمه تاب آور
اسیورشان ایچنده باد ظفر ! . .
غرق وضبط ایلیوب سفینه‌لرك
یاقدیلر نارقهره سینه‌لرك
قاچه‌دن بشقه چونکه قالمدی کار
اولدیلر باد بانکشای فرار . . .

---

[*] جزایرده – تونس حدودینه قریب – برشهر
[**] اسپانیول فیلوسی .

صکره مردان حصاره ایتدی هجوم
چونکه ضبط ایتمکه کوزوندی لزوم
کرچه آزقالدی ایتمکه تسخیر
حیف تقدیره اویمادی تدبیر . . .
اولدی مجروح اودم اوروج غازی
او بهادرلرك سر افرازی
دوشدی دللر انی کوروب کدره
دوندیلر چاره‌سز سفینه‌لره . .
حرکتله « بجایه » دن افسوس !
تونسه عودت ایتدیلر مأیوس . . .

§

مرد دهشت نثار پر تمکین
غازیء نامدار ، خیرالدین
ینه چیقدی شکار دریایه
رعشه ویردی قلوب اعدایه
اوسنه موسم شتاده هله
نقدر چوق سفینه کچدی اله .

ایچلرندن بیوکجه بردانه
[*] ایتدی تقدیم شاه دورانه
موجب حظ شهریار اولدی
نائل لطف بیشمار اولدی .
اوکا برکون اوروج رئیس دیدی :
« بویله اولماز تونسده بز ابدی
تونسی ایله سکده ضبطه قیام
نجه بولماز ینه حصول مرام
چونکه البته ناروادر پك
مسلمان مسلمانله جنك ایتمك
بوکیدش بزلره دکل لایق
بن اوصاندم بوحالدن آرتق
ضبطی لازم جزائرك بزه پك
منتظم براداره قورمه کرك
وارسه‌ده برعرب امیری آنك
ینه اسپانیا حاکمی اورانك »
بولدی حضرت بورأیی پك معقول
اولدی یکدن قرین حسن قبول .

---

[*] سلطان سلیم اول

جمله اوارجه آكلاشلدى مرام
ايتديلر هپ تداركاته قيام !

§

اولدى مسموعى آنلرك اوزمان
مصرى فتح ايلمش شه ذى شان
ـ ينه سلطان سليم اول ايچون
اسراسى ، غنائميله بتون ـ
متعدد سفينه بالتقديم
قيلديلر عرض بندهكئ عظيم .
پادشاه ايتدى التفات ينه
بولديلر تازه برحيات ينه !
خضر بك ايلدى تونسده قرار
اولدى غازى اوروج سفينه سوار
خيلى عسكر وبر دونما آلوب
سمت مقصوده قاهرانه صالوب
واردى پيش حصاره سرعتله
ايتدى تسخير پك سهولتله

چونكه كوردى امير حالى وخيم
[*] ايلدى قلعه‌يى همان تسليم . . .

§

دكدى قلب عدويه تير بلا
خبر فتحى آلدى اسپانيا
باشنه صيچرايوب او حال ايله‌قان
[**] تلمسان حاكميله متفقاً . . .
طولوديز كين جزائره كيتدى
قره‌دن، بحردن هجوم ايتدى
هيچ ممكنمى ايتمه استرداد؟
اولدى احوال بسبتون برباد
ويرديلر بك حسابسز تلفات
نه‌دوه قالدى اللرنده نه آت
كمى‌يه صاغ قالانلر آتدى قاپاق
بيك قدر واردى قورتيلان آنجق
بونى تعميره قالقشوب كويا
[***] «تنز» ى ضبطه كيتديلر اما

---

[*] ٩٢٢ هـ ...
[**] جزائرك وهران ايالتنده برقصبه
[***] جزائرك ٩٠ ميل قدر غربنده برقلعه

یتیشوب خضربك جزائردن
بك شجیعانه اولدی صاعقه‌زن
چوغنك كوردی كارینی شمشیر
كیمی قاچدی ، كیمی آلندی اسیر ...

§

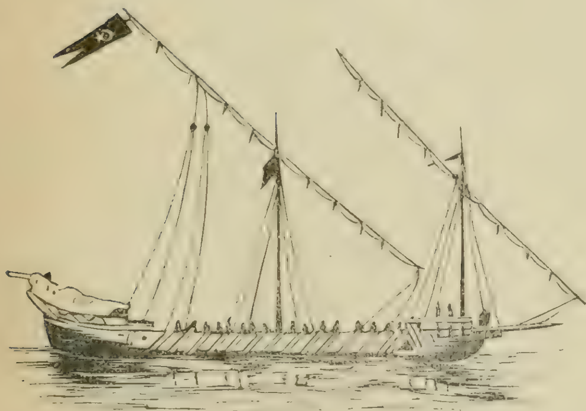
استراحت بولونجه عائله‌لر
دفع ایدلدكجه بویله غائله‌لر
برطرفدن‌ده خیلی تنظیمات
موقع فعله قویدی اول ایكی ذات
مقتضای زمانجه پیدر پی
كیردی برانتظامه هر برشی!
لكن اعدا طورورمی هیچ تهی !
وقت مرهونه منعطف نكهی
كشتیٔ فرصته اویونجه هوا
تلمسان حاكمیله اسپانیا
ینه یلكنلری كشاد ایتدی
رفع آوازهٔ فساد ایتدی!
فقط اول اتفاقی كوردی‌ده بذ
تلمسان خلقی ایتدی حاكمی رد

يك مكمل ايدلديلر تدمير
« اميرال فردينان »ده اولدى اسير
صاغ قالوب قورتولان كروه جبان
يك رذيلانه قاچديلر اورادن ! . .

§

اولدى يعقوب زاده نائل كام
طولدى شكران ايله قلوب انام
ضبط وربط امور مملكته
حفظ ملكه، حصول مسعدته
جانسپارانه خدمتن كورەرك
ايستدى خلق امير نصب ايتمك
ديدى: « برشرط ايله قبول ايدرم
اويله اولمازسه طورميوب كيدرم . . .
بزم اطرافمزده دشمن چوق
هپسنه قارشى بزده قدرت يوق
باقك اسپانيا بربيوك دولت
متقابلمى ضعف ايله قوت ؟
بزى حفظ وحمايه ايليەجك
نجه برحامئ عظيم كرك . . .

اولسه اولسه اوحامیٔ اشفق
شاه عثمانیان اولور آنجق»
بوکوزل فکر اولوندی استحسان
متنوع هدیه‌لرله همان
عرض ایدلدی شه جهانبانه ! .
سدهٔ شهریار دورانه
یوز سوردن اولدی نائل احسان
[*] تابعیت اوجمعه کون اعلان
ایدیلوب اولدی جمله عالم شاد
هپ کوکللر کسیلدی شوق آباد

[*] ٩٢٦ ه . . . .

مقصد

قوجه غازیٔ نامدار دلیر
قوجه یعقوب زاده شانلی امیر
کورمامش بحرلر مماثلنی
«یازه‌ماز کیمسه وصف کاملنی»
کائنات ایچره مثلی یوق کبیدر
نه بیوك قهرمان دوشونه‌لی بر ! . .
وجهی پرنور. قلبی روشندی
ظاهراً، باطناً مزیندی . . .
جبهۀ تابناکی نظره نواز
نظر آتشینی برق انداز . . .
تیغ سرتیزی برهلال سحر
فکر چالاکی تیغ آتش پر
فلك آرای شان معالیسی
آسمان کیر نام عالیسی . .
اولور البت بحاره دهشت بخش
اویله برشهسوار کشتی رخش

صدمهٔ دانهٔ شکاریله
ضرب شمشیر اقتداریله
طویدی بك شانلی برطنین مدید
حوزهٔ بی‌مثال بحر سفید !. .
سایهٔ سلطنتده قوتنی
آرتدیرنجه، اولانجه شدتنی
ویردی تدمیر خصم بد امله
آلدی تکرار سیف قهری اله
رعشه صاردی قلوب اعدایی
کسدی صیت بلندی دریایی
باز آهو شکار تیز قمی
قوش اوچورماز، دکلکه اویله کمی !..
بوکیدش اولدی خدشه بخش جهان
[*] کلدی غایت بشنجی «شارل» ه کران
ـ بو فنا پك ، بوحاله چاره کرك ـ
دیه قالقوب ایتالیایه کچه رك
[**] آمیرال دوریایی زیارتله
پك بیوك برتلاش و حدتله

[*] اسپانیا قرالی .
[**] جنویز دوقه‌سی مشهور آندریا دوریا..

طلب ایتدی معاونت ، تدبیر
اوده وعد ایتدی ، ایتمکی تدمیر
چونکه مجلسده واردی شوق آور
خوش مادامل ؛ کوزل پرنسسلر
آنلرك پیش احترامنده
شبهه‌سز حفظ شان ونامنده
قالدی مضطر ... او یوقسه بك اعلا
سازه کلمز بیلیردی بویله هوا
آلدی برخیلی منتظم کمیلر
اوله‌رق باد بادنکشای سفر . ؛
[*] « شرشل » ی باصدی ناکهان اما
کوردی بر انهزام ... بکده فنا ... ؛
الی یوزدن زیاده ویردی اسیر
آلدی بك مشکلات ایله زنجیر ! ؛
باصقینی طویدی خضر عالیشان
قلعه‌یه کلدی پرغضب در آن
باقدی دشمن فرار ایدوب کیتمش
هر نه اولدیسه هپ اولوب بیتمش

---

[*] جزائرك جهت غربیه‌سنده برقلعه .

آزقه‌سندن شتاب ایدوب کیتدی
هپ سواحلده جستجو ایتدی
— لکن آندریا دوریا پر لرزش
آشه‌رق «سبته» یی قاچوب کیتمش
الیجا ایلمشدی پرلیمانه ! . . —
بولمایجه قتوب طوزی دومانه
یاقدی ساحللری براز مدت
غانماً شهره ایلدی عودت
بوزمانلرده ایشته شاه جهان
او سلیمان بی نظیر زمان
او بیوك پادشاه پرحشمت
[*] ایتدی غازی‌یی نزدینه دعوت
برینی ایلیوب وکیل امور
حرکت ایتدی درعقب مسرور
یوله اولدی دونماسیله روان . .
اون سکز دانه مقتدر قپودان
ایله برلکده کلدی ... شاه جهان
هپسنی کوردی لایق احسان

---

[*] سلطان سلیمان قانونی (٩٤٠ ه).

آرەدن كچدى صكره برقاچ كون
اولديلر داخل حضور بتون ...

§

ديدى سلطان فضائل پرور :
«كل خضر بك ... بقايم كل قوجه ار
غزواتك بنى محظوظ ايتدى
نامك آذان جهانه كيتدى
ايده تا كوش سماواته صعود
سندن الله اوله دائم خشنود
لايق مدح وثنا تمكينك
خيرلى اوغليسك اوغلم دينك
سكا البته اولور حقده معين
ايشته قويدم آدينى خيرالدين»

§

هانكى شيلردن ايلديسه سؤال
هپسى آدابله موافق حال
ايتديلر واقفانه رد جواب
ينه غازى يه دوندى خطاب

«جنویزلی بری وار ، موریامیدر؟
نەدر ؟ آندریامیدر دوریامیدر ؟
ایشته هرنەیسه او مزعج آدم
بزی تعجیز ایدییور پك هردم
عجبا حدینی بیلدیرمك ایچون
شوکا برچاره بولنمازمی بوکون ؟ »
بو سئواله او قهرمان زمان
شویله بر خوش جواب ویردی همان :
« آمیرال دوریا نرده‌در هانیا ؟
مرد ایسه ایشته ساحهٔ هیجا !
خوفنی بندن، آشکار ایدییور
اسمی طویدیمی فرار ایدییور!
او، نەلر وار بیلیر قرارمده
طوراماز هیچ رهگذارمده
حذر ایتسونکه ضرب تیغمدن
صکره امواج بحر اولور مدفن ! . .
او حریفك یانمده حکمی وار؟
باشنه ایلرم دکزلری طار ! . .
ضرب دستمله جوی بویلاتیرم

کیسیله هوایه فیرلاتیرم ! . . . »
اولدی غایتله چوق بو طرز کلام
موجب انبساط شاه بنام
یکیدن التفاته غرق ایتدی
غازیانی غریق شوق ایتدی .

§

اولدی وقتاکه او غیرتلی پاشا
با وزارت « قپودان دریا »
بسبتون چالقه‌نه‌رق بحر سفید
صانکه اظهار ایده‌رك شوق جدید
اولدی امواجی نغمه‌ساز ورود
ایتدی ساحلره ایصال سرود
ایده‌بیلسیدی اگر فتح کلام
شویله ایتمزمی ایدی عرض مرام
« پاشا ای صفدر یکتای زمان
پاشا ای سروری بحر یونك ؟
سکا داهیلر اولورلر حیران !
اولمیان وارمی سنك مفتونك ؟
طاپانوب سینهٔ زمینمه یات
نشئه ویرسون سکا ای شانلی وزیر !

نشئهٔ حال حزن تاراجم
اوكه خصم پریشانكی قات
سنی آلقیشلاسون ای غازیٔ شیر؟
هر زمان فشفشهٔ امواجم ! . . . »
منتظم ایستدیكندن اعلا
ایتدیروب خیلی سفائن انشا
صرف ایله غیرتی ، همتنی
دولتك شوكت بحریه‌سنی ،
اولدی بر قاتدها اعلایه سبب
لكن آندریا ایدی مقصدی هپ . . .
آرزوسی اوكا قارشی كیتمك
بولدیغی یرده پریشان ایتمك
بو ایدردی آنی قلباً تهییج
النه كچمدی بر فرصت هیچ . .
اوته‌دن حاله باقوب آوروپالی
دیدی اولماز بوكا قارشی قومالی
[*] پاپا اولدی اوك آیاق ، باصدی قدم
« اتفاق ایتملی بر آن آقدم »

[*] اوچنجی پول

دەیەرك ویردی جسارت؛ او زمان
حرکت ایلدیلر متفقاً . . . .

§

یك بیوك بر دونما بالاحضار
نصب ایدوب «دوریانی» اوكا سردار
«قورفو»دە اجتماعە باشلادیلر
اوراسی چونكە بر عظیم حصار
وار نەدرلو آرانسە تسهیلات
اولور البتە مركز حركات . . .
وندیك، مالطە، پورتكیز جنویز
بردە اسپانیا فرقەسیلە دكز
اولدی كویا؛ — بوار افقەقدر . ـ
ربیوك بیشۀ شتا منظر ! . . .
[*] درلو قالیوز، قادرغە، قیرلانغیج
حیرت آور كورولمامش شی هیچ! . . .
التی یوزدن زیادە مقداری
غازیٔ نامداری، افكاری
بونلرك صانكە ایلمك مغلوب!
برموافق هوادە یلكن آچوب.

---

[*] مختلف سیستمدە سفائن حربیە

ـ کسب ایله شوق وانبساط جدید ـ
اولدیلر عازم طریق امید

§

اوزمان غازیٔ ظفر بیکر
« آغریبوز » ده یاتیرکن آلدی خبر
که بتون قوتیله « آندریا »
« پره‌وزه » حصارینی کویا
ضبط ایچون عسکری دوکوب قره‌یه
شهری آلمش همان محاصره‌یه ...
ویردی « طورغود » رئیسه تعلیمات
طاغیتدلدی چابوقجه مأکولات
تیز رفتار اولان سفائندن
ییرمی مقداری آچدیلر یلکن
لایقیله تحقق ایتمك ایچین
نه‌قدردر قوای متفقین ؛
اولکه البته لازم استکشاف
چیقارلدی آنك ایچون کشاف ...
ایدیلوب جمله اکسیکی اتمام
آرقه‌دن‌ده دونما ایتدی قیام

عکس ایدوب رنك اشعه پرور آل
سطح یمده شناور اولدی هلال ..

§

فرقهٔ پیشدار شان آور
اوسبکرو اوفاق تفك کمیلر
جانبینی ترصد ایلیه‌رك
کیتدیلر «زانطه» پشکاهنه‌دك
یولده یوقدی ــ باقلدی دقت ایله ــ
موجب شبهه برسفینه بیله ..
آطه‌یه یاقلاشنجه تا اوته‌دن
اولدی منظور برطاقم دشمن
قاپلامش سطح موجه‌دار یمی
قره‌غول بکله‌ین ایچه کمی ...
دیدی طورغود اوغازیٔ ماهر:
«دها یاقلاشمه غیر جائزدر
دشمنك پیشدار قوتنی
کشف ایدوب آکلادق یا نیتنی
حاصل اولدی یتر بنم املم
دونه‌لم غیری عودت ایلیه‌لم»

ایلینجه وظیفه‌یی اکمال
اوراتن قیردیلر دومن درحال
بونلری قارشیدن کورن دشمن
اوده زنجیری قالدیروب اژته‌دن
دوریایی ایلمك ایچون آگاه
حرکت ایتدی ، اولدی عازم راه ..
کرچه پك چوق محافظین ، غیرت
وبیوك بر بسالت وشدت
کوستروب خصمه جانسپارانه
قلعه‌یی حفظه قهرمانانه
خیلی اوغراشدیلر ... فقط ناچار
ییقیلوب طوپ ایله در ودیوار
دفع صولت اولونجه امر محال
دشمن ایتمشدی قلعه‌یی اشغال ! .
قردغوللە فقط کلنجه خبر
چیقدی داخل اولان بتون عسکر
« دوریا » حس ایلدی مخاطره‌یی
رفع ایدوب درعقب محاصره‌یی

الده موجود ایکن اوندم فرصت
قورفویه طوغری ایلدی رجعت

۞

قهرمان بنام خصم افکن
ناکهانی اولان بورجعتدن
« مودزن » لك اوکارنده آلدی خبر
ایتدی تحویل بادبان سفر
« کفالونیه » جوارینه کیدرك
« بورده‌کی کویلری خراب ایتمك
بزجه‌ده ... احسن مقابله‌در »
دیه عسکر چیقاردی ؛ هیچ ایکی بر
دیمیوب یاقدی ، ییقدی شدتله
صکره زنجیر آتوب مهابتله
پروزه حصارینه طوغری
[illegible] نصرت [illegible] یولو

۞

باسلامت وارنجه غازی ٔ شیر
قلعه‌یی [illegible]

ایلدی . . . صکره درعقب طیار
ایکی قیرلانغیج ایلدوب احضار
جانب خصمه طوغری کوندردی
برقوماندانك الڭ بیوك دردی
قوت دشمنی مکملجه
شبهه‌سز اکلامقدر اڭ الجه
چونکه پك آکلاشلامشدی دها
مقصد وحال خصم خدشه نما
طوغریسی مدح و آفرینه جدیر
ایش کورولدی . . طوتولدی بر قاچ اسیر
آنلری ایتمه‌دن دوچار عذاب
ایلیوب لایقیله استجواب
اکلادی هر نه آکلامقسه مرام
ایتدی نقصان نه وار ایسه اتمام

*

آمیرال دوریاجه‌ده استکشاف
ایتدیروب سرعت ایله ؛ بالاطراف
قوت خصمنه آکاه اولمق
الڭ مهم بلکه بر ایشدر یپاجق

اوده بی‌شبهه بو درلو حرکت
ایدرك ، آكلادیكه یوق نسبت
[*] ایكی قوت آره‌سنده . . . . اۇ زمان
یكیدن كسب جسارتله همان
بوغازی آبلوقه‌یه آلمق ایچون
یاری قوتله قیام ایتدی اۇكون
كلدی – كورمكله ایشی امریسیر –
[**] مدخلك قارشیسنه آتدی دمیر.
قلعه‌یی ترك ایدرك قاچمش ایكن
دشمنك قوتنه مغروراً
بویله تبدیل ایله اسكی روشی
ینه ابراز جسارت ایدیشی
اوله‌جق حربه ضروری منجر
دیه غازیٔ متانت پرور
امرایی، رؤسایی بالجلب
درعقب عقد ایله بر مجلس حرب

---

[*] دونمای همایون چكدیرمه‌نوعندن ۱۲۲ كمیدن مركبدی
[**] غرۀ جماذی الاول ۹٤٥ – ایلوله مصادف –

الك موافق اولانی بولمق ایچون
آکلامق ایستدی آرایی بتون.

§

صالح رئیس

بنجه تجاوز اولەمز پك بجا
ایله میور چونکه تقابل قرا
ساحلە هپ دوکمەلیز عسکری
مدخلی حفظ ایتمك ایچون هر یری
طوتمالیز تحت [illegible]
بویله دیرم عاجزیکز . . . .

سیدی علی رئیس

بنده کز

بزجه دیرم شمدی تجاوز [illegible]
الك ایوسی دشمنه یوز ویرمەمك
چونکه شماردقجه جسارتلنیر
قوتنه قوت دیکر کلیر
ظن ایدرم . . .

صادق رئيس

تجاوز دشمن بوبلادر

گورمدك كيمسه‌نى اللادر

گوزلجه محمد

بر كيجه شبيخون ايدهلم بن ديرم

الـ ايوس . . .

طورغود رئيس

بن ايسه دشمن ديرم

غفلته دوشمز اوقدر

خير الدين پاشا

شبهه‌سز

طور بقالم . . . تحقيقا شعلق بز

بر ايكى گون طوغريسى صبر ايتمه‌دن

آكلاشيلير مقصد دشمن نه‌در ؟

صكره قولاى . . . .

صالح رئيس

چوق ايو تدبيركز

حاله گوره هر نه ياپلمقسه بز

اول زمان اجرایه شتاب ایلرز
دشمنی برباد ایدرز . . .

طورغود رئیس

شبهه سز

«بر کوچك ضابط کلیر»

دشمنك احوالنه مدنظر
ایلمك اوزره طولاشان بر نفر
شمدی خبر ویردی کلوب کیزلیجه
ساحله عسکر دوکه جکمش کیجه . . .

خیرالدین پاشا

ساحله عسکر چیقارلسون براز
شمده بش اون طوپ چیقارك . . کیم بوغاز
بوش براغلمق اولاماز . . .

ضابط

پك کوزل

خیرالدین پاشا

هرنه دها وارسه باقك محتمل
حاضر اولك . . . صکره بیوکدر جزا
حال تیقظده طوروك دائما

طورغود ریئسه خطابا

سزده برابر فیلوکنزله کیجه
تا بوغازه یاقلاشکز کیزلیجه
مدخلی زورلارسه اکر بالتمام
دشمنی تنکیله ایدك اهتمام

※

فی‌الحقیقه عجوز لیل سیاه
ساحهٔ کار زاره عطف نکاه
ایلمك اوزره سمت شرقیدن
ساعد اسمریله بر روزن
آچه‌رق ایلینجه عرض لقا
ایدوب القای قسوت اول سیما
مهر مغرب کزین لمعه‌فشان
کیتدی زیر افقده اولدی نهان
اورتونجه ردای شب هرسو
دشمن خدعه‌کار فرصت‌جو
ایستدی دوکمکه براز عسکر
کلدی یاقلاشدی مدخله کمیلر

باشلادی آتش ایتمکه اورادن
چیقدی طورغود رئیس قارشی همان
بالمقابل کمال شدتله
آتشه باشلایجه سرعتله
قالمیوب هیچ اویامه طورمتین
لرزه‌دار اولدی پای خصم جبین
چکدی بر کون . . .فقط ینه کله‌رك
کمیلرله جوار مدخله‌دك
باشلادی دانه آتمغه ایچری
دشمن خائنك بوطفره‌لری
ایلدی قهرمانی‌یك اغضاب
امرایه شویله ایتدی خطاب
«زمان کچمه‌سون آرتق ای شیرلر
آلنسون همان شمدی زنجیرلر
وارلسون شونك اوستنه حرب ایچون
نه‌در آکلاشاسون جلادت بوکون
نصل طاورانیر سه‌م باقك دائما
که افعالکز بکزه‌سین هپ بکا

سفائن بتون طوپليجه كيتملى
كال مهارتله سوق ايتملى . . .
جناحينى دائم ترصد كرك
تعرض، تجاوز زماننده پك
بيوك شدت اظهار ايدك دائما
غضنفر محاربلرى جابجا
كاليله تشجيعه غيرت كرك
دمادم شجيعانه صولت كرك
طوغرمش، بيوتمش بوكوكلو ايچون
اوكا جان فدا ايلرز هپ بوكون
ا‌ؤت . . . ايستر البته خدمت وطن
بزى بكليور . . ايشته بر روزشان.»

§

آكلاشلمق ايچون كوزل، حركات
ويردى بربر عمومه تعليمات
...ردن كچمه‌دن اوزونجه زمان
حاضر اولدى بتون دونما . . . همان
حركت ايلدى مهابتله
ـ كوزلر آلوده خون حدتله ـ

غازیٔ پر وقار عالیجاه
ایلیوب سمت خصمه عطف نگاه
— قاش چاتیق، دیدلرده شعلهٔ دم —
غائبانه خطاب ایدردی اودم

§

«بتون باران آتش یاغدیرر جو مهابتدن
حذر ای خصم بی ادراك، مرمیات نصرتدن؟!
اولور هر بردقیقه شعلهٔ دوّاری برق انداز
حذر ای خصم مغرور جبین سیف حلادتدن!
تفوق کوردیکز ای خائفان، ای طفره اندازان
جسارت آلدیکز اما بونسبتسزجه قوتدن!
نسیم غالبیت قوت قلب اولمه‌دن اسمز
سزه برسود یوقدر اویله براورکك جسارتدن!
بز اول قوم نجیبز کیم باقلسه هانکی بر فرده
وجودنده بولنماز بشقه‌شی خون حمیتدن
آکلسه هر نه‌دم عثمانلی نامی خاطره، اوّل
کلن بی‌شك عبارتدر شجاعتدن بسالتدن
شو آتشدن صاقنماز بر آووچ مردان آهن تن
یومارمی صاندیکز کوز بردقیقه اویله کثرتدن

(بز اول نسل کریم دورهٔ عثمانیانز کیم
مخمردر سراپا مایه‌مز خون شهادتدن
بز اول عالی همم ارباب جهد واجتهادز کیم
جهانکیرانه بردولت چیقاردق بر عشیرتدن)

§

شیر بحری ویا برر اژدر
کبی چیقدی یکان یکان کمیلر
برخط اوزره نظام حرب آلدی
دشمنه ییلدیرم کبی صالدی
ایکی اوچ یوز عدد طوپك بردن
پرلهیب اولمسی غرېو افکن
قلب اعدایی رعشه‌دار ایتدی
اوجسارت، اوکسترش بیتدی
فرقهٔ دیکره قاووشمق ایچون
پك بیوك برتلاش ایچنده بتون
کمیلر قالدیروب دمیر اورادن
طاره طار آتدیلر سلامته جان !
وقت تعقیبه نامساعد ایدی
شمس غارب افقده قاعد ایدی،

کیجه البت دکل مناسب پك
اویله دملرده احتیاط کرك
قلعه‌یه طوغری عودت ایلدیلر
[illegible]
متیقظ بولندیلر غایت . . .
چوکدی اطرافه بردرین ظلمت
غازیٔ نامدار دریا دل
اوله‌رق استخاره‌یه مائل
عالم انور منامنده
روحنك انبساط تامنده
کوردی بر بحر موجخیز عظیم
اویئیور موجه‌لر ایچنده نسیم
سرپیور نور پاره‌لر افلاك
متصل کندی طوپلیور اسماك
بیلدی تبشیر معنویدر بو
درعقب قورفو سمتنه طوغری
فلك لنکرله نصف شبده همان
باکمال مهابت اولدی روان
§

توجه غازیٔ صعوبات ادکن
«پاقسو» یه طوغری توجهده ایکن
طاغیلوب دودشب آرای سما،
اولدی بر آینۀ دیده ربا
سطح مخمور یم آواره
چهرۀ حاکۀ انواره . . .
اوزمان دشمنی کشف ایلمکه
چیقاروب برایکی عسکر دیرکه
بحری ایتدیردی ترصد ایجه
دشمنك کیتدیکی یر کرچه کیجه
قورقو سمتیدی، فقط راصدلر
ایتدیلر دقت ایله نصب نظر
اوطرفلرده اولان وارسه بدید
یالکز افقه قدر بحر سفید! . .
دونه‌رك صکره باقینجه بریدن
اولدی منظور وجود دشمن!
«اینه بختی» یه چویرمش کیدییور
[illegible] تقرب ایدییور

ویرمامك اوزره بو حاله میدان
کری یه دوندی دونما اورادن
چونکه قورقوب صاووشانلر لیلاً
قورقویه طوغری فرار ایلرکن
فرقهٔ دیکری یولده بوله‌رق
ــ بر بیوك شوقه اولوب مستغرق ــ
آلدیلر هپسی جسارت. . . . فی‌الحال
دوندیلر ایلمکه عرض جمال! . . .

§

برخط اوزره ینه ترتیب نظام
ایدرك، خصمه تقربده دوام
ایتدی غازیٔ بسالت پرور
حرب ایچون اولدی مهیا کمیلر.
کلدی عسکرلره دهشت. . . . زیرا
خصمه غایتله موافقدی هوا
لکن اول مرد حقایق آکاه
ایله‌مز اویله زمان قصر نکاه
کمینك یانلرینه ــ مثل هلال ــ
ایتدی تعلیق ایکی آیت درحال

دوشه‌رك باد جنوبی یکدن
دوشدی برخوف عظیمه دشمن
بوسغرده آنی صاردی دهشت
قالدی قالیونلری هپ بی‌حرکت
آکلادی قالمادی اول آن آرتق
حربدن قاچمه امکان آرتق
اوده تنظیم خطوطه طالدی
اوچ صره «بوردا نظامی» آلدی

§

[*] ایتدی وقتاکه تقابل کمیلر
تیتره‌دی جو سکونت پرور
اویکیتلر که بولنماز امثال
اولدیلر هپسی غضنفر درحال
بونی بکلردیلر اوچ بش کوندر
صاغدیلر طوپلری کومبور کومبور
قالدی آتشلر ایچنده هر یر
پوسکورور هر یره آتش کمیلر
دائمی کوس ونقاره ونفیر
یکوجودانه اولورلر دمکیر!

---

[*] ۳ جماذی الاول ۹٤٥

بحر پرخاشی کوپورتور هرگاه
موج آوازهٔ «الله الله»

کورله‌ین طوپلر اولور برق انداز
ایدر آتشلی دومانلر پرواز

رعدلر، صاعقه‌لر، سامعه‌چاك
دانه‌لر ولوله بخش افلاك

نعره‌لر، کوکره‌مه‌لر جوشا جوش
ایکله‌تیر معرکه‌یی بانك جیوش

بویله بر محشر هیجای عظیم
کورمامش دیدهٔ دریای بسیم! . . .

§

— صاغ جناح —

صالح بك

«ای شانلی؛ مهیب قهرمانلر؛
ای آتشه صالدیران جوانلر!

چالقانمه‌لی زور خشمکزله
هرلحظه دکزلر، آسمانلر!

زهرضربات طوب وشمشیر
کورسون، نه‌در آکلاسون جهانلر

تشدید ایدك آتشی دمادم
دریالری قاپلاسون دومانلر
برشکل هلال اولوب نمایان
طوغسون اودومانلرایچره شانلر!...»

§

دشمنك اوکده‌کی خطنده اولان
قوجه قالیونلره قارشی شجعان
ایلیوب آتشی تشدیده قیام
ایتدیلر آنلری تخریبه دوام
باقدی‌که دوریا ، خراب اولدی بتون
صانکه قالیونلری قورتارمق ایچون
خط ثانیده‌کی چکدیرمه‌لری
ایلری سوردی . . . فقط دوندی کری
چونکه آتشله قوشاتدی درآن
آنی غازی عدیم‌الاقران
احتیاطاً کریده قالمش اولان
[*] فیلوده دشمنه اولدم یاندن

[*] طورغودرئیس قوماندا‌سنده‌کی کوکالی فیلوسی

ایتدی لایقلیجه ایراث خسار
آمیرال دوریا شاشیردی ناچار
صول جناحك هله مرمیاتی
آندیرر کوکدن اینن آفاتی ! . . .

§

ـ صول جناح ـ

سیدی علی رئیس

« ای دشمنی رعشه دار ایدنلر ؟
بازیچهٔ کیرودار ایدنلر ؟
ای دشمنی تارمار ایدنلر ؟
ای شانلی غضنفران دولت ؟

فوارهٔ قهریکز آچاسون
اطرافه ظفرله شان صاچلسون !
کیم دیرکه بورزمدن قاچلسون
ویردکجه ویرك هجومه شدت !

اولدقجه بیابی آتش افکن
هر ضربهٔ پر رعود کزدن
دشمن آراسون دکزده مأمن
دریالره کوسترك مهابت

آرتدقجه لهیب قهر وصولت
اعدا نه‌در آکلاسون جلادت
چیقسون کوکه نعره‌کزله دهشت
اینسون یره خشمکزله نصرت ! . »

§

آمیرال دوریا ایدنجه رجعت
ایتدی غوغا دها کسب شدت
یکیدن جوشه کلوب غازیلر
آلدی میدان وغارنك دکر

سطح امواجی دومانلر بورودی
کوزلره حرص ایله قانلر یورودی
کوسترر اولدی اوجوش حرکت
کوز کوزی کورمیه‌جك برصورت

اوزمان قارغشەلقدن کویا
مستفید اولمق ایچون آندریا
کندینی بردها میدانه آتوب
ایستدی ، غازی شیری قوشانوب
ایکی آتش آرەسنده ازمك
نقدر بوش ، نقدر بوش ، برامك ! . . .
بوکا قارشی اودلیر ممتاز
اوسرانداز مهارت پرداز
بر « مانورا » یاپەرق پرحدت
آکا کوستردی نصلدر شدت !
ایلدکجه بونی دوریا تکرار
ینه بر ضربەده مجبور فرار
اولوب اطرافنی قالیونلرینك
طولاشیردی متهور ، شاشقین ! . .

§

— مركز —

خيرالدين پاشا

« ايشته باقك كلدى يكيتلريرى
آرش . . . دمادم صاچلك آتشلرى .
دشمن مقهوره آمان ويرميك
آتشى برثانيه ديندير ميك
معركه‌يى خصممزه تنك ايدك
سطح كبوديمى كلرنك ايدك
آرتار ايسه صولت شيرانه‌كز
قايناشه‌رق چالقانير اولدم دكز
قمرسكون آورى اعدايه ، بر
مدفن آسوده اولور ، يرويرر ...
بزكه بونى بكليورز خيلى كون
بويله كون اولمازمى بزه بر دوكون ؟
قلبمزه خوف ممات اوغراماز
هپ ايدرز شمدى شهادت نياز

مادرمزدر بزه آغوش آچان
هپ ویریرز مادر ایچون بزده جان
جان ویروب اولمکدر اوت کاممز
جان ویروب اولمکله بویورنامز ...
کوستریکز شونلره ای‌شانلیلر
شمدی نصل حرب ایدر عثمانلیلر .»

§

یمه‌دن دانهٔ آتشباری
بیتدی قالیونلرك آرتق‌کاری
قوجه‌غازیٔ بوارق تدویر
یدقهرنده دونرکن شمشیر
— چاتیشوب بربرینه قالیونلر —
کوردیکه قالبوره دونمش اونلر
کورمدی بکله‌مکه غیری لزوم
براشارت ویره‌رك ایتدی هجوم ...
های و هوی وله افزای جیوش
ویردی دریایه بیله شوق خروش

هرطوپ آتشزن صولت بردیو
طولاشیر هرطرفی خشم غریو
ایتدی اعدای جبینی ترعیب
بردرین غلغل تکبیر مهیب ! .
درعقب رامپه ایدنجه کمیلر
تیغلرچیقدی مثال اژدر
سرپه‌رك هربری خصمه زهراب
چارپینیر، قیورانیرایلر پرتاب!
جوّ پرجوشه اولورموت انداز
بر چکاچاك صواعق پرداز
ضربه‌لر خدشه رسان اجلاف
نعره‌لر ، دمدمه‌لر زهره شکاف !..

§

حرق وتخریب ایدرك اکثرینی
خط حربك طاغیدوب هر یرینی
صالدیلر آتش ایچنده ایلری ،
دشمنك آرقه‌ده چکدیرمه لری

بوهجومك ، بومخوف احوالك
بولهبگاه جحیم امثالك !
دهشتندن قاریشوب چارپیشه‌رق
بر آن اول جان آتوب قورتوله‌جق
یر ایدرلردی تحری .... آمیرال
کوردی غایتله فنالاشمه‌ده حال
صانکه تشجیع ایچون افرادی همان
باغیروب هرطرفه ــ ناله کنان ــ
سویله‌نیردی شوزمینده اول آن :
« ای بهادرلر ! آمان ای شجعان !
ناگهان بویله طاغلمقده نه‌وار ؟
عاردر سزلر ایچون بویله فرار !
دکیشور صورت غوغا هردم
بویله دملرده متانت الزم
نه یورك وار نه‌جسارت سزده !
یورك اولمزمی جسارتسزده ؟
طیانوب قارشی طوروك خصمزه
یاد نصرت دونر اول آنده بزه

متصل طورمیوب آتش صاچکز
رجعت ایلر اوزمان اعدامز
باقاسون کوزلریکز اویله کری
کوره‌یم شمدی سزی. . . آرش ایلری! .»

§

نه کزر! . . سوزله طورورمی اونلر
چونکه بر «موستره» درقالیونلر!
نقدر ایلمش اولسه اقدام
کله‌مز یاردمنه خضر کلام!
باقدی بیهوده زواللی سردار
باشلادی حرص ایله آرتق ناچار
«ایکی کولله» آله‌رق اللرینه
دوکنوب اورمغه هربر یرینه
حدتندن هم اولوب کریه نثار
هم دخی اولدی شتابان فرار! . .
صقالندن اوج آلیردی کویا.
یولمه‌دن قالدی صقالسز دوریا! . .

§

مهر اهسته رو مغز بکیر
ـ که اوکون بحرسفیدی تنویر
ایدرك شعلهٔ دیداریله
آتشین چشم فسونکاریله
ساحهٔ حربی سوزردی هرآن ـ
دامن افق ملوّنده نهان
اولمه‌دن، صوك نظر تقدیری
قوجه غازیٔ ظفر تسخیری
اوپوب آلننددن اودم ـ قیلدی آکا
عرض تعظیم ایله تبریك وغا! . .
قاراروب سطح سفید امواج
ایتدی انوار نهاری تاراج
طوته‌رق راه فراری صاووشان
سفن دشمنی تعقیبه همان
باشلایوب، خیلی مسافه پشنی
کرچه قویویرمیه‌رك، اوچ‌بشنی
یتیشوب ایلدیلر ضبط واسیر
ایتدیلر عسکرینی درزنجیر،

حیف. . . اوبر زمرهٔ بی‌زهره او ان
اولدی ظلمتده نظردن پنهان!
کوندوزین دانهٔ تخریب ییلن
نقدر وارسه طاغلمش یلکن
ینه بالذات فرار ایلرکن
یاقه‌رق آنلری ــ بربر ــ دشمن
ایلدی لیل سیاهی تزیین
یاپدی اعداسنه برشهر آیین

§

خاتمه

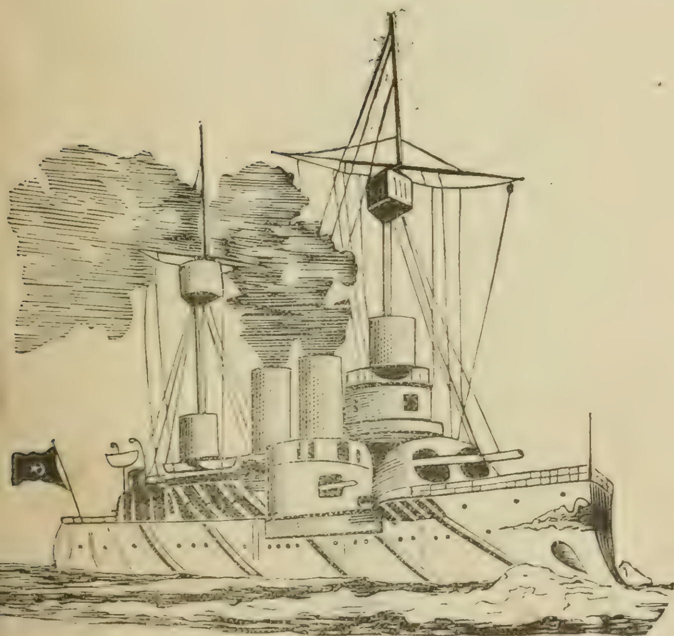
قهرمان دهشت انداز جهان
غازیٔ نصرت مأثر، چوق زمان
پك بیوك خدمتلر ایتدی دولته
باعث اولدی اعتلای شوکته
سنی سکساندن زیاده یکن بیله
پك فداکارانه بر اقدام ایله
اوغراشیردی هپ بونکچون روزوشب
انحصار ایتمش بوکا آمالی هپ

اولسه‌ده بیك ییل معمر پرامل
اسمه‌مك ممکنمیدر باد اجل
اولدی برکون بال آچوب کشتیٔ موت
جملهٔ آتی آکا تاریخ فوت

رحمه‌الله رحمةً واسعه

مات رئیس البحر

٩٥٣

آثار مطبوعه‌م

یازدقلزم	مجموعهٔ اشعار نوهوسانه
مخابره‌لرمز	مکتوبات
معشوقه	منظوم
برمتورمه‌نك حسیاتی	منظوم
نمونهٔ شجاعت	منظومهٔ تاریخیه
والده‌م	مرثیه

— دردست —

سراب	مجموعهٔ اشعار
نالان	منظوم
ایکنجی والده	منظوم
سرشك هجران	منظوم
بردسته کاغد	کوچك حکایه‌لر
پراکنده	اوراق پریشان

پلونه قهرمانلرندن

میرالای یونس بك

محرری :

طوپجی قائممقاملرندن

م . امین

میرآلای یونس بك [*]

افرادندن هر بری، مردلك کبی .. شجاعت کبی فطرتك بذل واحسانده امساك ایتدیکی سجایای عالیه ایله مهد انسانیت وحمیته کلن عثمانلیلر، عالمك شو اقلیم مستثناسنه رکز لوای سلطنت ایتدکلری تاریخدن اعتباراً یتشدیردکلری بهادران امت ایچنده ده ذاتنه برموقع انفراد تخصیص ایتدیرن یونس بك هجرتك [۱۲۶۰] نجی سالنه طوغری اسکدارده

---

[*] برشهید مبجّلك مرقد مبارکنه معنوی برمزار طاشی دیکمك قبیلندن اولان شو اثرجك ۱۳۱۳ تاریخنده یازلمشیکن حسب الایجاب طبع اولونه مامشیدی. شرف طبعی بو کون میسّر اوله بیلمشدر. فقدان مأخذ اعتباریله وقوعی طبیعی اولان خطالرك اخطاریله برابر محرر حقیرینك معذور کورلمه سنی ارباب مطالعه دن نیاز ایدرم.

توح قویوسی دینیلن محلده کهواره نشین عالم وجود اولمشدر .

شدت ذکا . . عمق نظرکبی بخشایش قدرتدن مظهر اولدیغی ایکی خصیصهٔ جلیله سایه سنده — صبیان مکتبلرنده سنه لرجه تدریس ایدیلن — علوم ابتدائیه یی پك آز زمان ظرفنده تحصیل ایده رك مکتب فنون حربیه اعدادیسنه قیدوقبول اولونمشیدی .

[١٢٨٠] تاریخنده ایسه اکمال فنون حربیه ایده رك ملازم ثانیلك ایله نشأت وخاصه اردوی عثمانیسنه منسوب طابورلرك برنده بر آز مدت خدمت ایتمشیدی .

قالوبلا دنبری آرایه ، آرایه پای سطوت وجلا دتینه کلن شهرت مردانکیی بر آن اول اکتساب ایتمك ایچون او آره لق ظهور ایتمش اولان کرید وقعهٔ مشهوره سنه طابوریله عزیمت وغبطه رس قهرمانان اوله جق برصورتده ابراز شجاعت ایله ــ نشیدی . حتی مناعت طبیعیه سی ایله شهر تکیر اولان [ابرقادی] بمناسترینه عقلاره القای حیرت ایده جك

برصولت شیرانه ایله هجوم ایتمشدر . بو آتشپارهٔ
جلادتك طاغلری . . طاشلری پای ثباتی تحتده
تتره‌ده‌جك برمتانت فوق‌الغایه ایله کوستردیکی همت
رستمانه ، معیتی افرادینی ده غیرته کتیرمش اولدیغندن
موقعلرینك متانتنه ، محافظلرینك شجاعتنه اعتماد
ایتدکلری اوتپه‌یی اسلحه وجبخانه‌سیله قارشیلرینه
چیقمش اولان اومرد ظفرشماره تسلیم ایتمکه مجبور
اولدیلر . شوخدمتی فوق‌الغایه تقدیر ایدلدیکندن
غازیٔ مشارالیه یوزباشیلق رتبه‌سیله رهین اعزاز
اولدی .

خاصه طلیعه طابورنده بولونان مشارالیه ایام
حضرده ، کتابخانهٔ فنون حربیه اطلاقه شایان
اولان قوهٔ حافظه‌سنه زماننده جاری اولان قواعد
حربیه‌یی حفظ ایتمشیدی .

۱۲۸۶ سنه‌سنده خطهٔ یمانیه‌یه کوندریلن
فرقهٔ احتیاطیه‌نك اوچنجی آلاینك طابورلرندن

یرینه صول قول اغاسی تعیین بیورلمشیدی .

مواهب قدرتدن، مظهر اولدیغی ، خصائص دلیرانه‌سندن یمن کبی بر قطعهٔ شورشده‌ده بیوك بیوك استفاده‌لر ایدلمش اولدیغندن خدمات واقعه‌سنه مکافاةً مأمور اولدیغی آلایه صاغ قول اغاسی انتخاب وتعیین بیورلمشدر .

۱۲۸۹ سنه‌سنده ایسه دردنجی آلایك ایکنجی طابورینه بیکباشی تعییناً نیله بکام اولمشدر .

شهید محترمك بارقهٔ شمشیر غالبیتله داخل اولدیغی یرلرده کوستردیکی عالیجنابانه مروّت ، واستقرار آسایش خصوصنده ابراز ایتدیکی خدمت وبالخصوص یمنده التزام الله‌دیکی حرکت وجود مبارکنه فردوس سعادت اولان خاك پاکی اوزرنده‌کی طاشه خطّ زرّین ایله یازلمغه دکل ، الی الابد حافظهٔ پیرای ملّت اولمنه شایاندر .

یاران ظفرشعارینه کرك محاربه ، کرك تعلیمخانه میدانلرنده ابراز ایتدیکی آثار کرم ، انسانیّت

پایدار اولدقجه اونودلمایه‌جق مردلکلردندر . خلاصهٔ مکارم حمیت اولان غازیٔ نامدار کندی کبی ، شان وسطوت میدانلرینی سیرانگاه دائمی عداتمش اولان رفقای جهادینه ـ خاطرینه کلدکجه ـ یمن وقوعاتندن بحث ایدر و بر آرالق اردوی عثمانیدن رهن طریقیله عربان جانبنه کوندریلوب قلعه درونند فوق‌الحد مضطرب قالدیغنی علی طریق‌الحکایه سویلر ایدی .

دنیاده اك بیوك ذوقی .. صفایی .. عسکرینك باشنده بولونه‌رق یابر مفرزهٔ عسکریه‌یی ، یاخود برموقع مُسْتَحکمی اسیر وضبط ایتمکده طانیان بر عسکر ایچون ولو رهن طریقیله اولسون ! اسارت نه‌بیوك فلاکتدر ؟ ! . .

۸۹ سنه‌سی اواخرنده فرق احتیاطیه‌جه تنسیقات واصلاحاته لزوم کوریله‌رك ایکنجی اردوی عثمانیدن یمنه اعزام ایدیلن بشنجی طلیعه طابورینك یرینه مجدداً تشکیل ایدیلان طابورك بیکباشیلغنه

یونس بك مرحوم تعیین بیورلمشیدی .

بوعالی همت اولان صاحب جلادت ، نامزد اولدیغی وفطرت انسانیّه نك لوازم تزیینیّه سندن معدود اولان، شهرت غزاوته اصل ١٢٩١ تاریخنده آچیلان محاربه‌ده مظهر اولمشدر .

اوزمانلر [ودین] ده تحشّد ایدن قول اردوی عثمانی ایچون ، یونس بك کبی مایه‌سی جوهر حمیت وفضائل حماستدن آلنمش اولان قوماندان وافراد عسکریه‌یه لزوم کورولمش اولدیغندن یونس بك مرحوم ، معیّتی افرادیله موقع مزبوره جلب ایدلدی . غازی عثمان پاشا مرحوم ، بدایت حربده [ایزوور] موقعنه صولت و دشمنی دوچارهزیمت ایتدیکی اثناده یونس بکك دلاوران وغایه نمونه نمای بسالت اوله‌جق درجه‌ده غیرت وفعالیتی ودست مهابتی ایله یتشدیرمش اولدیغی عسکرینك ، بر آتش قضار فتار کبی اوته‌یه بری‌یه هجوم ایله اظهار ایله —

دیکی مهارتی غازیٔ نامدار عثمان پاشا مرحومك نظر دقتنی جلب ایله مشیدی .

شو خدمت دلیرانه‌سنه مکافاةً عهده‌سنه قائممقاملق رتبه‌سی توجیه بیورلدی. قطع مراتبده‌کی استحقاقنی بتون جهان نظرنده اثبات ایچون خدمت دین و دولت اوغرنده هر درلو مهالکه ترك نفس ایتمکی وظائف جلیلهٔ انسانیه دن عدایدن مشارالیه ، دشمنك [زایچار] جهتنده و [تیموق]صوینك اوبر طرفنده بولونوب الك حاکم برنقطه‌ده‌کی استحکامنك ضبطی ایچون تصمیم ایدیلن هجوم جبری‌یه فدائی نامیله آیریلان فرقهٔ مجا هدینك قوماندا‌سنی درعهده ایتمشیدی . بش طابوردن عبارت اولان معیت موجوده سیله اجرا ایله دیکی حرکات عسکریه ده موفقیات کامله‌یه مظهر اولدیغندن عموم اردو ایچنده یونس بك نامی حرمتله یاد ایدلمکه باشلامشدر.

هر دورهٔ محارباتنك عالم عسکریده وجوده کتیردیکی انقلاب وتحولات وباخصوص بالعموم اسلحهٔ

حربيّه ايله تعبیه‌ده كورديكمز تغيّرات نتيجهٔ شان
بى انتهاسى اولان پلونه‌نك برنجى محاربه‌سنده‌كى
يارارلغى ايسه ذات مقدسنه تاريخ عالمده ابدى برنام
تأمين ايتمشدركه ، هرنه‌وقت پلونه وقايعى خاطرلره
كلسه درحال ايكى مجاهد حميت شعار ، نظركاه انسانيتده
تجسم ايدر .

بونلردن برى: غازى عثمان پاشا مرحومدركه ،
عثمانليلرده يتيشن اعاظم جنكاوران ايچنده فريد ،
ديكرى ايسه : مأثر عرفان وحميتى فكر ووجداننه
صيقشديره رق كمال شان وشهرتى نفسنه مشتاق
ايتمش اولان يونس بك مرحومدركه ، پلونه ده
فداكارانه شهيد اولمشدر .

تصويرى صددنده بولونديغمز برنجى محاربه
ده يونس بكك جانسپارانه حركتى اردوى همايونك
يكانه موجب سلامتى وقانلى . . شانلى صورتده
باعث مظفريتى اولديغندن بوعالم فانيده واصل اوله‌
جغى مرتبه‌نك حدنهايتى ديمك اولان ميرآلايلق

رتبهٔ رفیعه‌سی خدمتنك مكافاتی اولمشیدی . استحقار حیات و التزام ثبات ایله معیتنه كوسترمك ایسته‌دیكی درس بسالت هر بری بر شیر ژیان خصم اولكن اولان افراد عثمانیه‌جه تقدیر ایدلمش اولدیغندن استحصال مرامده و باخصوص جان جومردلكنده عسكر بیاغی بری بریله مسابقه‌یه قیام ایتمشیدی .

اردوی عثمانینك اوكونكی حالی ایسه ، فاروق اعظمك قادسیه وقعه‌سنده معیتنده بولونمش اولان اصحاب كزینك افعالنی آكدیردی .

پلونه‌نك برنجی محاربه‌سنده روسلرك قوتی ١٣ بیك پیاده ایله اوچ آلای سواری ، (٧٠) پاره طوپدن عبارت ایدی .

جنرال [شیلدنر شولدنبری] نك قوماندا سنده اولان بوقوت ، پلونه قهرمانلرینك پیشكاهنده ایكی بیك راده‌سنده ضایعات ویرمكدن باشقه برشیئه موفق اوله‌مدی .

پلونه نك ایكنجی دورهٔ حربنده ایسه ، یونس بك مرحوم قصبه‌نك جنوب غربی نقطه‌سیله بعض

مهم تپه‌لری [*] مدافعه ایدییوردی . بو محاربه‌ده ۲۰۰۰۰ زاده‌سنده اولان روسلرك قوهٔ عمومیه‌سی پلونه‌یی ایدن ای یه تضییقه باشلامش ایسه ده نتیجه سنده مأیوسیت مغلوبیتدن باشقه برشیئه دسترس اوله مامشیدی .

کافهٔ مساعیسی، سدراهی اولمش اولان یونس بك کبی برغضنفر حیدر سیرتی استیصال ایتمکدن عبارت اولان جنرال [اسقوبلف] برخیلی طوپ ایله پلونه‌نك جنوب غربیسنی آتشه طوتشیدی .

آنالرینك قوجاغنی تزیین ایتدکاری تاریخدنبری طوپ وتفنك ایله استیناس ایتمش اولان افرادعثمانیه، اطرافنده صنعی یابار طاغلر وجوده کتیرلمش اولان موقعلرینك محافظه‌سنده ثبات ایتدیلر . طوپ آتشی برقاچ ساعت دوام ایله‌دی . یونس بك مرحوم ، قلت موجودك آتیاً ایرات ایده‌جکی وخامتی تیقن ایده‌رك مدافعی بولوندیغی تپه‌لرك ایلریسنده‌کی باغلر آره‌سنه برطابور سوق ایتمکله

[*] قواناق تپه‌سی .

برابر معیتی افرادندن اولان برطاقم سواری چرکسلری دخی طوپلرك اوزرینه هجوم ایتدیرـ مشیدی . بومرد صاحب سطوتك بوراده کوستر دیکی حرکت ومهارت دلیرانه روسلری شاشیرتمش اولدیغندن اوّل امرده طوپلرینی چکمکه مجبور اولمشلر در . مؤخراً احتیاط پیاده لری ایله چرکسلرك اوزرینه شدتلی آتش اجراسنه باشلامشلردر .

برطرف ، عزمندن دونمك شاننندن اولمایان برطاقم اصحاب نجدتدن عبارت ایدی‌که ، شهادت وغزاوت معشوقهٔ وجدانلری ایچین کی اکا قاوشمق ایچون کال تهالکله میدان حربه دوکولورلردی .

دیکر طرف ، نفسلرنده ' آتشدن .. دمیردن اسباب مانعه وجوده کتیره بیله جك برقوتی کوردکلری ایچون ، هردرلو مهالك حربیّه ایله ایتلاف ایله مش اولان اومردان خدانك اوکلرینه کچمکه جرأنیاب اولورلردی .

حال بومرکزده ایکن جنرال [اسقوبلف] اوکونکی حربه برنتیجهٔ قطعیه ویرمك عزمنه

دوشدی . بعض مواقع مهمه پیشکاهنه ترك ایتدیکی
عسکردن ماعداسنی معیتنه آله‌رق یونس بك موضعنه
طوغری قطعی برهجوم اجرا ایله‌دی . شایان حیرتدر
که ، آلتی بچقدن سکز بچقه قدر دوام ایدن بو محا-
ربه‌ده روسلر پلونه‌نك جنوبنده‌کی برتپه‌یی محافظه
ایدن برطابوریمز ایله اوغراشدی . کویا که وظیفهٔ
حمیتی ، هرخصوصده آرزوی راحتدن مقدم عد
ایدن هرنفر، اعدایه قارشی — برج وباروسی آهنین —
برقلعه حکمنده ایدی . دشمن قوتی بوموقع پولاده
یاناشدقجه ، شدت آتشدن — تعبیر معذورکورلسون !
— بیاغی اریرلردی . وقوعی طبیعی اولان شهدای
عسکریه‌نك یرینی املا ایده‌جك برقوهٔ دیکر اقامه‌سی
ممکن اوله مدیغندن عسکریمز امکانك فوقنه چیقاجق
قدر غیرتلرینی صرف ایتدکدن و [١٥٣] نفر
قدرشهید ویردکدن صوکره اورادن چکلمکه مجبور
اولدیلر . فقط دشمن بونکله‌ده برشیئه موفق اوله
مدی . مهارت حربیه‌سی دشمنلرینك بیله مسلمی
اولان یونس بك مرحوم چار چابوق ضبط ایدیلان

تپه‌نك صولنده‌كی صیرتلره اوچ بلوك سواری سوق ایده‌رك دشمنك صول جناحنی تهدیده باشلادی . بوسایه‌ده پلونه‌نك جنوب شرقیسنده ونهرك صاغ ساحلنده روسلر طرفدن فناحالده صقیشدیرلمش اولان طابور دشمنلرینی دفع ایچون فرصتیاب اولدیلرسه‌ده [قیشین] جهتندن ظهور ایدن بر روس قوللی عثمانلیلرك حركات تعرضیه وتدافعیه‌سنه برطور غونلق ویردی .

مع مافیه [قیشین] ك تماماً شمالنه تصادف ایدن تپه‌لردن صارقان برعثمانلی مفرزه‌سی بوشهر ذمه‌ قلیله‌یی شدتلی بر آتشله بیاغی تنكیله موفق اولدی . بوصورتله هر یری برقهرمانه بویله میدان كارزارده درس حمیت وشجاعت ویره‌جك مزیتده یتیشدیرلمش اولان یونس بك معیتی جنرال [اسقوبلف] ك قارشیسنده مردانه ثبات ایتدیلر . جان ویردیلر؛ نشان آلدیلر . غالبیت كبی ذوقی جهان دگر برشهرتی، شهادت كبی ابدی برسعادتی اختیار ایتدیلر . كیجه لرجه اویقوسزلق كبی ، آچلق كبی پورغونلق كبی

مزاحم حربیه‌یه تحمل ایده‌رك اقتدا ایتدکاری مسلك وفاکاریدن آیرلمادیلر. طوپ وتفنکلرینك آغزلرندن پارلایان آتش، آتیاً اکتساب ایده‌جکلری شهرت جهانکیرانه‌نك پك پارلاق بر براعت استهلالی اولمشیدی.

بر آرالق پلونه‌نك شرق جهتنده بولونان عسکر، دشمنك بیتوب توکنمك بیلمه‌ین قوای معاونه‌سنه قارشی مغلوبیت اماره‌لری کوسترمکه باشلامشیدی. ثباتی لوازم موفقیت ومظفریتدن عدایتمش اولان افراد عثمانیه صوك برمدافعهٔ مأیوسانه ایله ینه دشمنلرینی استیصال ایتدیلر؛ موقعلرنده قرار قیلدیلر. کویاکه فلك، دنیایی ضبط ایتمك ایچون نفسلرنده برقدرت کامله کورن افراد عثمانیه‌یی اوغرادقلری برمغلوبیت جزئیه‌دن بأسه دوشورمه‌مك ایچون اوکون ساحهٔ حربی باشدن باشه برسیس طبقه سیله ستر ایتمشیدی.

بو اثناده ایسه غالب ومغلوب فرق ایدلمه‌یه‌جك درجه‌یه کلمشیدی. وقتاکه پلونه‌نك شرقنده‌کی الك

معتنا نقطه‌لره یرلشـدیرلمش اولان عثمانلی قطعاتی
بولوندقلری صرتلردن آشاغی‌یه طوغری صارقدیلر.
ضبطی ایچون هیچ برمانع تصور ایتمه‌دکلری تپه
لره طرمانمغه باشـلادقلری صیره‌ده قارشیلرنده
میدان حربه هنوز واصل اولمـش قوتلی برروس
مفرزه‌سی کورونجه‌گری دونمکی ناموس وحمیتلرینه
صیغدیره مادیلر. سونکو، سونکویه حتی بوغاز
بوغازه محاربه‌یه باشلادیلر. سـونکولرك، قلنجلرك
پارلدیسی:

كأنّ مثار النقع فوق رؤسنا
واسيافنا ليل تهاوى كواكبه

خیالنی قرین حقیقت ایله مشیدی. بر آرالق
یدقدرت، عثمانلی اصحاب شهامتنه خاص اولان صفت
جلادتی و مردلکك کافهٔ مزیتنی جامع اوله‌رق
وجوده کلمش اولان مردان حمیتی انظار عالمه ارائه

ایچون کابوس مصیبت کبی اطرافه استیلا ایتمش اولان اوسیس طبقه‌سنی صانکه چاك چاك ایتمش و نظرلره برلوحهٔ ظفر عرض ایله مشیدی . بو اثناده ایسه بردیگر مفرزه دها روسلره التحاق ایله‌دی . هیچ برطرفدن ' هیچ برصورتله معاونت گورمه‌ین عثمانایلر ، کندیلرینه یاراولان قوهٔ بازولریله سلاح سطوتلرینه اعتمادلری اولدیغندن اوامتحـان اقبال میداننـدن چکلمه دیلر ؛ حقاکه قهرمانلغك لوازمنی گوستردیلر . ایچه برمدت دوام ایدن بومحاربه‌ده هرایکی طرفده زیاده سیله خیر بالاندی . روسلر . برطرفدن عساکر معاونه طلب ایتمکده ، برطرفدن ده رجعته حاضر لانمقده ایکن ، موجودلرینك ثلثانی غائب ایدن عثمانلیلر ، کمال انتظام ایله گری چکلمکه باشلادیلر ؛ اسکی موضعلرنده ثبات ایتدیلر . پلونه نك جهات ثلثه سنده وقوعه گلن محاربات خونریزانه تموزك اون سکزینه قدر بوصورتله دوام ایتمشدر . اون سکزنجی کونی پلونه نك شرق جنوبیسنه قریب [په‌لیشات] طریقی اوزرنده‌کی برنقطه‌ده پاتلایان

آتش، روسلرك كافهٔ آمالنى غريق نار مغلوبيت ايتمشدر . دشمن ايچون بيابان عدمدن باشقه جاى سلامت قالما ديغندن پلونه ساحهٔ حربنك كافهٔ شان وشرفنى مدافعلرينك عهدهٔ استحقاقلرينه ترك ايله روسلر اورادن چكلمكه مجبور اولمشلردر . بونكله محاربه‌نك اوچنجى دورى كشاد اولونمشدر .

پلونه قهرمانلرى ايله قوماندانلرى ، مهالك موجوده‌يى حركات بصير تكارانه‌لرى ايله ازاله‌يه موفق اولمغله برابر دشمنه پيدرپى ورود ايدن قوۀ جديده دن‌ده خبردار اولورلردى . بناءً عليه اوغرامه‌لرى محقّق كورينن مغلوبيت جزئيّه‌دن قطعا فتور كتيرميه‌رك استحصال ظفره اقدام ايلرلردى .

محصورين، پك اى بيليورلردى‌كه ، لوازم مدافعه‌نك ركن اصليسى اولان بسالت ذاتيّه‌لرندن ماعدا كنديلرينه معين اوله‌بيله‌جك اسباب مدافعه مفقود ايدى .

محاصرين، پك كوزل تقدير ايتمشلردى‌كه، قوّهٔ موجوده

لری تناقص ایتدکجه استحصال مقصد ایچون هردر

لواسباب تعرّض موجود ایدی .

حال بویله ایکن یورکلری دمیرکسلمش ،

دست همتلری آتش پوسکورور ، برقوهٔ قلیله‌یی

جیکنه‌یه‌رك پلونه‌نك ضبطنه موفق اوله‌مادیلر .

آیلرجه اوغراشدیلر ؛ مالاً بدناً ضایعات عظیمه‌یه

اوغرادیلر .

چونکه : دائره محصوریتده قالمش اولانلر ،

کفنلرینی اوموزلرینه ، حیاتلرینی آووجلرینه

آلمش اصحاب حمیتدن برفرقهٔ ناجیه ایدی‌که ،

داخل اولدقلری آلهی برشاهراه جهادك هرهانکی

نقطه سنده اولورسه اولسون ! ترك لباس حیات

وَاختیار جنّات عالیات ایتمك اعزّ مقاصد انسانیه‌لرندن

بولونیوردی .

نشوهٔ غالبتیله پلونه صحرالرینه دوکولمش اولان

جیوش اعدا ، طوپ ، تفك ، قیلج کبی اسلحهٔ

حربیه‌دن استحکام وجوده کتیرمش دینیله

جك درجه‌ده اسباب مدافعه‌نك اکالنه اقدام ایتمش

ایکن عثمانلیلر او سلاح بیغینلرینی چیکنه یه‌رك ایلرلر ؛ دشمنلرینه ارائهٔ نمونهٔ جلادت و اظهار کرامت سطوت ایدر لردی . اصحاب قدرتك بو عزم فاروقانه‌سی قارشیسنده دشمنك اللری تتره یه‌رك سلاح مدافعه‌لری یرلره دوکولوردی ؛ حتی جسارتلری اوقدر قیرلمش .. قوهٔ معنویه‌لری اوقدر ضایع اولمشیدی‌که ، آغستوس آیی ظرفنده تك بر تفنکه آتش ویره مدیلر ؛ دنیلسه مبالغه ایدلمه‌مش اولور . موسم بارانك حلولی مناسبتیله حرکات عسکریه‌ده گوریله‌جك مشکلات ، تأخیر موفقیات ایده‌جگندن روسلر رومانیادن استعانه ایتدیلر . خرستیانلق عالمنی غایانه کتیره‌رك براهل صلیب اردوسی تدارك ایتمك ایسته دیلر . قوهٔ موجوده لرینی ١٠٠٠٠٠ نفرله ٤٥٠ قطعه طوپه ابلاغ ایتدکدن صوکره محاربه‌یه آغاز ایله دیلر . [لوفجه] اوزرینه وقوع بولان تعرضده ایکی گون گیجه‌لی گوندزلو اوغراشدیلر . هر بری صورتده انسان ، سیرتده قپلان اولان دلاورلر ، قوتارینك نصفنی

شهید ویرنجـه‌یه‌قدر بولوندقلری موقعده ثبات ایتدیلر . حرب بردرجه شدت بولمش ایدی که ، مبارزین ، مماتی حیاته ترجیحده مسابقه‌یه قیام ایدییورلرظن اولونوردی . روسلر [٨٠٠٠] راده‌سنده اولان برضایعات عظیمه‌یه اوغرادقدن صوکره شهره داخل اوله‌بیلدیلر

ختام حربدن صوکره لوفچه‌نك اطرافنه کوز کزدیرنلر ، اوراده طوفان خون وقوعه کلدیکنه قانع اولور لردی .

اولومه توطین نفس ایتمش اولان عسکرلریمز ، موقعلرینی آغشته خون شهدا کوره‌دکجه ، یرلرندن آیرلمامشلردی .

نه‌چاره که‌قوت وکثرت هرشیئه‌غلبه‌ایدر .

مع مافیه‌بونی لطیفهٔ قدرعدایدن عثمانلی مردلری آتی ایچون قوهٔ معنویه لرینی کسر ایتمامشلر ؛ وهرحالده قوتلرینك اوچ درت مثلی دشمنله چارپشمغه نفسلرنده برقدرت کامله حس ایتمکده بولونمشلردی . بوسببله پلونه محاربه‌سنك اوچنجی

دوری ایچون هر ایکی طرف ده تدارکات عظیمه ده بولونیورلردی .

مقصدیمز پلونه تاریخی یازمق اولمادیغندن بو محاربه ده ده احوال قهرمانیسنه مداح اولمق ایسته دیکمز یونس بگه متعلق خصوصاتك ذکری ایله اکتفا ایده جکز . اوچنجی دورده ، پلونه بر طاقم ردوتلر .. طابیه لر .. آوجی متریسلری ایله برقات دها ترصین ایدلدی . لوفچه استقامتنده اوچ طابور استیعابنه کافی بر طابیه یی نامنه اضافتله [یونس بك] مرحوم انشا ایتدیرمشیدی .

طابیه یه شاعرانه توجیه نظر ایدنلر ، حقك حضور عظمت وجبروتنه قانلی اثوابلریله چیقاجق بر قافلهٔ شهدانك عرش اعلای احترامدن کافهٔ قدسیتی ایله برابر آیاقلرینه ایندیرلمش بر مرقد مبارکی ظن ایدرلردی . دینه بیلیرکه ، اوقافلهٔ ناجیه ـ

نك سیدی ایسه ، رایت کشای حمیت اولان شهید محترم یونس بك ایدی .

ایشته [یونس بك طابیه] سنه عموم اردو ایچنده قهرمانلقلری ضرب مثل حکمنه کیرن اسلیمیه ردیف طابوری ایله اوچ طوپ تعبیه اولوندی . پلونه نك عموم قوتی ایسه ٤٥ طابور پیاده ایله ٧ سواری بلوکی و بر آلای قدرده معاونه سواریسی وچرکس سواریلرندن عبارت ایدی . پلونه ده کی طوپلرك موجودی ده آنجق یتمش قطعه صحرا طوپی ایدی. رومانیا فرقه لری ده داخل اولدیغی حالده روسلرك قوۀ موجوده سی : ٨٣ بیك پیاده [١٠٠٠٠] سواریدن عبارت بولونیور ایدی. محاصره طوپلری ده داخل اولدیغی حالده [٤٥٠] قطعه طوپ وار ایدی .

طاغلری ، طاشلری بیله قلع ایده جك درجه ده کثیر اولان بو قوۀ عظیمه آغستوسك یکرمی آلتنجی کونی طلوع شمس ایله برابر پلونه یی تضییقه باشلادی . [٤٥٠] قطعه طوپ ، همان

هر جهتدن دینه‌جك صورتده آتشه ابتدار ایله‌دی. بر آتش مهیب ایچنده قالان طابیه لرده‌کی عسکر لریمز ایسه ، حالك دهشتندن قطعا فتور و مقابله لرینه کلمش اولان دشمنی قهرایچون فدا کارلق اظهارنده قصور ایتمه دیلر .

یوقاریده ده بالمناسبه عرض ایله دیکمز وجه‌ایله محاربه‌نك تفصیلاتدن زیاده قهرمان زمان یونس بکك همت مردانکیسنی تصویر ایده جکمزدن بومحاربه‌ده ده نظریمزی پلونه‌نك غرب جنوبیسنده وَ [قیشین] ك شمالنده‌کی یونس بك طابیه‌سنه توجیه ایده‌جکز .

آغستوسك ٢٧ نجی کونی جنوب غربی‌یه طوغری برخط استقامتده باشلایان شدتلی طوپ آتشلری ظن اولونوردی‌که، تصادف ایتدکلری استحکاماتی غورزمینه کچیره‌جك !

آتش کیتدکجه تزیید شدت .. بیاغی القای دهشت ایدیبوردی . اللرنده اك مؤثر سلاح

مدافعه‌لری سطوت وشجاعتلریدن و صحرا طوپلری کبی اوفاق چاپده برایکی قطعه طوپدن عبارت ایدی. وجود مقدسلرینی سپر ایتمك صورتیله دفع صائله همت ایتمکدن کری طورمادیلر. پلونه‌نك اسباب مدافعه‌ده‌کی نقصاننی اغتنام فرصت عدایله‌ین مهاجمین وقت زوالده لوفچه یولنك ایکی طرفنده‌کی تپه‌لره طرمانغه، طوپلرینه مواقع مناسبه تحریسنه باشلادیلر. میرآلای یونس بك ایسه طابیه‌سنه طوغری جانربا برآتش مهیبك تقرب ایتمکده اولدیغنی کورنجه مدافعه‌سنه مأمور اولدیغی طابیه‌نك طوپلرینه آتش ایتدیردی. مهارت کامله ایله یتشمش اولان طوپچی افرادی برایکی طوپده دشمنی تارمار ایتدی. آتشدن تخلیص جانه موفق اولانلر تپه‌لرك کریسنه چکلدیلر.

ساعت طقوزه تقرب ایتدیکی اثناده [پریستووه‌ج] قریه‌سنه جوار اولان تپه‌یه طوپ تعبیه ایتمکه موفق اولدی. همان آتشه باشلادی. بویله بردنبره

دهشتنثار التهاب اولان طوپلره يونس بك طابيه‌سندن ايديلن مقابله اونارمهيبى بولونديغى يرده اطفا ايتمشيدى .

بز ، بوراده صلابت قلب .. كمال مهارت .. علو همت .. حب وطن كبى وهاب كريمك برچوق عطيهٔ صمدانيه‌سنه مظهر اولمش ويونس بك كبى جوهر صلابت وحماستدن وجوده كلمش برنادرهٔ روزكارك دست همتنده يتشمش اولان برطوپجى چاوشنك نامنى كمال حرمتله ياد ايتمه‌دن كچه ميه جكز . ترجمهٔ حالنه لايقيله وقوفمز يوقدر . يالكز [پرستووه ج] لك جوارنده‌كى تپه‌يى دشمندن منفرداً استردادده موفق اولديغى ايچون پلونه تاريخنده ابقاى نام ايتديكنى كورمكله قرير العين اولويورز . ايشته عظمت قدرندن برنبذه بحث ايتديكمز

بومرد حيدرسيرت [على] چاوشدر .

دشمن‌ده بوموفقيتسزلكدن فتور كتيرمه‌دى . يونس بك طابيه‌سنك پيشكاهنه اون بش قطعه طوپ

دها کتیردی . بو اون بش برق بلانك بر طراقه
دهشت ایله صاچدقلری مرمیات یونس بك طابیه‌سنی
تهدیم ایده‌جك ظن اولونوردی. بو طوپ محاربه‌سی
تا بصباح دوام ایتدی . صباحاین ساعت درت رادهٔ
لرنده روسلر طرفندن آتیلان بر دانه طابیه ایچنده
محفوظ بولونان اوچ جبخانه آرابه‌سندن ایکیسنه
اصابت وبر زلزلهٔ قیامت نمون وحوده گتیرر
صورتده پاتلایه‌رق اطرافه القای دهشت ایله‌مشیدی .
موت ایله استیناس ایتمش اولان افراد غضنفر
نهاددن اللی نفر قدر مجروح وشهید دوشمش
وبقیهٔ مجروحین وشهدا وقوعه گلن حادثهٔ موت
نمونی استحصال ایدیله‌جك بر مظفریتك مقدمهٔ
سوروسروری ایمش کبی بی قیدانه تماشا ایتمشلر
دی .

یونس بك مرحوم ایسه ، بو هنگامهٔ قیامت
آشوبده نفسندن زیاده اخوان حمیتی اولان عسکر
ینك حفظ جانلریله طابیه‌نك امر مدافعه‌سنده بر

نقصـان ظهوره کلمه‌مك ایچون برق جهان‌کبی بر
طرفدن دیکر طرفه قوشـار ؛ افراد وضابطانی
انفعالیله .. اقوالیله تشجیع ایدردی .

یکك مفطور اولدیغی صلابت ومتانت کوز
اوکنه کتیریلنجه انسـان خیالاته قاپلمشـس کبی
وجـوده کتیرمش اولدیغی مآثر علویه‌یه قولای
قولای اینانه‌مایه جغی کلیور .

تاریخ اسلامده اوقویوب‌ده احوال مردانکیلر-
ینه حیران اولدیغمز بیکلرجه اصحـاب نجدت
ایچنده همان همان امثالی یك آز بولونان یونس بك
بویله برمرتبهٔ رجحانه . استحقار منفعت وحیات ..
التزام حزم وثبات‌کبی مزیات ایله لیاقتنی اثبـات
ایله مشدر .

دنیایی یرندن اویناده‌جق صورتده برتزلزلات
شدیده حصوله‌کتیره‌رك پاتلایان او ایکی قاپاقلی، سپر
لری، طاشلری، طوپراقلری بری برینه چاربه، چاربه
غبـار حالنه تقلیب ایتدیکی برهنکامهٔ هولده قوهٔ
وهبیه‌سنی قطعا غائب ایتمه‌مش اولان بك ، ییقلمش

برسپر اوزرندن طوپجیلره [باتاریه ایله آتش!]
قوماندانسنی ویریور ایدی . عسکر ایسه ، قار —
شیلرنده باشدن آیاغه مجسّم جسارت کسلمش
اولان بومجاهد عالیهمتك کوستر دیکی طور جلادته
امتثالدن کری طورمادیلر . طوپلرینك باشلرنده
کوروندیلر . بلکه حضور افکار ایله ویرمش —
اولدیغی قوماندانی اجرایه شتاب ایتدیلر . یونس —
بك شو حالیله ده کندینك خوارق فطرتدن اولدیغنی —
دشمننه اعتراف ایتدیردکدن صوکره بولوندیغی
نقطه‌ده ، قدرت بشریه‌نك منتهاسنه واره جق بر —
ثبات ایله قرار قیلدی . برحرب آدمندن ایسه —
بوندن بیوك فداکارلق طلبنه امکان یوقدر ظن —
ایدرز . قوماندانلریمزك هر بری بولوندقلری نقطه —
ده بویله نیجه مأثر غضنفرانه ارائه‌سیله ثبات ودنیانك —
الك بیوك عسکرلرندن اولدقلرینی اثبات ایتدیلر .
نائرهٔ سلاح ظفر ایله موفق اوله مادقلری یرلرده
بارقهٔ عرفان و کمال ایله ایش کورورلردی . بومهلکه —

عظیمه‌یی متعاقب بکه معاونت ایچون عموم قوماندان طرفندن عساکر معاونه کوندرلدی . واقعا عساکر معاونه‌نك ورودیله دشمن بکلك طابیه‌سی پیشکاهندن برقاچ یوز آدیم کری‌یه پوسکوردلدی . آقشامه قدر کمال شـدتله حربه دوام ایدلدی . او اثناده [رادیشوا] قریه سیله [غریویچه] جوارنده‌کی کلبه‌لر آتش آلمش وروسلرك برایکی قاپاقلیسنه‌ده مرمی اصابت ایده‌رك برهوا ایله‌نشیدی .

ساحهٔ حربه شویله برکوز کزدیرنلر ، پلونه نك اطرافنده دائرآمادار کوردکلری منظرهٔ آتشینی، استحصال ایدیله‌جك پارلاق برمظفریتك بوکیجه دن ترتیب ایدلمش برسـور نورانیسی قیاس ایلر لردی . بویانغین هرایکی طرفدن آتیلان مرمیانك اعانهٔ اشـعالیله صباحه‌قدر دوام ایتدی . واقعـا ایرته‌سی کونی یونس‌بك طابیه‌سنك ایلریسنده‌کی تپه‌لر ضبط ایدلدی . روسلر درت کون بلافاصله هرطرفدن شـدتلی طوب آتشنه دوام ایتدیلر .

آغستوسك اوتوزنجی صالی کونی کویاکه ، فلك
وقوعه گتیرمك ایسته دیگی حادثهٔ غریبه یی نظر —
لردن ستر ایچون بلونه کیرو داربنی ینه غایت کشیف
برسیس طبقه‌سیله ستر ایتمش و آره ده برباتالایان
طوپلرك آلولری ، احتمال دوامی پك قلیل اولان
شعلهٔ امید کبی کورونور؛ کورونمه‌سیله غائب اولوردی.
روسلر بوحالدن پك زیاده استفاده ایتدیلر . اعتقاد
لرنجه ضبط ایدلمز برحالده اولان یونس بك طابیه
سنك پیشکاهنه تصادف ایدن تپه‌یه حالك مساعده
سندن بالاستفاده برباتاریه طوپ تعبیه‌سنه موفق
اولدیلرکه ، دشمن ایچون بو ، فاتحهٔ مظفریت ایدی.
پك مشکل برموقعده قالمش اولان یونس بکه
خارجدن عساکر معاونه کوندرلدی . فقط دشمن
گرگی گبی قلعه‌یه تقرب ایتمش اولدیغندن ولوموقت
برزمان ایچون اولسون دشمنی اویالامق ویورولمش،
تاب وتواندن قالمش عساکرك یرینه یکیسنك
اقامه سیله آتشه دوام ایده بیلمك ایچون طابیه
سنك پیشکاهنده کی آغاچلقلی وادی‌یه ایکی بلوك

عسکر سوق ایتدی . فقط قصه‌ای پا برجا کبی دشمنك بری برینی متعاقب آشبار ولان طوپجی باتاریه لری او ایکی قطعهٔ عسکریه‌یی هیچ برفردی قالمایه‌جق درجه‌ده پریشان ایده‌جکی آکلاشلدیغندن کری‌یه آلنمغه مجبوریت قطعیه کورولدی . او اثناده ایسه سیس دها زیاده کثافت پیدا ایده‌رك اطرافه استیلا ایله‌مش اولدیغندن دشمن هجوم ایچون ترتیبات لازمه‌سنی قولایلقله آلمشیدی . محاربه خط مدافعه‌نك هر طرفنده شدتله اجرا اولونیوردی . دشمن ، سیس ایله قوهٔ موجوده‌سنك کثرتندن استفاده واولجه غائب ایتمش اولدیغی مظفریتی

بوصورتله اعاده ایتمکه قیام و [دمیرقازیق] عنوانی ویردکلری یونس بك طابیه‌سنك صولندن کچه‌رك پلونه پیشگاهنه ورود ایله‌مکه حصر مرام ایله‌مشیدی . واقعا تشبثاتنده موفق اولدی . اما موجودینك نصفنه قریب مقدارینی قازاندیغی غالبیت جزئیه‌یه فدا ایتمك مجبوریتنده قالدی . دشمنك بوصورتله

صول جناحندن کچوب کیتدیکنی کورن یونس بك ، حالك وخامتنی ادراك ایله برابر توفیق خدادن قطع امید ایتمه‌مش ایدی . مع مافیه پیشکاهنده‌کی دشمنه طوپ آتمغه جسارت ایده مدی . زیرا : دشمنك بویله اغتنام فرصتله ایلرولەمەسندن طولایی عثمانلی وروس افرادی قاریشیق برحالده بولونیور ایدی . آتیله‌جق بردانه بهمه‌حال اوهنکامهٔ کیرودارده اولومه وقف حیات ایتمش اولان عثمانلی مردلرندن برینه اصابت ایده‌جك ایدی . بومطالعه‌یه مبنیدرکه، طابیه سنده موجود اولان طوپلری جوار طابیه‌لره طاغیتدی .

شایان دقتدرکه ، پلونه‌یه قدر فرصتیاب تقرب اولان روسلر بولوندقلری نقطه‌لری عثمانلیلرك مقاومتسوز اولان صولت شیرانه لرینه تاب آوراوله مایه‌رق ترك ایتمکه مجبور اولویورلردی .

آغستوسك اوتوز برنجی چهارشنبه کونی مرکزدن [اسقوبالف] اوزرینه شدتلی برهجوم اجرا ایدیله‌جکی بالجمله مدافعینه تبلیغ ایدلمشیدی .

شـوامری آلان یونس بك ، ضابطان وافرادی اطرافنه جمع ایله :

[غازیلر ! کورویور سکنزکه ، اطرافمزی آتش صارمش ؛ هر آدیمده یانار طاغلردن نشان ویرر ؛ جهنمدن مهیب ، آتشین برمهلکه وار ! بدایت محاصره دن بری حیاتڭ قیمتی عندیمزده پك حقیر قالمشدر . دین یولنده .. حمیت میداننده : یااستحصال غالبیت ویا احراز رتبهٔ شهادت ایله مکدن باشقه چاره‌مز قالمامشدر . باش قوماندانڭ امری دشمنڭ الڭ شدتلی هجوملرینه قارشی موقعلریگزده ثبات ایله

فرصت الويردكجه دشمنى تشكيل ايله
مكدر .]

كبى قيصه جق برندق متجلدانه ايله آموختكان
ازاك كنديلريله برابر بولونديغنه دائر تلقين حس
شجاعت ايله دى .

[اسقوبلف] ايسه ، عثمانلى قوماندانلرينك
فرط شجاعت ومهارتلريني لايقيله تقدير ايتمش
اولديغندن دائما احتياطله حركتى نظر دقتدن دور
طوتمايوردى . بوسببله پلونه پيشكاهنده ضبط ايتمش
اولديغى ايكى طابيه‌يه تازه عسكرله برقاچ پاره افواه
ناريه دها كتيردى .

آغستوسك اوتوز برنجى كونى صباحلين محاربه‌يه
ابتدار ايدلدى . دشمنى اوّلجه كيرمش اولديغى
طابيه‌لردن چيقارمق ايچون قرار كير اولان تشبثات ،
موقع فعله وضع ايدلمش ايسه‌ده ، يونس بكك اداره
سنه ترك ايدلمش اولان طابيه لردن برينك جبخانه

مى توكنمش ومركزدن مهمّات جابنه‌ده امكان
قالمامش اولديغندن شوصورتله دوام ايدن محاربه‌يه
گرگى كبى اشتراك ايده‌مه‌مشيدى . بر آرالق باش
قوماندان الك زياده تأمين مظفريّت ايده‌جكلرندن
اميد وار اولديغى طابيه‌يه لازم گلن مهمّاتى ارسال
ايله‌دى . بوصورتله مظهر معاونت اولان افراد ،
قارشيلرنده بولونان دشمنى ، يرلرى كوكلرى استيعاب
ايده‌جك بر دهشت وعظمتده آتشلره غرق ايله‌ديلر .
هر مرمينك اصابت ايله‌ديگى يرده دشمن ايچوبر مزار
عدم آچيليردى . اوّلجه احضار ايدلمش اولان
هجوم قولى ايسه ، تصميم ايدلمش اولان نقطه‌يه هجوم ايله
دشمنى كاملاً استيصال ومظفريّت تامه‌يى استحصال
ايله ديلر . فرارى قوللرينى عثمانلى سواريسى تعقيب
ايده‌رك قلنجلرى خون اعدا ايله بيساغى ژنكدار
اولدى . اطراف اضمحلال ويرانه لرندن .. نيران
حفره لرندن .. عدم خرابه‌لرندن .. يوم النشور
هولندن .. فنا مقبره‌لرندن : نشان ويره‌جك برحالده

ایدی . بر آرالق روس سواری قازاقلری ، عثمانلی سواری قهرمانلرینڭ سدراهی اولمق جسارتنده بولوندی . برضربهٔ حیدرانه ایله جمله‌سی خاكِ هلاکه سرلدی .

بو محاربه‌ده ، عموم قوماندانڭ ویردیکی امرڭ اجراسنده کوستردیکی صرار وَیونس بکڭ بولوندیغی موقعده جان ویرمه‌دکجه چکلمه‌سنه امکان اولمایه‌جق دوجه‌ده اظهار ایتدیکی ثبات واقتدار تحسین جهانه مظهر اوله‌جق فداکارلقلر دندر . چونکه شو محاربه‌ده دشمن طوپلرینڭ آغزلری کاملاً یونس بك اداره سنده‌کی طابیه‌لره توجیه ایدلمش اولدیغندن یانار طاغ اوزرنده اقامت ایدرکبی بکڭ موقعی خطر ناك ایدی . دانهٔ اعدا ایسه خونی نثار ایده‌جك انسان آرارکبی طابیه ایچنده طولاشیر وَ اطرافه آتش صاچاردی .

بو قهرمان عظیم النفس ایسه ، شو معظّمات حربیه‌یی ملعبهٔ صبیان عد ایدرجه‌سنه حرکت و رفقای

جهادينه تعليم شجاعت ومتانت ايدردى . اوبيوك كوكللو مردلرده ، رومانياليلر ايله برابر سلاح دردست اولەرق پلونه معركەسنه دوكولن دشمنلرينه قارشى كرامت نماى غالبيت اولورلردى .

دشمنك تقريباً [۲۰۰۰۰] راددەسنده كى تلفاتنه نسبتله طوپى مجروح وشهيد اولەرق [۳,۰۰۰] درجەسندەكى ضايعاتمز ، لاشى حكمنده ايدى . بولوندقلرى مرتبۀ عليای حميّته استحقاقلرينى خصم جانلرينەده تصديق ايتديرن اسلام جنكاورلرينى يرلرندن قوپارمق قابل اولماديغندن روسلر اوّلجه مدد جويانه عموم اوروپادن استعانه ايتدكلرى كبى بوكره ده اڭ ماهر قوماندانلرندن اولان مشهور [طوطلەبن] ى روسيەدن جلب ايله ديلر . آنڭ هميتله منتظم محاصره عملياتنه ابتدار ايتديلر . پلونەيى هرطرفدن حصر وتضييق ايدەرك عساكر عثمانيەيى ارزاق ومهمّات ايله عساكر معاونه ورودندن ده محروم ايله ديلر . ذاتاً مشتاق موت اولان محصورين :

ومن لم يمت بالسيف مات بغيره
تنوعت الاسباب والموت واحد

ديه‌رك برخروج عمومی اجراسنی تصویب ایتدیلر. خروج عمومی ایسه، تشرین ثانینك ٢٢ نجی کوننه تعلیق اولوندی. بکك بدایت حربدنبری کوستر- دیکی اقتدار ونجدت وباخصوص اوراده‌کی اعاظم جنکاوران ایچنده معجرات فطرتدن اولدیغنی اثبات ایده‌جك درجه‌ده ابراز ایله دیکی مهارت سببیله میرالای ایکن ایکنجی لوا قوماندانلغی عهدهٔ همتنه تودیع ایدلدی.

موجودی اوتوز بیکه بالغ اولان عثمانلیلر، یوز اللی بیك راده سنده اولان محاصرین اوزرینه هجوم ایتدیلر. برحالده که، اوقوهٔ قلیله صدمات متقاومت براندازانه لرینه قارشی طوره‌جق انسان آرایه رق لسان حال ایله:

کس بمیدان درنمی آید سوارانرا چه شد

دیورلردی.

محاصرین ایسه، سلاح وعسکرلرینك کثرتیله برابر، حمیت وجلادتله برو برق مهیب کسلمش اولان اومردان خدایه قارشی حیران وسرکردان اولەرق :

کجاست شیردلی کز بلا نپرهیزد

دیمکده ایدیلر.

بش بچق آی مدافعه وتمرضده ثبات ایله عظمت قدرلرینی اقصای اشتهاره ایصال ایله‌مش اولان بوقهرمانلر، قوّت موجود .. فقدان مهمّات سببیله مردجه تسلیم سلاحه مجبور اولدیلر. ایشته بواثناده ایدی‌که، جناب رافع الدرجات شهید محترمنی رتبهٔ بالای شهادته اصعاد ایده‌رك فردوس سعادتیله کامران بیورمشدر .

***

بكك صورت شهادتنه كلنجه او كون ياقيننده
پاره لانان بردانه نك پك اوفق برپارچه سی نخاع
شوكيسی اوزرينه اصابت و آچيلان ياره هيچ
اومولمادق برصورتده كسب جسامت ايلەمشدر .

جريحه‌دار اولديغنك اون برنجی كونی [زشتوی]
يولی اوزرنده ترك ارض سنغلی وعزم جنت عليا
ايلەمشدر .

رحمه الله تعالی رحمةً واسعه

شورساله جکك تحريرينه مشوّق يگانه اولان مهندسخانهٔ برئ عثمانی ناظر عاليسی اعاظم علمای عسکريّه‌دن سعادتلو احمد مختار پاشا حضرتلرينه :

نشئهٔ اولامزده کی سطوت عثمانيّه مزك تنوير عيون ايدن وقايع عظيمه‌سنی لايق اولدقلری شان ومفخرتله متناسب تصوير ايدنلرك آثار گزيده‌سی بوكون تشخيص علويت . . تبيين لطافت ايدوب طورير كن ، شوكت اسلامی اعلا مقصد مقدسيله قانجنه طايانه ، طايانه مسند جليل شهادته واصل اولان بردلاورك ترجمهٔ حالنی قيريق ، دوكوك برقاچ كلمه ايله تصويره قلقشم آثار اعاظمی نوهوسانه تقليددن باشقه برشی دكلدر .

تعقيب ايده‌رك اثرينی اصحاب كمالك
تعقيبده ثبات ايتمليدر سايه مثالی

بر انسان کامل ایچون وهّاب قادرڭ نه‌قدر مواهب جلیله‌سی وار ایسه، جمله‌سنی پناه معالی اولان قلب ثانبه‌الك دولتلرنده جمع ایله بر مجموعهٔ انسانیت واصالت اوله‌رق تجسّم ایله‌ین ذات آصفانه لرینڭ دلالت معالی جویانه سیله نظرخیالگستران‌ه‌مك تعلّق ایده مه‌یه‌جکی نعمت فیض وعرفانه مظهر بیورلدیغمدن بوناڭ شکرانی — شو اثر ناچیزی، نام بلند عرفانپناهیلرینه اوله‌رق یازمقله — ایفا ایتمك ایسته دم .

بناخن سنیهٔ خود می خراشم
زدل جز حرف لطفت می تراشم
بسی گمنام تر بودم ز ذره
بدنیسان مهر وجه‌ت کرد فاشم

بویله بر اثر ترتیبندن مقصد عاجزانم [پلونه]

صحراسنه زینتاز اولان مقا برشهدایی فکراً زیارت
و او اصحـاب تجدت ایچنده قوۀ عظمیۀ اعدایی ،
بازوی جلادتیله بربرینه چاربه چاربه غور انعدامه
چکیرن و یا قلنجی ایله دور ته دور ته حفرۀ ممانه
کوتورن ، برشهید محترمه عرض حرمتدر .
واقعا بویله عزیز یار ادلمـش ارباب غزانك
مشهد مبارکلری ، حضرت ملای رومك :

بعداز وفات ترتب ما درزمین مجوی
درسینه‌های مردم عارف مزار ماست

تصویری وجه ایله یاعرش رحمان یاخود سنیۀ
اهل ایمان ووجداندر . شبهه یوق که ، صاحب ترجمه
تك مزار استرا حتنده بوکون کمیکلری چورومش ،
موجودیت فانیّه سندن اثر بیله قالما مشدر .
ذاتاً دنیـا نه‌در ؟ موجو داته باشـدن باشه
قبرستان فنا اولمش بردار جزادر .

هستیٔ دنیای فانی انتظار مردنست
ترك هستیٔ زانتظار نیستی وارستنست

بو عرصهٔ فنانك نره‌سی قارلسه، بر موجودك آثار باقیه سندن برشیئه تصادف اولونور .

یالکز بیوکلکاری ، کندیلرندن صادر اولان افعال عظیمه‌نك دلالتیله ثابت اولان اکابر کبی عالم انسانیته مأثر مبروره ترك ایده‌رك کیدنلر حیات سرمدیه‌یه صاحب اولورلر .

رفتند و هرکس درود آنچه کشت
نماند بجز نام نیکو و زشت

هرنه ایسه غازیٔ مرحوم بلکه مشهد معنویسندن شو داستان ظفرك برفاتحهٔ شریفه ایله خاتمه پذیر اولدیغنی ایشیدیرده روحی عرش برین رحمانده شادمانیٔ ملکانه ایله صفایاب اولور .

وقعه‌نك جریاننه نظراً شو سانحهٔ حقیرانه‌ده

ییقلمش . . چوکمش . . خراب اولمش برمزار
دن چیقان الهامات قدر حزین ومؤثر اولمق لازم
کلیر دی . بوکا قدرتسز لکم ، کفـا یتسز لکم
مانع قوی اولمشدر .

مطالعه‌سنه نظر التفات دولتلری معطوف
اوله‌جق اولور ایسه ، اثرک قیمت معنویه‌سی تزیید
بیورلمش اولور .

بوالتفات کریمانه‌ده ، صاحب اثر ایچون الی
الابد وسیلهٔ تحدیث وتمجید اولور . هرحالده
مقصد عاجزانهم :

من لم یشکر الناس لم یشکر الله

تنبیه جلیل رسالتپناهیسندن حصه دار
انتباه اولمقدر افندم .

طوپجی قائممقاملرندن

م . امین

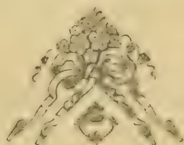
نجار زاده :

ابراهیم حلمی

. . . .

برنجی سنه

۱۳۱٤ سنه‌سنه مخصوص
مصور سال مشاهیر

معارف نظارت جلیله‌سنك ۲٤ شوال ۳۱٥ تاریخلی و ٤١
نومرولی رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر .

استانبول

شرکت مرتبیه مطبعه‌سی

۱۳۱٤

١٣١٦ سنهٔ هجریه و ١٣١٤ سنهٔ مالیه

ایام	شهور عربی: محرم الحرام	شهور رومی: مايس	شهور افرنجی: مايس	روز خضر	طلوع شمس س	طلوع شمس د	امساك س	امساك د
جمعه ا	١	٩	٢١	١٧	٩	١٣	٧	٥
پازار	٢	١٠	٢٢	١٨		٢		٣
پازار ا	٣	١١	٢٣	١٩		١٠	٧	٠
صالی	٤	١٢	٢٤	٢٠		٨	٦	٥٨
چهار	٥	١٣	٢٥	٢١		٧		٥٦
پنجشنبه	٦	١٤	٢٦	٢٢		٥		٥٤
جمعه	٧	١٥	٢٧	٢٣		٤		٥٢
جمعه ا	٨	١٦	٢٨	٢٤		٢		٥٠
پازار	٩	١٧	٢٩	٢٥	٩	١		٤٨
پازار ا	١٠	١٨	٣٠	٢٦	٨	٥٩		٤٦
صالی	١١	١٩	٣١	٢٧		٥٨		٤٤
چهار	١٢	٢٠	١	٢٨		٥٧		٤٢
پنجشنبه	١٣	٢١	٢	٢٩		٥٦		٤٠
جمعه	١٤	٢٢	٣	٣٠		٥٥		٣٨
جمعه ا	١٥	٢٣	٤	٣١		٥٤		٣٧

ایام	شهور عربی: محرم الحرام	شهور رومی: مايس	شهور افرنجی: حزیران	روز خضر	طلوع شمس س	طلوع شمس د	امساك س	امساك د
پازار	١٦	٢٤	٥	٣٢	٨	٥٣	٦	٣٦
پازار ا	١٧	٢٥	٦	٣٣		٥٢		٣٥
صالی	١٨	٢٦	٧	٣٤		٥٢		٣٤
چهار	١٩	٢٧	٨	٣٥		٥١		٣٢
پنجشنبه	٢٠	٢٨	٩	٣٦		٥٠		٣١
جمعه	٢١	٢٩	١٠	٣٧		٤٩		٣٠
جمعه ا	٢٢	٣٠	١١	٣٨		٤٨		٢٩
پازار	٢٣	٣١	١٢	٣٩		٤٨		٢٨
پازار ا	٢٤	١	١٣	٤٠		٤٧		٢٧
صالی	٢٥	٢	١٤	٤١		٤٧		٢٦
چهار	٢٦	٣	١٥	٤٢		٤٦		٢٦
پنجشنبه	٢٧	٤	١٦	٤٣		٤٦		٢٥
جمعه	٢٨	٥	١٧	٤٤		٤٦		٢٥
جمعه ا	٢٩	٦	١٨	٤٥		٤٦		٢٤
پازار	٣٠	٧	١٩	٤٦		٤٥		٢٤

مواسم: محرم الحرام ١٣١٦ — ١ اولكر فورتنه‌سی — ٢ باغ اوغله زمانی — ٦ قیون قرقمه زمانی — ١٠ یوم عاشورا — ١٢ حزیران افرنجی — ١٤ قلت میاه — ١٧ تغیر میاه نیل — ١٨ موسم حصاد — ٢٤ حزیران رومی — ٣٠ فورتنه.

مایس : سنه‌نك اك شوق آور برزمانیدر. چفتجی‌یی احیا ایده‌جك اولان طوپراق وار قوتنی بو آیده میدانه چیقارور. هوالر ایصینور، چایرلك صولری اکسیلور. یاپراق آشیسنه باشلامق ایچون اك مناسب برزماندر. نیسان کبی دکزلر ساکندر. بو آیده کونلر ٣٢ د دها امتداد ایدر.

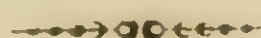
ایام	شهور: عربی ربیع الآخر	شهور: رومی آغستوس	شهور: افرنجی	روز خضر	طلوع شمس (س د)	امساك (س د)
جمعه	١	٧	١٩	١٠١	١٠ ١٣	٨ ٢٣
جمعه ا	٢	٨	٢٠	١٠٨	١٦	٢٦
پازار	٣	٩	٢١	١٠٩	١٨	٢٩
پازار ا	٤	١٠	٢٢	١١٠	٢١	٣٢
صالی	٥	١١	٢٣	١١١	٢٤	٣٥
چهار	٦	١٢	٢٤	١١٢	٢٧	٣٨
پنجشنبه	٧	١٣	٢٥	١١٣	٢٩	٤١
جمعه	٨	١٤	٢٦	١١٤	٣١	٤٤
جمعه ا	٩	١٥	٢٧	١١٥	٣٤	٤٧
پازار	١٠	١٦	٢٨	١١٦	٣٧	٥٠
پازار ا	١١	١٧	٢٩	١١٧	٤٠	٥٣
صالی	١٢	١٨	٣٠	١١٨	٤٢	٥٦
چهار	١٣	١٩	٣١	١١٩	٤٥	٥٩
پنجشنبه	١٤	٢٠	١	١٢٠	٤٧	٩ ٢
جمعه	١٥	٢١	٢	١٢١	٥٠	٥
جمعه ا	١٦	٢٢	٣	١٢٢	١٠ ٥٣	٩ ٨
پازار	١٧	٢٣	٤	١٢٣	٥٥	١١
پازار ا	١٨	٢٤	٥	١٢٤	٥٨	١٤
صالی	١٩	٢٥	٦	١٢٥	١١ ٠٠	١٧
چهار	٢٠	٢٦	٧	١٢٦	٣	٢٠
پنجشنبه	٢١	٢٧	٨	١٢١	٦	٢٣
جمعه	٢٢	٢٨	٩	١٢٨	٨	٢٦
جمعه ا	٢٣	٢٩	١٠	١٢٩	١١	٢٩
پازار	٢٤	٣٠	١١	١٣٠	١٤	٣١
پازار ا	٢٥	٣١	١٢	١٣١	١٧	٣٤
صالی	٢٦	١	١٣	١٣٢	١٩	٣٧
چهار	٢٧	٢	١٤	١٣٣	٢٢	٤٠
پنجشنبه	٢٨	٣	١٥	١٣٤	٢٤	٤٣
جمعه	٢٩	٤	١٦	١٣٥	٢٧	٩ ٤٦

مواسم: ربیع الاخر — ١٣ جلوس همایون ١٢٩٣ — ١٤ ایلول افرنجی — ١٥ مهرجان فورتنه‌سی — ١٨ بیلدیرجین کچیمی فورتنه‌سی — ٢٠ قوچ آیرمه زمانی — ٢٣ شهادت یحیی (ع. م) — چایلاق فورتنه‌سی — ٢٦ ایلول رومی.

آغستوس: تموزده قوتنی کوسترمیان صیجاق، اکثریا آغستوسده حکمنی اجرا ایدر. بوموسم حصاد موسمیدر. بوموسمك الك بیوك ایشلری یولاف، کنویر، بغدای بچمك وخرمان دوکمکدر. بو آیده کونلر ١ ٣٠ دها قیصالور.

نوروز سلطانی

١٣١٥ سنهٔ هجریه شوال ٢٧ و ١٣١٤ سنهٔ مالیه مارت ٨ بازار کونی اذانی ٩ ٤٢ ٢٢ مرورنده شمس حمل برجنه نقل ایله تساویٔ لیل نهار اولوب ایرتسی کون (نوروز سلطانی) اعتبار ایدیلور.

ایام و لیالیٔ مبارکهٔ اسلامیه

غرهٔ شهر صیام	کانون ثانی	١١	بازار
زیارت خرقهٔ سعادت	«	٢٥	«
لیلهٔ قدر	شباط	٦	جمعه کیجهسی
عید فطر	«	١٠	صالی
عید اضحی	نیسان	١٩	بازار
یوم عاشورا	مایس	١٨	« ایرتسی
لیلهٔ مولد النبی (ع م)	تموز	١٩	« کیجهسی
لیلهٔ رغائب	تشرین ثانی	٥	پنجشنبه «
لیلهٔ معراج	«	٢٩	بازار «
لیلهٔ برات	کانون اول	١٧	پنجشنبه «

بعض وقایع مشهوره

هجرت نبویهدن مؤخر

١	غزای کبرای بدر	١٩	فتح قیصریه
١٠	فتح مکهٔ مکرمه	٢٠	فتح مصر
١٠	فتح خیبر	٢٧	فتح جزیرهٔ قبریس
١٤	فتح شام	٣٦	استانبولك اهل اسلام

طرفندن ایلك محاصره‌سی

٨٢ سجلیا جزیره‌سیله مسینا بوغازینك فتحی

٩٢ اسلامك اندلسه عبوری

١٣٩ ظهور دولت عباسیه

٤٢٢ دولت سلجوقیه‌نك ظهوری

٦٨٨ ظهور دولت علیهٔ عثمانیه

٧٢٦ فتح بروسه

٧٢٨ دولت علیه‌ده موظف عسکر تنظیمی

٧٥٨ شهزاده سلیمان پاشانك بحراً روم ایلی‌یه مروری

٧٦٢ طوپ ایجادی

٧٧٣ فتح ادرنه

٧٩٢ خداوندکار غازی حضرتلرینك قوصوه مظفریت وشهادتی

٧٩٦ فتح سلانیك ویکیشهر

٧٩٧ یلدیرم بایزیدك نیکبولی غالبیتی

٨٠٤ وقعهٔ تیمور

٨٣٥ فتح یانیه

٨٤٨ سلطان مراد ثانی‌نك وارنه غالبیتی

٨٥٢ قوصوه مظفریت ثانیه‌سی

٨٥٦ سلطان فاتحك روم ایلی حصارینی بنا بیوردقلری

٨٥٧ قره‌دن کیلرله استانبولك محاصره‌سی

٨٥٨ اسکی سرایك بناسی

٨٩٢ کال رئیسك دونمنا ایله اسپانیایه عزیمتی

٩٢٠ یاووز سلطان سلیمك چالدیران وقعهٔ مشهوره‌سی

٩٢٢ یاوز سلطان سلیمك مصری فتحی وخلافتك عثمانیلره انتقالی

٩٣٥ ویانه‌نك برنجی محاصره‌سی

٩٤٤ عدنك تسخیری

٩٦١ بحر محیط شرقی‌یه سیدی رئیسك برنجی سفری

٩٨٥ اندلسك تخلیه‌سی

١٠٠٥ سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك اکری قلعه‌سنی فتح وغلبه‌سی

١٠٩٤ ویانه‌نك ایکنجی محاصره‌سی

١٢١٣ سلطان سلیم ثالث حضرتلرینك مصری ناپولیون بوناپارتدن فتح واستخلاصی

١٢٤١ وقعهٔ خیریه و تأسیس عساکر نظامیه

١٢٧٨ طورپیل ایجادی

پروسیالیلرك آوستریا ایله صادوه میدان محاربه‌سی

١٢٨٣ ایکنه‌لی تفنکلرك ایجادی

١٢٩٣ روسیه محاربهٔ اخیره‌سی

١٢٩٥ برلین قونغره‌سی

١٣١٣ عثمانلی - یونان سفری

١٣١٦ سنهٔ هجریه و ١٣١٤ سنهٔ مالیه

ایام	شهور عربی جمادی الاولی	شهور رومی ایلول	شهور افرنجی ایلول	روز خضر	طلوع شمس (س د)	امساك (س د)
جمعه ا	١	٥	١٧	١٣٦	١١ ٣٠	٩ ٤٩
پازار	٢	٦	١٨	١٣٧	٣٣	٥٢
پازار ا	٣	٧	١٩	١٣٨	٣٥	٥٥
صالی	٤	٨	٢٠	١٣٩	٣٨	٥٨
چهار	٥	٩	٢١	١٤٠	٤١	١٠ ٠
پنجشنبه	٦	١٠	٢٢	١٤١	٤٣	٣
جمعه	٧	١١	٢٣	١٤٢	٤٦	٦
جمعه ا	٨	١٢	٢٤	١٤٣	٤٩	٩
پازار	٩	١٣	٢٥	١٤٤	٥١	١٢
پازار ا	١٠	١٤	٢٦	١٤٥	٥٤	١٥
صالی	١١	١٥	٢٧	١٤٦	٥٧	١٧
چهار	١٢	١٦	٢٨	١٤٧	٥٩	٢٠
پنجشنبه	١٣	١٧	٢٩	١٤٨	١٢ ٢	٢٣
جمعه	١٤	١٨	٣٠	١٤٩	٥	٢٥
جمعه ا	١٥	١٩	١	١٥٠	١٢ ٨	١٠ ٢٨

ایام	شهور عربی جمادی الاولی	شهور رومی ایلول	شهور افرنجی تشرین اول	روز خضر	طلوع شمس (س د)	امساك (س د)
پازار	١٦	٢٠	٢	١٥١	١٢ ١٠	١٠ ٣١
پازار	١٧	٢١	٣	١٥٢	١٣	٣٤
صالی	١٨	٢٢	٤	١٥٣	١٦	٣٧
چهار	١٩	٢٣	٥	١٥٤	١٩	٣٩
پنجشنبه	٢٠	٢٤	٦	١٥٥	٢١	٤٢
جمعه	٢١	٢٥	٧	١٥٦	٢٤	٤٥
جمعه ا	٢٢	٢٦	٨	١٥٧	٢٧	٤٨
پازار	٢٣	٢٧	٩	١٥٨	٢٩	٥٠
پازار ا	٢٤	٢٨	١٠	١٥٩	٣٢	٥٣
صالی	٢٥	٢٩	١١	١٦٠	٣٥	٥٦
چهار	٢٦	٣٠	١٢	١٦١	٣٧	٥٨
پنجشنبه	٢٧	١	١٣	١٦٢	٤٠	١١ ١
جمعه	٢٨	٢	١٤	١٦٣	٤٣	٣
جمعه ا	٢٩	٣	١٥	١٦٤	٤٥	٦
پازار	٣٠	٤	١٦	١٦٥	١٢ ٤٨	٩

مواسم: جماذی‌الاول — ٣ قرار نیل — ٥ ولادت مریم — ٨ کستانه قره‌سی فورتنه‌سی — ١٢ نقصان ماءالاشجار — ١٤ قوش کچیمی فورتنه‌سی — ١٥ تشرین‌اول افرنجی — ٢٦ مریم آنا فورتنه‌سی — ٢٧ تشرین اول رومی .

ایلول : ایلولده هوالر صغومغه باشلار . حاضرلانمش ترلالره بغدای ، آرپه ، یولاف اکیلمکه باشلانور . چایرلرك و ترلالرك سق ایشی تعطیل اولنور . بو آیده کونلر ١ س ٤١ د قیصالور .

١٣١٦ سنهٔ هجریه و ١٣١٤ سنهٔ مالیه

ایام	شهور: عربی جمادی الآخر	رومی تشرین اول	افرنجی تشرین ثانی	روز خضر	طلوع شمس (س د)	امساك (س د)
پازار ا	١	٥	١٧	١٦٦	١٢ ٥١	١١ ١١
صالی	٢	٦	١٨	١٦٧	٥٣	١٤
چهار	٣	٧	١٩	١٦٨	٥٦	١٧
پنجشنبه	٤	٨	٢٠	١٦٩	٥٩	١٩
جمعه	٥	٩	٢١	١٧٠	١ ١	٢٢
جمعه ا	٦	١٠	٢٢	١٧١	٤	٢٣
پازار	٧	١١	٢٣	١٧٢	٦	٢٧
پازار ا	٨	١٢	٢٤	١٧٣	٩	٢٩
صالی	٩	١٣	٢٥	١٧٤	١١	٣١
چهار	١٠	١٤	٢٦	١٧٥	١٤	٣٤
پنجشنبه	١١	١٥	٢٧	١٧٦	١٦	٣٦
جمعه	١٢	١٦	٢٨	١٧٧	١٨	٣٩
جمعه ا	١٣	١٧	٢٩	١٧٨	٢١	٤١
پازار	١٤	١٨	٣٠	١٧٩	٢٣	٤٣
پازار ا	١٥	١٩	٣١	١٨٠	٢٦	٤٦

ایام	شهور: عربی جمادی الآخر	رومی تشرین اول	افرنجی تشرین ثانی	روز خضر	طلوع شمس (س د)	امساك (س د)
صالی	١٦	٢٠	١	١٨١	١ ٢٨	١١ ٤٨
چهار	١٧	٢١	٢	١٨٢	٣١	٥٠
پنجشنبه	١٨	٢٢	٣	١٨٣	٣٣	٥٢
جمعه	١٩	٢٣	٤	١٨٤	٣٥	٥٥
جمعه ا	٢٠	٢٤	٥	١٨٥	٣٨	٥٧
پاز ر	٢١	٢٥	٦	١٨٦	٤٠	٥٩
پازار ا	٢٢	٢٦	٧	١	٤٢	١٢ ١
صالی	٢٣	٢٧	٨	٢	٤٤	٣
چهار	٢٤	٢٨	٩	٣	٤٧	٥
پنجشنبه	٢٥	٢٩	١٠	٤	٤٩	٧
جمعه	٢٦	٣٠	١١	٥	٥١	٩
جمعه ا	٢٧	٣١	١٢	٦	٥٣	١١
پازار	٢٨	١	١٣	٧	٥٥	١٣
پازار ا	٢٩	٢	١٤	٨	٥٧	١٥
صالی	٣٠	٣	١٥	٩	٢ ٠	١٧

مواسم: جماذی‌الاخر — ٩ نقصان ماء نیل — بالق فور-
١ تنه‌سی — ١٥ قامش بیرامی — ٢٢ روز قاسم
— ٢٨ تشرین ثانی رومی .

تشرین اول : بوآی باغ بوزمی موسمی‌در. بریاندن‌ده تخم زرع ایدلملی. بغدادك قسم اعظمی بوآی ظرفنده اکیلور. کرك نقل اشجار وکرك فدان غرس ایچون الك ایی موسم بوآیدر. بوآیده پاتاتس زرعنه دخی باشلانور. بوآیده کونلر ١ ٢، ٣ دها قیصالور .

١٣١٦ سنهٔ هجریه و ١٣١٤ سنهٔ مالیه

ایام	شهور: عربی — رجب الشریف	شهور: رومی — تشرین ثانی	شهور: افرنجی — تشرین ثانی	روز قاسم	طلوع شمس (س د)	امساك (س د)
چهار	١	٤	١٦	١٠	٢ ٢	١٢ ١٨
پنجشنبه	٢	٥	١٧	١١	٤	٢٠
جمعه	٣	٦	١٨	١٢	٦	٢٢
جمعه ا	٤	٧	١٩	١٣	٨	٢٤
پازار	٥	٨	٢٠	١٤	١٠	٢٥
پازار ا	٦	٩	٢١	١٥	١١	٢٧
صالی	٧	١٠	٢٢	١٦	١٣	٢٨
چهار	٨	١١	٢٣	١٧	١٤	٣٠
پنجشنبه	٩	١٢	٢٤	١٨	١٦	٣١
جمعه	١٠	١٣	٢٥	١٩	١٧	٣٣
جمعه ا	١١	١٤	٢٦	٢٠	١٩	٣٤
پازار	١٢	١٥	٢٧	٢١	٢١	٣٦
پازار ا	١٣	١٦	٢٨	٢٢	٢٢	٣٧
صالی	١٤	١٧	٢٩	٢٣	٢٤	٣٨
چهار	١٥	١٨	٣٠	٢٤	٢٥	٣٩

ایام	شهور: عربی — رجب الشریف	شهور: رومی — تشرین ثانی	شهور: افرنجی — کانون اول	روز قاسم	طلوع شمس (س د)	امساك (س د)
پنجشنبه	١٦	١٩	١	٢٥	٢ ٢٧	١٢ ٢٠
جمعه	١٧	٢٠	٢	٢٦	٢٨	٢١
جمعه ا	١٨	٢١	٣	٢٧	٢٩	٢٢
پازار	١٩	٢٢	٤	٢٨	٣٠	٢٣
پازار ا	٢٠	٢٣	٥	٢٩	٣١	٢٤
صالی	٢١	٢٤	٦	٣٠	٣٢	٢٥
چهار	٢٢	٢٥	٧	٣١	٣٣	٢٦
پنجشنبه	٢٣	٢٦	٨	٣٢	٣٤	٢٧
جمعه	٢٤	٢٧	٩	٣٣	٣٥	٢٨
جمعه ا	٢٥	٢٨	١٠	٣٤	٣٦	٢٨
پازار	٢١	٢٩	١١	٣٥	٣٧	٢٩
پازار ا	٢٧	٢٠	١٢	٣٦	٣٧	٥٠
صالی	٢٨	١	١٣	٣٧	٣٨	٥٠
چهار	٢٩	٢	١٤	٣٨	٣٩	٥١

مواسم: رجب الشریف — ٢ لیلهٔ رغائب — ١٢ پرهیز نصارا — ١٥ اولکر دونمی فورتنهسی — ٢٢ فورتنه — ٢٦ لیلهٔ معراج النبی (ع. م) — ٢٨ کانون اول رومی .

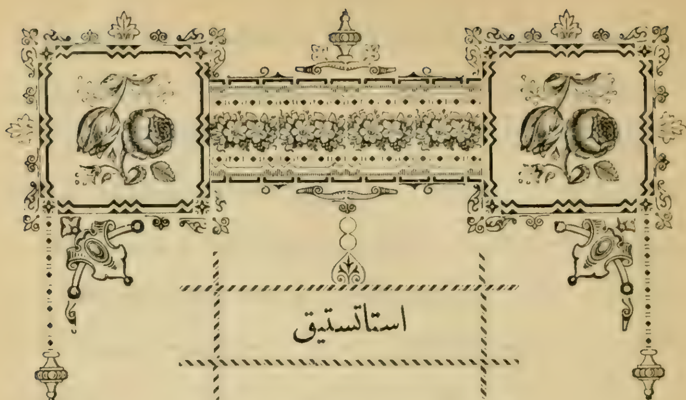
تشرین ثانی : بو آیده یر الماسی ، انکنار ؛ بادم، اریك، شفتالو چکردکاری دیکیلور. ایلك بهارده اکیلهجك تخملر ایچون ترلالر سوریلور. میوه آغاجلری بودانور. حیواناتك یملرینه دقت اولنملی وطاوقلر ایچه بسلنملی‌در. بو آیده کونلر ١ ١٦ ٦ دها قیصالور .

١٣١٦ سنهٔ هجريه و ١٣١٤ سنهٔ ماليه

ايام	شهور عربی: شعبان المعظم	شهور رومی: كانون اول	شهور افرنجی: كانون اول	روز قاسم	طلوع شمس (س د)	امساك (س د)
پنجشنبه	١	٣	١٥	٣٩	٢ ٣٩	١٢ ٥١
جمعه	٢	٤	١٦	٤٠	٣٩	٥١
جمعه ا	٣	٥	١٧	٤١	٤٠	٥٢
پازار	٤	٦	١٨	٤٢	٤٠	٥٢
پازار ا	٥	٧	١٩	٤٣	٤٠	٥٢
صالی	٦	٨	٢٠	٤٤	٤٠	٥٢
چهار	٧	٩	٢١	٤٥	٤٠	٥٢
پنجشنبه	٨	١٠	٢٢	٤٦	٠	٥٢
جمعه	٩	١١	٢٣	٤٧	٤٠	٥٢
جمعه ا	١٠	١٢	٢٤	٤٨	٤٠	٥٢
پازار	١١	١٣	٢٥	٤٩	٤٠	٥٢
پازار ا	١٢	١٤	٢٦	٥٠	٣٩	٥١
صالی	١٣	١٥	٢٧	٥١	٣٩	٥١
چهار	١٤	١٦	٢٨	٥٢	٣٩	٥١
پنجشنبه	١٥	١٧	٢٩	٥٣	٣٨	٥٠
جمعه	١٦	١٨	٣٠	٥٤	٢ ٣٨	١٢ ٥٠
جمعه ا	١٧	١٩	٣١	٥٥	٣٧	٤٩
پازار	١٨	٢٠	١	٥٦	٣٧	٤٨
پازار ا	١٩	٢١	٢	٥٧	٣٦	٤٨
صالی	٢٠	٢٢	٣	٥٨	٣٥	٤٧
چهار	٢١	٢٣	٤	٥٩	٣٤	٤٦
پنجشنبه	٢٢	٢٤	٥	٦٠	٣٣	٤٥
جمعه	٢٣	٢٥	٦	٦١	٣٢	٤٤
جمعه ا	٢٤	٢٦	٧	٦٢	٣١	٤٣
پازار	٢٥	٢٧	٨	٦٣	٣٠	٤٢
پازار ا	٢٦	٢٨	٩	٦٤	٢٩	٤١
صالی	٢٠	٢٩	٠	٦٥	٢٧	٤٠
چهار	٢٨	٣٠	١١	٦٦	٢٦	٣٩
پنجشنبه	٢٩	٣١	١٢	٦٧	٢٥	٣٨

مواسم: شعبان — ٥ فورتنه — ٧ كون دونمی فورتنه‌سی — ١٥ ليلهٔ برات — ١٦ ولادت همايون ١٢٥٨ — ١٨ كانون ثانیٔ افرنجی سنهٔ ميلادی ١٨٩٩ — ٢٣ شب ميلاد عيسی (ع. م) .

كانون اول : قيشك اك شديد برزمانی اولديغی ايچون اويله بيوك ايشلر كوريله‌مز . بوآی زراع ايچون پك تجارتلی برآيدر ، بسيلی حيوانلری بوآيده صاتوب استفاده ايتملی . بوآيده اينكلرله قيونلر ياورولار . واشجار نقل وغرس ايديلور .

واردات دولیه

تسویهٔ مصارفات منابع واردات ایله اولور. اگر حکومات جدیده‌نك املاك امیریه‌سی ویا منابع خصوصیهٔ سائره‌سی مصارفانه کفایت ایده‌جك درجه‌ده واردات ویرمش اولسیدی مصارفات دولیه‌ایچون لازمگلن مبالغ افراد مکلفینك کیسه‌سندن چیقماز، مسئله پك ساده بر رنك اخذ ایدردی. نته‌کیم ازمنهٔ قدیمه‌ده املاك وارداتی حکومات موجوده‌نك مصارف عادیه‌سنی تسویه‌یه کفایت ایلرایدی. فقط بوگون املاك وارداتی مصارفات دولیه‌یه تقابل ایتمدکدن بشقه بودجه‌لرك جسامت فوق‌العاده‌لری یاننده پك اهمیتسز بر راده‌ده قالیور. آنك ایچون مصارفات دولیه افراد مکلفیندن آلنان مبلغ ایله تسویه اولنمق ضروریدر. فی‌الحقیقه احتیاجات دولتك تسویه‌سی مکلفینه عائد بر وظیفه‌در. زیرا حکومت مکلفین ایچوندر، افراد، حکومت سایه‌سنده یشار،

حکومتك حمایه‌سی سایه‌سنده اقتدار وثروت صاحبی اولور. آنك ایچون بر کیمسه‌نك خزینهٔ دولته بر ویرکو اعطا ایتمسی منفعت ذاتیه‌سی ایجاباتندندر. ایشته ویرکولرك منشأی بودر. ثروت عمومیه‌شمدیکی درجه‌ده ترقی ایتمه‌مش بولندیغی - یعنی انسانلرك جمله‌سی متساویاً فقیر اولدیغی - زمانلرده آدم باشنه معین ومساوی بر مبلغ طلب ایتمك مصارف دولتك تسویه‌سنه کفایت ایدردی. بو تکلیف شخصی یاخود جزیه‌در. وقتا که مدنیت ترقی وتکمل ایتدی، ثروت عمومیه تزاید ایلدی، مکلفیندن هر برینك ثروت واقتداری نسبتنده مصارفات حکومته اشتراك ایتمسنه لزوم کورلدی. موافق مصلحت اولان ده بودر. زیرا مدنی بر دولته لازم اولان مبالغ اوقدر عظیمدرکه ساده‌جه بر تکلیف شخصی ایله هیچ بر ایش کوریله‌من. بونك سببی قولایجه اکلاشیلیر: مساوی بر تکلیف شخصی‌یه اك فقیر کیمسه‌لر دخی داخل اوله‌جغندن پك خفیف اولمسی لازمدر. خفیف بر ویرکو ایسه عظیم واردات کتیره‌من. بناءً علیه زمانمزده تکالیف مکلفینك اقتدار وثروتی ایله متناسب بر صورتده آلنمق اصولی اتخاذ اولندی، ایسی‌ده بودر.

شمدی‌ده ویرکولرك انواعنه کله‌لم: شمدی‌یه‌قدر سویلدیکمز ویرکولر، یعنی طرح وتوزیع طریقیله بالذات مکلفیندن طلب اولنان تکالیف بالواسطه آلنان تکالیف نوعندندر. بوندن بشقه بالواسطه آلنان ویرکولرده واردر. بلاواسطه تکالیفك اك طبیعی

شکلی، عقله الک ملایم کان صورتی ایراد اوزرندن آلنان ویرکودر. مکلفیندن هر برینك مقدار ایرادی کندیلرندن سؤال ایدیلیر. بعضاً ده نظامات مخصوصه‌سنه توفیقاً مأمورین مخصوصه طرفندن تحقیق اولنور. بو صورتله مقداری آکلاشیلان ایراد اوزرندن بر ویرکو آلنیر. فقط اوروپاده علی الاکثر مکلفین ایرادینك مقدار حقیقیسنی خبر ویرمز. یوزده بشی طوغری سویلرسه باقیسی ثروتلرینك یانصفنی ویا ثلثنی صاقلار. بوندن‌ده ایراد ویرکوسینك تماماً مکلفینك وارداتی نسبتنده آلنه‌میه‌جغی نمایان اولور. بو محذوری ازاله ایچون ایراد اوزرندن آلنان ویرکویی بری شخصی، دیکری حقیقی اولمق اوزره ایکی‌یه آیرمشلردر. شخصی قسمی منبعی نه اولورسه اولسون مکلفینك هر نوع ایرادینه شاملدر. یعنی ویرکو مجموع ایراد اوزرینه طرح اولنور. حقیقی قسمی ایسه ایراد کتیرن برشی ویا بر صنعت اوزرندن آلنیر: اراضی ویرکوسی، باتنت کبی. بناءً علیه، ایکنجی قسمده مطرح مکلفك شخصی دکلدر، حاصلات ویرن شی ویا صنعتدر. بو صورتله بالاده‌کی محذور قسماً ازاله ایدلمش اولور. بوقسه اصول تکالیفده کافهٔ محاذیری کلیاً ازاله ایتمك همان غیر ممکندر. فرانسه‌ده مکلفینك مجموع ایرادینی تحقیق خصوصنده کوریلن مشکلات ومحاذیره بناءً ایراد ویرکوسی یرینه موبیلیه ویرکوسی وضع اولنمش وبالاخره بوویرکویه قپوو پنجره ویرکوسی دخی علاوه ایدلمشدر. بوندن مقصد مکلفینك مقدار ثروتی

خانه‌لرینك جسامت وپنجره ایله قپولرینك عددندن استدلال ایتمکدر .

دول متمدنه‌نك مصارفاتی او قدر عظیم ولاینقطع تزایده او درجه میالدرکه بلاواسطه آلنان ویرکولرك حاصلاتی تسویهٔ مصارفه کفایت‌ایتمز. آنك ایچون بشقه درلو ویرکولر احداثنه احتیاج مس ایتمشدر. برده بلاواسطه تکالیف مکلفینه دها آغیر کلیر . بو سببدندرکه من القدیم بالواسطه آلنان رسوم ترجیح اولنمشدر . مونتسکیو دخی (روح‌القوانین) نام اثر معتبرنده : «اك‌موافق تکلیف اشیا وامتعه‌دن آلنان (بالواسطه) رسومدر.» دییور .

ایلریده کوره‌جکزکه ممالك متمدنه‌نك جمله‌سنده بالواسطه تکالیف بلا واسطه یعنی طوغریدن طوغری‌یه آلنان ویرکولره مرجح طوتلمشدر . بو ایسه محضا مونتسکیونك توصیه‌سنه اتباع ایچون دکلدر . چونکه اصول تکالیفده نظریاته تطبیق حرکت ایدیله‌من .

بالواسطه‌تکالیفك انواعی، اشکالی پك مختلفدر. باشلیجه‌لرینی سریع بر نظر تدقیق‌ایله کوزدن کچیره‌جکز: اول‌امرده‌استهلاکات ویرکولری موجوددر. بونلر علی العموم مشروبات کئولیه‌دن؛ قهوه، چیقولاته، چای، شکر، بهارات‌کبی Denrées coloniales دنیلن شیلردن ؛ توتون وطوزدن؛ بعضاً‌ده صابون وسائره‌دن آلنان ویرکولردر . هر مملکت بو ویرکولری کندی احوال

خصوصیه‌سنك ایجاباتنه کوره وضع ایدر. بوراده برمسئلهٔ مهمه میدانه چیقار: عجبا تکالیف وضعنده کوزه‌دیله‌جك مقصد یالکز استحصال وارداتمی اوملی، یوقسه اخلاق عمومیه‌یی اصلاح وسائره کبی مقاصد دخی نظر اعتباره آلنملی میدر؟ علم مالیه «تکالیفدن یکانه مقصد دولته واردات استحصالی خصوصی اوملیدر.» دییور. حقیقت دخی بو مرکزده‌در. لکن مثلا: سرخوشلغی منع وبو صورتله اخلاق عمومیه‌یی فساددن وقایه ایچون مسکرات حتی توتوندن آلنان ویرکولر بر جهتدن جالب محسناتدر. مع‌مافیه اصول مالیه بو بابده تکالیف وضعندن ایسه بشقه چاره‌لر تحریسنی توصیه ایدر. الحاصل بو مسئله‌ده قواعد مطلقه وضع ایتمك پك مشکلدر. نیچون کئولپرستی‌یه مسکراتدن آغیر ویرکولر آلمق صورتیله سد ممانعت چکمه‌ملیدر؟ دینلیرسه مقنع بر جواب اعطا ایتمك قولای دکلدر.

استهلاکات رسومنه تابع اوله‌جق موادانسانك برنجی درجه‌ده احتیاجات ضروریه‌سندن معدود اولمیان یعنی زینت، ذوق وسفاهت ایچون استعمال اولنان مأکولات وموادد ر. فقط اوروپانك بعض مملکتلرنده اتمك، پتاتس کبی احتیاجات ضروریه‌دن معدود ارزاق اوزرندن دخی آغیر ویرکولر آلنمقده‌در.

بالواسطه تکالیف میاننده تمغاوقیدیه رسومی‌ده موجوددر. مکلفین بو ویرکویی اصلا حس ایتمکسزین کوچك مقدارده تأدیه ایتدیکندن بادئ سهولتدر. بالواسطه تکالیفك اوچنجی

بر نوعی دها واردر . بوكا آلمانلر Gebühren ، فرانسزلر Taxes casuelles نامنی ویریورلركه لسانمزه « رسوم موقته » دیه ترجمه اولنه بیلیر. بوویركویه مثال پوسته اجرتیدر. برمكتوبك نقلی ایچون ویریلان اجرت قسماً ویركودن معدوددر . فقط منتظماً آلنماز؛ نه وقت پوستهیه بر مكتوب تسلیم اولنورسه او زمان تأدیه ایدیلیر. تمغا رسومنك اكثریسی ایله مروریه، لیمان رسومی ، موزه‌خانه وسائره كبی محللرده آلنان دخولیه اجرتی بو میانده‌در. برده انحصارلر بالواسطه تكالیفدن معدود اوله بیلیر ایسه‌ده انحصار دیمك ویركونك برنوع صورت جبایتی دیمكدر. توتون، كبریت انحصارلری كبی.

شمدی‌ده اوروپانك مختلف مملكتلرنده بلاواسطه وبالواسطه تكالیفدن آدم باشنه اصابت ایدن مقدارایله بوایكی نوع ویركونك یكدیكریله نه نسبتده بولندیغنی مبین اولان جدول آتی‌یی تدقیق ایده‌لم :

	ویركولرك آدم باشنه اصابت ایدن مقداری				ویركولرك بربرینه نظراً یوزده حسابیله نسبتی	
	بلاواسطه		بالواسطه		بلاواسطه	بالواسطه
ممالك	سانتیم	فرانق	سانتیم	فرانق		
فرانسه	٦٣	١٣	٤٧	٥٠	٢١	٧٩
انكلتره	٧٣	١٠	»	٢٦	٢٣	٧٧
پروسیا	»	١٠	١١	٢٠	٣٣	٦٧

باویرا	٢٥	٦	٤١	٣٥	١٥	٨٥
ساقسونیا	٢٠	٨	٠٩	٢٤	٢٥	٧٥
وورتمبرغ	٩٠	٧	٨٣	٣٢	١٩	٨١
بلجیقا	٣١	٨	٦٠	١٩	٢٩	٧١
فلمنك	١٥	١٣	١٥	٣٤	٢٨	٧٢
دانیمارقه	٨٥	٥	٦٥	٢٢	٢٠	٨٠
نوروچ	»		٢٨	٢١	»	١٠٠
اسوچ	٦٠	٢	٩٤	١٦	٠٩	٠١
روسیه‌اوروپا	٤٦	٨	٢٧	١٤	٣٧	٦٣
آوستریا	٨٠	٨	٨١	١٦	٣٤	٦٦
مجارستان	١٥	١٠	٧٢	١٧	٣٦	٦٤
اسویچره	٤١	١٣	١٤	٢٤	٣٦	٦٤
ایتالیا	١٥	١٤	٩٦	٢٠	٤٠	٦٠
اسپانیا	٧٤	١٧	٩٥	١٧	٥٠	٥٠
پورتکیز	٤٣	٨	٥٣	٣٤	٢٠	٨٠
صربستان	١٠	١٠	٦٢	٣	٧٤	٢٦
رومانیه	٨٦	٥	٢٤	٨	٤٢	٨٥
یونانستان	٤٥	١١	٥٠	١٥	٤٢	٥٨
					١٠٠	

بو جدولك مطالعه‌سندن قولایجه مستبان اولورکه بعض دولتلر بلا واسطه تکالیفی ، بعضلری ایسه بالواسطه آلنان ویرکولری ترجیح ایتمش کیدرلر . «ترجیح ایتمش کبی» دییورز. چونکه برمملکتك اصول تکالیفی اولجه استحضار اولنان برپلان موجبنجه تنظیم ایدیله‌مز. ١٧٨٩ سنه‌سندن صوکره فرانسه‌ده اجرا ایدیلن تجربه‌لر بوحقیقتی میدانه چیقارمشدر . برمملکتده

فلان ویافلان نوع ویرکولرك ترجیحی ایچون اومملکت اهالیسنك
احوال مخصوصه‌سی ، وضعیت جغرافیه‌سی ، منابع طبیعیه‌سی ،

آنیبال

ترجمهٔ حالی: [نوسال کتابخانهٔ عسکری] ده مندرجدر.

ارضك قوهٔ انباتیه‌سی، معادنی، اقلیمی ، صنایع وتجارتك درجهٔ
ترقیسی؛ همجوار مملکتلرله اولان مناسباتی کبی یجه‌نجه خصوصاتی
نظر دقته آلمق ایجاب ایدر .

فرانسه مشاهیر ادباسندن آلفونس دو لامارتین

مصارفات دوليه

دول متمدنه‌نك برچوق احتياجاتى واردر. مصارفات دوليه، ايشته بو احتياجاتدن نشأت ايدر. بوراده نظرياتدن صرف نظر ايدييورز. يالكز دولتلرك عموميتله ايفا ايتدكارى خصوصات و وظائف مهمه‌يى كوستره‌رك، بو نقطهٔ نظردن ممالك مختلفه‌يى يكديكريله مقايسه ايده‌جكز.

بردولتك اشغال ايتديكى خصوصاتك، ايفا ايلديكى وظائفك نه كبى شيلردن عبارت اولديغنى آكلامق ايچون بودجه‌لرك مصارفات ستونلرينه باقمق كفايت ايدر. دول متمدنه هرشيدن اول ادارهٔ عموميه، امنيت و آسايش داخليه‌يى تأمين، مملكتى تعرضات خارجيه‌دن وقايه ايچون مصارفاته محتاجدر. علوم و معارف عموميه، زراعت، صنايع، تجارت، بوبابده‌كى تشويقات و ترغيبات، هرنوع طرق و سائط نقليه ايچون اليوم دولتلر مصارفات عظيمه اختيار ايدرلر. بونلرك اجراسنه واسطه و مدار اولان شى ايسه ماليه‌در.

واردات عموميه‌نك مصارف استحصاليه‌سى، ديون عموميه، بعض مصارفات خصوصيه دخى زمانمزده زمامداران امور حكومتى

یك چوق اشغال ایدن مسائل مهمه‌در . ایشته مصارفات دولیه‌نك شعبات عظیمه‌سی بونلردر . فقط دولتلر بونلردن بشقه دها نیجه نیجه خصوصات مهمه ایله اشتغال ایدرلر .

برده علی الاکثر ولایات و نواحینك آریجه بودجه‌لری واردر . آنك ایچون دول موجوده بودجه‌لرینك یکدیکریله مقایسه‌سی مسئله‌سنده یالکز حکومت مرکزیه‌نك بودجه‌سنی نظر اعتباره آلمق نتائج صحیحه استحصالنه مانع اولور . مع التأسف که هر دولتك ولایات و نواحی بودجه‌لرینی — بعضاً اوراق و وثائق رسمیه‌نك فقداننه‌دن طولایی — تماميله تعیین ایده بیلمك قولای برشی دکلدر . بوبابده اك ایی و صحیح معلوماتی آلمانیالی موسیو ریشاردو قوفمان جمع ایده بیلمشدر . موی الیه تدقیقات واقعه‌سنی مبین غایت مکمل بر اثر وجوده کتیرمشدرکه بز بوراده اك مهم جهتلرینی اقتباس ایده‌جکز . ۱۸۸۹ سنه‌سنده اوروپا دول سته‌ٔ معظمه‌سنك مصارف مختلفهٔ عمومیه‌سندن هر برینك یکدیکرینه نظراً یوزده قاچ نسبتنده بولندیغنی مبین اولان آتیده‌کی جدول دخی بو جمله‌دندر :

دول معظمه‌نك مصارفات عمومیه‌سی

یوزده — ادارهٔ عمومیه — دیون عمومیه — مصارفات ملکیه — مصارفات حربیه — عدلیه و پولیس

حسابیله	سانتیم	فرانق	سانتیم	فرانق	سانتیم	فرانق	سانتیم	فرانق	سانتیم	فرانق
پروسیا «	۷۸	۷	۰	۱۱	٤٦	۳۱	٤۰	۱۲	۸۵	۹
آوستریا «	۸۲	۷	۰	۱۸	۹۸	۲۰	۳۱	۱۲	۱۳	۷
ایتالیا «	۷۲	٦	٦۲	۲٦	۲۱	۱۰	۷۸	۱۵	۸۹	۷
فرانسه «	۲٤	۷	۷٤	۲۳	۱۵	۷	۵۰	۱۷	۳۰	[illegible]
انکلتره «	۱٦	۳	۹٤	۱٦	۱۷	۷	۲۷	۱۹	۱۹	۱۵
روسیه «	۵٦	۱۰	۵٤	۲۹	٦۵	۵	٤٤	۲۵	۸٦	۷

یوزده ـ حسابیله	معارف عمومیه ـ سانتیم	فرانق	طرق ووسائط نقلیه ـ سانتیم	فرانق	تشویقات ـ سانتیم	فرانق	مختلفه ـ سانتیم	فرانق	یکون ـ سانتیم	فرانق
پروسیا «	١٤	١٠	٢	٥	٧٣	١	٦٢	١٠	٠	١٠٠٠
آوستریا «	٩٦	٥	٨١	٣	٤٤	٣	٣٧	١٩	٠	١٠٠٠
ایتالیا «	١١	٤	٦٢	٨	٦٨	٠	٣٧	١٩	٠	١٠٠٠
فرانسه «	٦٣	٦	٢٠	٩	٢٦	١	٩٨	٢١	٠	١٠٠٠
انکلتره «	٩٥	٥	٩٢	٤	٣	١	٣٧	٢٦	٠	١٠٠٠
روسیه «	٨٥	٣	٧	٢	٩٠	٠	١٨	١٤	٠	١٠٠٠

بوجدولده ولایات ونواحی مصارفی دخی داخلدر : مصارف حربیه خارجیه وبحریه نظارتلرینی دخی شامل ایسه‌ده پوسته ، تلغراف ودمیریوللری، مصارف طرق ووسائط نقلیه ستوننه داخل دکلدر . چونکه بر شمندوفر بیلتی ویا بر مکتوبك نقلی ایچون ویریلن پاره بر اجرت اولوب ویرکو اوله‌ماز .

شمدی‌ده ینه بودولتلر مصارفاتندن وسطی اوله‌رق هر مملکتده آدم باشنه قاچ فرانق اصابت ایتدیکنی مشعر اولان جدول آتی‌یی تدقیق ایده‌لم :

وسطی اوله‌رق آدم باشنه اصابت ایدن مصارفات دولیه

(١٨٨٩ سنه‌سی)

	ادارهٔ عمومیه ـ سانتیم	فرانق	دیون عمومیه ـ سانتیم	فرانق	مصارف حربیه ـ سانتیم	فرانق	امنیت داخلیه ـ سانتیم	فرانق	معارف عمومیه ـ سانتیم	فرانق
پروسیا	١٤	٧	١٠	١٠	٣٧	١١	٤	٩	٣٠	٩
آوستریا	٨٢	٧	٩٦	١٥	٩٥	٩	٣٢	٦	٢٩	٥
ایتالیا	٤٥	٥	٥٧	٢١	٧٩	١٢	٤٠	٦	٢٩	٣
فرانسه	٦٢	٨	٢٥	٢٨	٨٢	٢٠	٣١	٦	٨٨	٧
انکلتره	٤٧	٣	٦٠	١٨	١٥	٢١	٦٧	١٦	٥٤	٦
روسیه	٤٢	٤	٣٩	١٢	٦٧	١٠	٣٠	٣	٥٩	١

	طرق و وسائط نقلیه	تشویقات	مختلفه	یکون
	سانتیم فرانق	سانتیم فرانق	سانتیم فرانق	سانتیم فرانق
پروسیا	٤ ٦٠	١ ٥٩	٣٨ ٦١	٩١ ٧٥
آوستریا	٣ ٣٧	٣ ٥	٣٧ ٩٠	٨٩ ٦٦
ایتالیا	٧ ٢	٠ ٥٥	٢٣ ٩٢	٨٠ ٩٩
فرانسه	١٠ ٧٩	١ ٢٢	٣٤ ٩١	١١٨ ٨٠
انکلتره	٥ ٤٠	١ ١٢	٣٦ ٨٠	٩٩ ٧٥
روسیه	٠ ٨٦	٠ ٣٧	٣ ٣١	٤١ ٩١

بر دولت ملکنده ساکن اشخاصدن هر بریسنك مساوی مقدارده ویرکو اعطا ایتمدکلرینی ، بالادهکی جدولده محرر ارقامك وسطی اولوب بونك آنجق دول مختلفهیی بربریله مقایسهیه خدمت ایتدیکنی سویلمکه حاجت یوقدر .

بودجهلرك صورت تزایدینی مطالعه ایدهجکمز زمان علی الاکثر ۱۸۷۲ دن ۱۸۹۲ تاریخنه قدر اولانلرینی نظر دقته آلهجغز . چونکه اوروپا احوال مالیهسی الڭزیاده بو ایکی تاریخ آرهسنده کچن زمانلردهتبدله اوغرامشدر . بعض دولتلرك ۱۸۷۲ و ۱۸۹۲ سنهلرندهکی حربیه و بحریه مصارفاتی آتیدهکی جدولده کوسترلمشدر:

مصارفات حربیه

	بریه		بحریه	
سنهسی	١٨٧٢	١٨٩٢	١٨٧٢	١٨٩٢
	ملیون	فرانق	ملیون	فرانق
فرانسه	٤٣١	٦٤٥	١٤٤	٢٨٩
انکلتره	٣٥٠	٤٣٦	٢٣٧	٢٩٠

آلمانیا	۳۹۵	٥٦٦	۳۹	۸۹
اوستریا	۲٥۳	۳۷٥	۲٥	۲۸
ایتالیا	۱۷۸	۲٥۰	۲۹	۱۱۱
روسیه	٤٦۸	۷٤۷	٦۲	۱۱٤
بلچیقا	۳٦	٤۷	..	..
فلمنك	۲۹	٤٤	۱۸	۲۹
اسویچره	۲	۲۷	..	..
دانیمارقه	٦	۱٤	۳	۹
اسوج	۱٥	۳۸	۷	۱۲

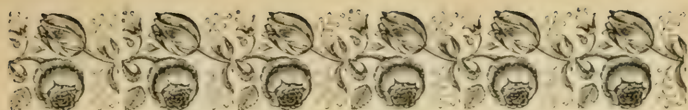
ارقام مذکوره تقریبی اولمغله برابر مصارفات حربیه‌نك نه‌صورتله تزاید ایلمش اولدیغنه دائر بر فکر صحیح ویره‌بیلیر. شمدی دخی آلتی دولتك معارف عمومیه وامور نافعه مصارفاتی کوزدن کچیره‌لم:

معارف عمومیه وامور نافعه مصارفی

	معارف عمومیه		امور نافعه	
سنه‌سی	۱۸۷۲	۱۸۹۲	۱۸۷۲	۱۸۹۲
	ملیون	فرانق	ملیون	فرانق
فرانسه	٤۰	۱٦۷	۸۳	۲۰۰
انکلتره	۳۷	۱٥٥	۳۲	٥۰
پروسیا	۹۰	۱۰٥	۸۲	۲۷
آوستریا	»	۳۰	»	۱٦
ایتالیا	۱۸	٤۱	۱۲٤	۱٤۳
روسیه	۳۳	٦٦	۱۰٤	۱۹۰

پروسیاده ۱۸۹۲ سنه‌سی ایچون امور نافعه ستوننده کوستریلن ارقامده شمندوفرلر داخل دکلدر . چونکه پروسیا تیمور یول خطوطنك همان کافه‌سی حکومتك مالی اولوب آیریجه بر منبع واردات حکمنده‌در . بوندن بشقه برچوق طرق جسیمه و لایات ونواحی جانبندن انشا ایدیلیر . بوصوك جدولده‌کی مصارفات مصارف حربیه وبحریه‌یه مقیس دکلدر . یعنی معارف عمومیه وامور نافعه مصارفاتی؛ تربیهٔ عمومیه‌یه، انتشار علومه، زراعت، صنایع، تجارتك ترقیسنه، الحاصل علم اقتصاد لساننده «ثروت» دنیلن حاصلاتك تکثرینه بادی اولدیغی ایچون بوکبی مصارفاتك تزایدی موجب ممنونیتدر .

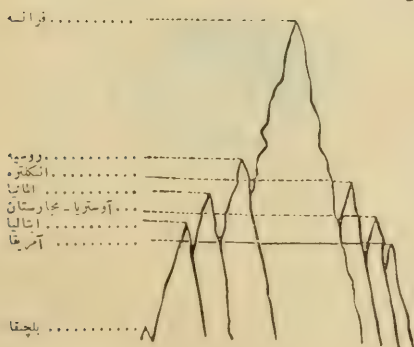

دیون دولیه

دیون دولیه‌یه دائر شمدی‌یه قدر بر چوق معلومات نشر اولنمشدر . فقط ارباب مطالعه ایچون قوجه یکونلری اوقومق ثقلت آور اوله‌جغی طبیعیدر. بونکچوندر، که برمدتدنبری برطاقم اصول جدیده سایه‌سنده یعنی اشکال ایله استاتستیقلر وجوده کتورلمش و بوسایه‌ده اك کوچ ایستاتستیق مسائلی ساده و پك معنیدار برصورتده کوسترلمکده بولنمشدر. آتیده مندرج بولنان اشکالدن آکلاشیله‌جغی وجهله آوروپا دولتلرندن بعضیلریله جماهیر متفقهٔ آمریقانك دیون عمومیه‌سی، شخص باشنه اصابت ایدن ویرکولری، و دیون عمومیه‌نك صوك بش سنه ظرفنده‌کی تزاید و تناقصی یك نظرده آکلاشیلور .

شکل اول :

فرانسه مشاهیر ادباسندن
شاتو بریيان

مجارستان قراللرندن
مشهور ماتیاش

مجارستان مشاهیر
شعراسندن پتوفی

قله‌مانسو

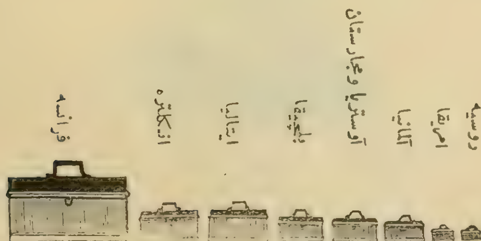
فرانسه	٣١,٣٠٨,٣٦٣,٠٠٠	فرانق
روسيه	١٨,٣٦٨,٥٦٨,٠٠٠	»
انكلتره	١٦,٢٦٥,٧٩٠,٠٠٠	»
آلمانيا	١٥,٠٩٦,٢٧٧,٠٠٠	»
آوستريا-مجارستان	١٣,٧٤٣,١٢٠,٠٠٠	»
ايتاليا	١٢,٣٦٤,٨٦٢,٠٠٠	»
جماهير متفقهٔ آمريقا	١٠,٣٦٢,١٨٠,٠٠٠	»
بلچيقا	٢,٢٦٦,٢٩٩,٠٠٠	»

بوندن آكلاشيله‌جغى اوزره يوقاريده‌كى سكز دولتك مجموع ديون عموميه‌سى ١١٨,٧٥٠,٠٠٠,٠٠٠ فرانقدر .

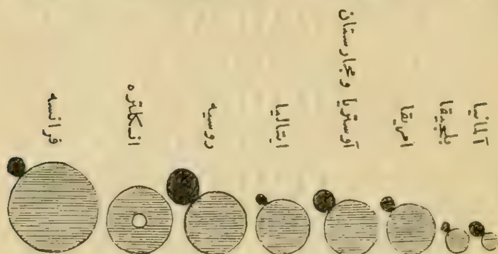
بوشكله كوره الك جزئى ديون كوسترن بلچيقادر. بلچيقادن ايجه فاصله براقدقدن صكره جماهير متفقه، ايتاليا و آوستريا مجارستان تعقيب ايدر . صكره آلمانيا ، انكلتره ، روسيه ، وينه پك بيوك بر فاصله ويردكدن صكره فرانسه كلير . بناء عليه فرانسه‌نك ديون عموميه‌سى ؛ انكلتره و آلمانيانك مجموع ديون عموميه‌سيله مساويدر .

روسيه دولتى ايسه بر عصردن دها آز بر مدت ظرفنده؛ انكلتره‌نك ديون عموميه‌سندن فضله برديون حاصل ايتمشدر.

شكل ثانى : شخص باشنه اصابت ايدن، ويركويى كوسترر ميزاندر .

ایکنجی شکل دولتك آدم باشنه تحمیل ایتـدیکی ویرکو- لرینی ارائه ایدر. اك چوق ویرکو فرانسه‌یه، اك آزی روسیه‌یه اصابت ایتمکده‌در. برفرانسزك ویرکوسی، بر انکلیزله برایتالیانك ویردیکی ویرکو ایله متناسبدر. وبلچیقا، آوستریاومجارستان، آلمانیا وروسیه تبعه‌لرندن هربرینك ویردیکی ویرکویه آنجق توافق‌ایدر.

شکل ثالث : دیون عمومیه‌نك صوك بش سـنه ظرفنده‌کی تزاید وتناقصنی ارائه ایدر .

[تزاید سیاه، تناقص بیاض کوله‌لرله کوسترلمشدر.] بیاض کوله‌لر صوك بش سـنه‌یه قدر موجود اولان دیون دولیه‌نك مقدارینی بیلدیرر. سیاه کوله‌لر دیون دولیه‌نك تزایدینی کوسترر. بو مقیاسجـه اك ایلروده بولنان روسـیه‌در . صکره آوستریا ومجارستان آلمانیا، جماهیر متفقهٔ آمریقا وفرانسـه کلیر . دول سائره‌نك دیون عمومیه‌سی‌ده بو بش ظرفنده ترقی‌دن خالی قالمامشدر.

یوقاریده‌کی سیاه دائره‌نك بیاض محورنده کوسترلدیکی وجهله یالکز انکلتره‌نك دیون عمومیه‌سی تناقص ایتمکده بولنمشـدر . بوحالده صرف انکلتره‌نك افتخار ایتمسی لازم کلیر.

آناطولی تیمور یول قومپانیه‌سنك ١٨٩٧ ده‌کی

حاصلات عمومیه‌سی

١ — حیدر پاشا — آنقره خطی

نقلیات	حاصلات	غروش
انسان	٨,١٤٤,٩٩٦	»
حیوانات	٢٠٤,٦٠٨	»
امتعه	٢٥,٧٩٢,٢٩٧	»
متفرقه	٥٢,٠١٦	»
	٣٤,١٩٣,٩١٧	

٢ — اسکیشهر — قونیه خطی

نقلیات	حاصلات	غروش
انسان	٢,٨٨٦,٤٢٢	»
حیوانات	٨,٤٤٣	»
امتعه	١٠,٢٣٣,٨٦٦	»
متفرقه	١٠,٥١٧	»
	١٣,١٣٩,٢٤٨	

دنیاده ارککمی چوق، قادینمی؟

بیك ارککه اصابت ایدن قادینلرك مقداری :

بلچیقاده	١٠٠٤	پورتکیزده	١٠٧٥
دانیمارقه‌ده	١٠٥٠	رومانیاده	٩٧٣
آلمانیاده	١٠٣٦	روسیه‌ده (اوروپا)	١٠٠٩

فرانسه‌ده	۱۰۱٤	فنلانده	۱۰۷۷
یونانستانده	۹۰٦	اسوج	۱۰۵۹
انکلتره‌ده	۱۰٦۰	نوروج	۱۰۷۰
ایتالیاده	۹۹۵	اسویچره	۱۰۵۸
هولانده‌ده	۱۰۲۱	صربیه	۹٤۷
آوستریا ومجارستان	۱۰۱۵	اسپانیا	۱۰۳۹
		جماهیر متفقهٔ آمریقا	۹۵۳

دنیانك تیمور حاصلاتی

۱۸۹۷ ده بتون دنیاده اخراج اولنان تیمورك مقداری

جماهیر متفقه	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	طونیلاتو
انکلتره	۸,٦۵۰,۰۰۰	»
آلمانیا	٦,۲۵۰,۰۰۰	»
فرانسه	۲,۳۰۰,۰۰۰	»
آوستریا ومجارستان	۱,۲۵۰,۰۰۰	»
روسیه	۱,۰۰۰,۰۰۰	»
بلچیقا	۱,۰۰۰,۰۰۰	»
اسوج	۰,٤۵۰,۰۰۰	»
اسپانیا	۲۵۰,۰۰۰	»
قنادا	۱۰۰,۰۰۰	»
ممالك مختلفه	۲۵۰,۰۰۰	»
	۳۱,۵۰۰,۰۰۰	

بوندن اول اك بیوك تیمور حاصلاتی انکلتره‌یه عائد ایدی. حالبو که شیمدی عموم تیمور حاصلاتنك آنجق یوزده یکرمی سکزینی تشکیل ایدیور.

دنیاده نه قدر مکاتب ابتدائیه وار ؟

بلچیقاده	٦,٣٣٥	
دانیمارقه	٢,٩٤٠	
آلمانیا	٥٦,٥٦٠	
پروسیه	٣٤,٧٤٢	
فرانسه (جزایرله برابر)	٨٣,٢٤٢	
یونانستان	٢,٧٤٥	
انکلتره وایرلانده	٣١,٣٣٠	
ایتالیا	٥٩,٤١٤	
هولانده	٤,٤١٤	
آوستریا	١٩,١٤٦	
مجارستان	١٨,٢٠٦	
بوسنه	٥٨٨	مکاتب اسلامیه
»	٢٢٥	مکاتب خرستیانیه
پورتکیز	٥,٦٣٩	
رومانیا	٣,٥٠٩	
روسیه	٦٤,٨٢٠	
اسپانیا	٣٠,١٠٥	
جماهیر متفقهٔ آمریقا	٢٣٦,٥٢٩	

بالاده‌کی استاتستیق دنیاده موجود اولان مکاتب ابتدائیه‌نك کافه‌سنی کوسترمز. چونکه برچوق حکومتك مکاتب ابتدائیه‌سی بو استاتستیقدن خارج طوتلمشدر. مکاتب ابتدائیه معارف عمومیه‌نك اساسی اولمقله یوقاریده مندرج استاتستیقده ترقیات معارفه دائر اولدقجه معلومات لازمه اعطا ایتمکده‌در.

(انکلتره)

(آلمانیا)

(آمریقا)

(روسیه)

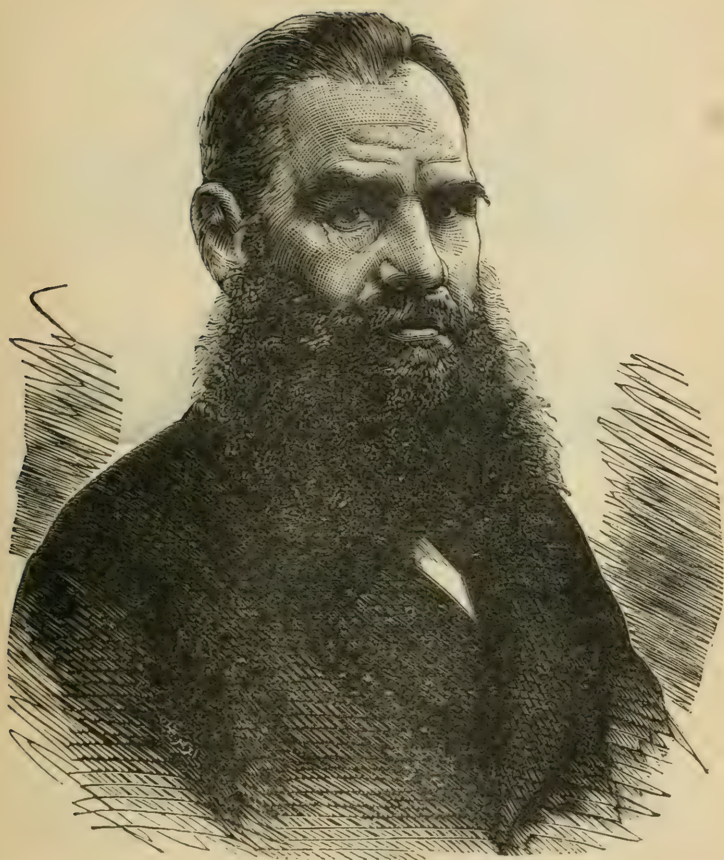

(فرانسه)

(ایتالیا)

ابحار معلومه‌ده سیر وسفر ایدن اجنبی تجارت واپورلرینک عدد موجودی حامل اولدقلری باندره‌لره کوره تفریق وعمومنك یکون طونه‌سی ایله بهر باندره‌یه تصادف ایدن طونه نسبت ایدیله‌رك بالاده‌کی کمی رسملری میدانه کتیرلمشدرکه بو رسملردن هر برینك جسامتی عائد اولدیغی حکومتك سائرلره نسبةً مالك اولدیغی سفائن تجاریه مقدارینی ارائه ایدر . شو مقیاسجه اك چوق تجارت واپوری انکلتره‌ده واك آزی روسیه‌ده‌در .

روس مشاهیر ادباسندن قونت لئون تولستوی

امیل زولا

دين مبين اسلامه منسوب اولانلرك عددى :

ممالك محروسهٔ شاهانه	٣٨,٥٠٠,٠٠٠
آفريقاى شمالى	١٨,٠٠٠,٠٠٠
سودان	١١,٥٠٠,٠٠٠
هندستان	٤٠,٠٠٠,٠٠٠
ايران	٨,٦٠٠,٠٠٠
مالزيا	٣٠,٠٢٠,٠٠٠
چين	١٥,٠٠٠,٠٠٠
مغول، تاتارستان وافغانستان	١٤,٠٠٠,٠٠٠
يكون	١٧٥,٦٠٠,٠٠٠

*
* *

صوك دفعه ياپيلان بر ايستاتستيقده ايسه :

اوروپاده	١٠,٧١٩,٤٤٨
آسياده	١٣٣,٤٣٩,٩٧٢
آفريقاده	١٠١,٠٣١,٠٠٠
اوقيانوسيا (آوستراليا)	٣٧,٠٤٥,٠٠٠
يكون	٢٨٢,٢٣٥,٤٢٠

مقدارنده اولديغى آكلاشلمشدر.

اختراعات جدیدهٔ فنیه

١ — تلسز تلغراف : صوك عصرك الڭ بیوك كشفیاتندن بریسیده تلسز تلغرافدر. بونك كاشفی هنوز یكرمی ایكی یاشنده بولنان ایتالیالی مارقونی‌در. مارقونی ایلك تجربه‌سنی بولو نیاده‌كی خانه‌سنده یاپمشدر. مارقونی محدب آینه‌لر ایله الكتریق موجه‌لرینی مسافه‌دن مسافه‌یه عكس ایتدیره‌رك بو واسطه ایله مورس تلغرافنده مستعمل اولان اشارتلری نقل واشعار ایلمكه موفق اولمشدر.

مومی‌الیه ١٨٩٧ سنه‌سی ابتداسنده تجربه‌لرینك كافی‌درجه‌ده اولدیغنه قناعت ایدرك كشفنی میدانه قومغه قالقشمشدر. تجربه‌لرینك نتایج حسنه‌سنی استحصال ایدنجه، مخترعلرك دائما استنادگاهی وبر تشجع وجسارت بولمقده اولدقلری لوندره‌یه كیتمشدر. لوندره‌یه واصل اولور اولمز تلسز تلغراف مسئله‌سی ایله اشتغال ایدن مشاهیر مهندسیندن ولوندره پوسته وتلغرافخانه‌سی مدیری موسیو (پریس)ك معاونتی ایله تجارب واصلاحنده دوام ایتمشدر.

انكلیز مامورینك حضورنده وقوعبولان تجربه‌لری ایجه موفقیت كوسترمشدر.

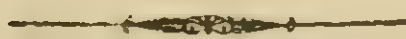
تجربه‌سی اجرا اولنان آلتلر مخترعك كندی اثر مهارتی اولان آلات ابتدائیه‌دن اولمقله برابر تلغراف اشارتلری درت

انكليز ميلى قدر بر مسافه‌يه نقل اولنه‌بيلمشـدر . مارقونى‌نك كشفياتى دها اول آلمانيالى موسيو هرجك نظردقتنى جلب ايدن زيره‌كى اساسه مبتنى‌در. اساس مذكوره ايسه امواج الكتريقيه‌نك تطبيقندن يعنى Ossilateur دنيلان آلاتك ياردميله تموجات صدائيه وشعاعيه‌يه مشابه بر صورتده ياپلمسيدر . مارقونينك اختراعندن بحريه‌جه فوق العاده استفاده اولنه‌جق و محاربه زمانلرنده پك نافع ايشلر كوريله‌بيله‌جكدر .

٢ — ميقروفونوغراف: (فرانچقودوسان) نامنده بر متفنن طرفندن ايجاد اولنمشدر . بو آلت الك خفيف اصوانى تشـديد صورتيله جمع وتكرار ايتمكه مخصوصدر . بو آلت واسطه‌سيله الك خفيف صدالر يورك چارپنتيسى كبى حفظ وتكرار اولنمقده‌در. فن طبابتـك بو اختراعـدن پك بيوك استفـاده‌لر كوره‌جكى طبيعى‌در .

بوصورتله قوهٔ سامعه‌دن محروم اولنلرده ايشيده‌بيله‌جكدر.

مخترع ١٩٠٠ سركيسى ايچون قوجه برميقرو فونوغرافك احضـاريله مشغولدر . بونك واسطه‌سيله بر نطق ويا بر شرقى اون بيڭ كشى طرفندن استماع ايديله‌بيله‌جكدر .

{ تراجم احوال }

ماتیاش قوروینوس

Corvinus Mathias

مجارستان قرالی قوروینوس ماتیاش مشهور (یوهان هونیاد)ك اوغلی در. ١٤٥٨ سنه سنده — پدرینك مجارستان حقنده كی خدمات فدا كارانه سنه حرمة — ١٠ یاشنده اولدیغی حالده قراللغه انتخاب اولنمشدر.

زماننده هر طرفدن مجارستانی تضییق ایتمكده اولان آوستریا، وپولونیا، وترانسیلونیا، وروماتیا اردولرینه جسورانه مقاومتله جمله سنی دفع وپریشان ایلدیكی كبی، داخلاً دخی قوانین و نظاماتی اصلاح ویایكیدن قوانین ونظامات وضع ایتمش وعلوم وفنونك ترقیسنه ده فوق العاده چالشمشدر.

بوندن بشقه متعدد مكتبلر وبر عمومی كتابخانه وزماننه كوره الك مكمل بر رصدخانه ایله جسیم برمطبعه تأسیس وكشاد ایتمكله عصرنده ترقیات معارفك الك برنجی مشوقلرندن اولدیغی فعلاً اثبات ایله بحق احراز شرف ایتمشدر.

مشار الیه ١٤٩٠ده ٤٢ یاشنده وفات ایتمشدر. كندوسنه مجارستانك محییسی نظریله باقیلور.

آلفونس دوده

(آلفونس دوده)نك وفاتی، ماهیتی، مزیاتی.ـ الك خوشمه کیدن محاسنی، اولاً ، ثانیاً...ـ (آلفونس)ك صورت نشأتی ، شاعریتی، تیاترو مؤلفلکی، حکایه‌نویسلکی، ـ مسلك طبیعیونه دائر بر ایکی سوز ..ـ

(دوده) وانجمن دانش

بوسنه پارسجه الك بیوك حادثهٔ ادبیه، حادثهٔ مؤلمهٔ ادبیـه [آلفونس دوده]نك وفاتیـدر . . قارئلریمزك چوغی بو محرر بلند قدری طانیرلر.. ادیب خلوق سزائی بك افندینك برزمان ترجمه ایله، وا اسفا قسماً ترجمه ایله (ثروت فنون)ده بر نبـذه نشر ایله‌دکلری (ژاق) حکایهٔ کزینی بو استاد شهیرکدر.. ینـه (ثروت فنون)ك ـ انکار اولنه‌ماز ، بیوك خـدمتدر ، ذاتاً خدمتده بیوکلك بو مجموعـهٔ کزیده‌نك اوته‌دن بری مسلکیدر ـ لسـانمزه نقل ایلدیکی (کوچك فرومون وبیوك ریسلر) ینه بو استادك آثار نفیسه‌سندندر ، یاحود نفائس آثارندندر . اکثرتألیفاتمزده اسفله کورلدیکی اوزره اسلوبده‌کی مبالاتسزلق اولماسه بو صوك ترجمه‌ده فنا دکل . . .

[آلفونس دوده] باشلی باشنه بر حجت ادبیه‌در، برجهان ادبدر.. پارسه مواصلتمدن، یعنی ایکی سنه‌دن بری فرانسزلرك باشنه کلن ضایعات ادبیه‌نك اوچنجیسی‌ده بو وفاتدر.. تحف : ادبادن بری، بر مشهوری کچن کون بر بیاننامه‌سنده: « آشنا ،

غیر آشنا، بتون دوستلریمه تشکر ایدرم » دییوردی . . حقیقةً برمحررك غیر آشنا دوستلری اولیور.. چونکه (دومافیس)ك (ادمون دەغونقور)ك، الفونس دومانك وفاتلری بنی برر محب مشفقك رحلتی قدر متأسف قیلدی.. انسان بو ارباب قلمك هردرلو سنوحاتنی، خصوصی وعمومی بیاناتنی مطالعه ایده ایده کنهنه، روحنه‌واقف اولیور، آراده غیابی بر آشنالق، بر محبت حصوله کلیور .

فی‌الحقیقه (پارسدن یکرمی سنه) سنی یکرمی سنهٔ حیاتنی بر چوق حکایەلرینی، مقالەلرینی اوقودقدن صوکره (دوده)یی برمحب محترم‌عد ایتمه‌مك قابلمیدر؟ (غونقور)لرك روزنامەلرینی، آثار سائرەسنی ، (دومافیس)ك اولطیف ، اوفیلسوفانه تیاترو- لرینی کوزدن کچیردکدن صوکره آشنالری، آشنای وفاکارلری اولمامق ممکنمیدر؟..

ایستر معارض ، ایستر موافق اولسون ، مسلك جدیدی سوسون سومسون هرکس [آلفونس دوده]نك آثارینه کانجه تقدیر وتکریمدن ماعدا سوز بولامیوردی. قوجه‌محرر سنەلردن بری، اکتساب ایلدیکی ذروهٔ اقبالدن بر لحظه سقوط ایلەمدی. (دومافیس) اولور کیدر، اولدیکی کون برقاچ تیاترودە آثاری اوینانیوردی. (آلفونس دوده) وفات ایدرکن‌ده(اوپراقومیق)، (وودویل)، یعنی پارسك اك بیوك صحنهٔ تماشالرندن ایکیسی (سافو)[*]یی، بوجهانپیرا اثر لطیفی باشقەباشقه زمیندن عرض ایلەیورلردی.

[آلفونس دوده]نك مخصوصاتندن بیلك زیاده دوشوندیرن، سویندیرن اولا حکایه‌لریدر: مثلا انجمن دانش ایچون یازدیغی: «ابدی» حکایه‌سنی نه‌قدر دلپذیر بولدمدی ، اوقورکن نه درجه

فرانسه مشاهیر ادباسندن هانری هوسسای

شوقه کلدمدی. چونکه اثرده یامان ، بلکه‌ده مدهش اولمقله برابر مؤثر حقیقی بر قدرت ، بر تصویر وار ، اخلاق واطوار زمانه‌نك اونه کرانبها بر لوحه‌سیدر .. فی‌الحقیقه انجمن دانش دائما اویله دکل، اعضادن هربری، هر ابدی بوقدر عادی‌اولماسه

كرك. لكن اويله اولمق احتمالی ده واريا، بلكه بعضاً اويله ده اولدی يا!.. هله بو هيئت محترمه يه اعضای جديده انتخاب اولونوركن

آلفونس دوده

انجمن اركانه منسوب بعض بيوك قادينلرك چوير دكاری دولاب، نه قدر خوشدر، نه درجه طوغری يه تماس ايدر! بو حكايه لر صرف تصاوير حقيقيهٔ اخلاقيه دن عبارتدر. وقعه كوچك، فقط وصف بيوكدر.. اسلوب خارق العاده در، دلارادر. اوقدركه

هر صحيفه‌ده، بلكه هر سطرده رنكدن رنكه ، شيوه‌دن شيوه‌يه كيرمكله، يوكسلمكله، آلچالمغله برابر دائما بلنددر ، كوزلدر. قاچ دفعه بو بيان كزيني شوق ايله نظردن كچيريركن هيجانه كلدمدي‌ده بعض كلمه‌لري، جمله‌لري يوكسك سسله بالدفعات وردزبان ايلدم، طوردمدي . .. صوكره ايشيتدم كه بو محرر ستوده اطوارده بو اثرلري قلمه آليركن هر پارچه‌يي صفحهٔ قرطاسه دوكدكجه جهراً اوقورو طوريرمش. امان، مقلدانه، ابلهانه بر تفاخر عد اولونماسون. فقط مخابر حقيرك‌ده عادتم بويله‌در. بو بر عادتدركه بكا كهنه شاعرلكدن قالدي..

ثانياً (آلفونس دوده)نك اركان بيتي خوشنمه كيدر.. قاردشي (ارنست دوده) بيوك محرردر، اودرجه‌ده كه شمدي انجمن دانش اعضالغنه، (دوق دومال)ك يرينه قوي بر نامزد اولدي.

مادام (آلفونس دوده) ستوده سير بر صاحبهٔ قلمدر. چوجقلر ايچون نه متين ، نه روح استينناسي آثار وجوده كتيردي... پارس قادينلرندن چوغنك اوسونوك قلوبنده حس مادرانه‌يي ، حرمت طفوليتي نه‌قدر اوياندير‌دي . . يوق ، بويله بر زوجه‌يه مالكيت ولو اك بيوك بر اديب ايچون اولسون ، بر مفخرتدر.

يا بو ازدواج مبجلك محصول پسنديده‌لرينه نه دينير : (لئون دوده) بوكون بيوك براديبدر، برحكايه‌نويسدر، (لوسيه‌ن دوده) باشقه بر طريقدن آكا يتشمك اوزره‌در.. پدر، والده،

قاردش، اولاد هپ يازييورلر، بتون خانه‌ده، او سعد آبادده باشـدن باشه بر حرير خامه‌در، بر آهنك غيرت وسعادتدر كيديبور. افراد عائله‌دن هربرى ديكرينى روحاً، فكراً استيلا ايله‌يور. نه نظام وانتظامدر !. بتون بو مسعدتك، بو مسرتك ناظمى، اورئيس مبجل عائله كيمدر، نره‌دن كلدى. ناصل يتشدى؟ بر كره پيش تفكره آلكز :

(١٨٤٠) ده فرانسه‌نك [نيم] شهرنده مينى مينى آلفونس فقير برعائله‌دن دنيايه كليور، (ليون) مكتب اعداديسنده تحصيلنى اكمال ايله‌يور، هنوز اون‌التى ياشنده‌ايكن برمكتبه مبصر اوليور. بر سنه صوكره (دوده) يى پارسـده بر كتابجينك يانـنده كاتب بوليورز . . بو تاريخدن اعتباراً محررك عمرى ادبى باشلايور . ايلك اثرى : (عاشقان) عنوانـنده‌كى مجموعهٔ اشعاردر . بو ساده شعرلرك لطافتنه حيران اولماق ممكن دكل.. بونلرى اوقومايانلريمز، ادبيات افرنجيه‌يه مراقلى ايسه‌لر اوقومليدرلر. (بوطينلر)،(اريكلر) نه بسيط ، مع مافيه نه خوش منظومه‌لردر.

(آلفونس دوده) شعرى بويله‌جه تجربه‌ايدرك مقصودينه ايره‌مينجه تياترويه كچيور، صوكره حكايه نويسلكده قويوليور، ديركن شهرت ثروت، رفاهيت كنديلكندن ياواش ياواش كليور. « الده استعداد اولونجه كاركنندين كوسترير » حقيقتى بويله مسائله نه كوزل تطبيق قبول ايدر. فى‌الحقيقه باشلانغج بر پارچه مشكلدر، آچلق، صوسزلق، فقر وضرورت همان‌ضروريدر..

بر چوق سیاه کونلر کچیرمك ، یأسدن امیده ، امیددن یأسه لاینقطع دوشمك مجبوریدر . لکن بر لیلهٔ مضایقه‌نك فردای وسعتی وار.. آرقه‌سنده ساده بر اوفاق چانطه پارس قاپوسندن صاللانه، صاللانه ایچری کیرن کوچیجك (آلفونس) بو کون شو قوص قوجه عائلهٔ محتشمه‌نك رئیس متمول بلندیدر.. بتون بو اقبالك، آنا سودی کبی آق، اوقدر حلال بر ثروت وسعادتك مستحضری‌ده صرف بر قلمدر، ساده، صاف بر سعیدر..

بو ادبای طبیعیونی جمعیته ، حالات اجتماعیه‌یه ، مدنیت و انسانیته مضرتله اتهام ایدنلر آلدانیورلر . بو حریفلر مساوی مصوری ، لکن مصور دشمنیدرلر ، ایسترلر که بشریتدن بو سیئات قالقسون ، مندفع اولسون . . محاسنك‌ده عاشقی، مفتونیدرلر.. بوکا اك بیوك دلیل اثرلرنده‌کی روح فلسفه‌دن ، نکتهٔ حقیقیه‌دن ماعدا شو حال خصوصیلریدر : ناصل هیچ یوقدن بلند بر عائله چیقاریورلر ، ناصل مادةً فعلاً متانت اخلاق کوستریورلر:

هرعائله بزدن اورنك آلسه
مسعود فاملیالر چوغالسه

بومسلکك سعیدن، علمدن باشقه دستوری، مسندی یوق. سعیه درین برمحبت، فطری برذکا، بربهره، براحاطه‌ده انضمام ایدنجه عالمده بویله بدیعه‌لر طوغیور . و ظائف بشریه‌نك اك مبجلی انسانیتك قدرینی اعلا حیاتك قیمتنی تزیید ، جهانك

محاسنی ؛ کمالاتی توفیر ایتمکدر . . بومقصد ممدوحه آز چوق سالك اولانلری برطرفه آییردقدن صوکره ابنای بشرك متباقیسی ایچون آ کا برعهبك الك بلند حکمتکولرندن بری: امام‌علی‌افندیمز: (والباقی همج) بیوریورلر. .

خلاصه ، بوحکایه نویسك دهای مستثناسنی؛طرزمخصوصنی، آکلامق ایچون الك کزیده آثاریله برابر ترجمهٔ حالنی کوزدن کچیرملیدر.. قاردشی (ارنست‌دوده) نك (برادرم وبن) اثری بومقصده اولدقچه خدمت ایلر.. فقط‌اصل محررك بالذات‌حکایه طرزنده یازدیغی تصویرات حیاتنی عبرتله اوقوملیدر ، مثلا :
(le petit Chose) (Les gueux de Province), Vingtans de Paris

کبی . . بونلردن برنجی اثر بو استادك مکتب مبصرلغنده چکدیکلرینی حاکیدر.. (دوده) نك برمفتونی اولمق لازم کلن سزایی بکك (کوچك شیلر) ی ایکنجی‌یی آندیریور . . بو قدر مزیاتیله ؛ دهای مستثناسیله برابر بو محرر یکانه فرانسه انجمن دانشنه اعضا اولمادی‌که بو جهت اندن زیاده او هیئت ایچون بر نقیصه‌در، یار نقصاندر. . انجمن بر دها بویله بر محرر کوچ بولور.. فقط بودرلو اصحاب‌دها ایچون‌ایسه شرف وشان ایدی، اودرلو وسائطه حاجت‌کورمه‌دن طوغریدن طوغری‌یه کلیر.

علی کمال

لامارتن [*]

۱۷۹۲ سنه‌سی ۲۱ تشرين اولنده ماقونده تولد ايتمش و۱۸۶۹ شباطنده [پاريس]ده وفات ايتمشدر. اجلهٔ سياسيوندن، خطيب، مورخ بر ذات ايدی؛ فقط الك زياده شعر ايله متوغل وبناءً عليه كنديسی‌ده‌شاعرلكله مشتهردر. فرانسه اعاظم‌شعراسی ميانند‌ه بر موقع عالی احراز ايتمش واو مرتبهٔ بلند شاعريتی الی‌نهايه‌محافظه‌ايلمشدر. معاصرينی سوزلرينك‌لطافتی، شعرينك غلويتيله مفتون وحيران ايتمشدی.

۱۸۲۰ تاريخنده اون سكزنجی لوئينك ياورلكی خدمتنی ايفا ايلديكی كبی ناپولی وفلورانسه سفارتلری باش كتابتنده بولنمش ومؤخراً فرانسه‌نك يونانستان سفيری اولمشدر.

او اثناده « Méditation poétique » نام اثرينی ميدان انتشاره وضع ايله شعر جديدی انظار عمومه عرض ايلدی. اون طقوزنجی عصرك روحنی هردرلو ترفعات وانحطاطيله طانتدی. « Nouvelle méditation » و « Les premiers » اسمنده‌كی اثرلرندن صوكره باعث‌شهرت‌شاعريتی‌اولان «Harmonie»يی نشر ايتدی.

شاعرك مكمل بر ترجمهٔ حاليله اثرلرينه دائر بسط مطالعه

---

[*] مشاراليهك انفس آثارندن معدود اولان بعض كتابلری تركجه‌يه ترجمه ايدلمش وكتابخانه‌مز معرفتيله طبع ونشری مقرر بولنمشدر.

للناشر

ایدن «پول دوسن ویقتور» مشارالیهك هویت شاعرانه‌سی و آرمونی نامنده‌کی اثری حقنده شویله دییور:

«آرمونیسیله نورسحر کبی آفاقه مستولی اولان ذکا و الهامات شاعرانه‌سی زمانلك قورو و روحسز ادبیاتنی تنویر ایده‌رك افاضهٔ حیات ایلدی. او ازله سمای شعر انکشاف ایتـدی. فروتانی غائب ایدن عشق مقامات مخصوصه‌سنده تکرار اشتعال ایتدی. برخیلی وقتدنبری قوروومش اولان کوزلر اسالهٔ دموعه باشلادیلر. کیزلی دوشونجـه‌لر، غیر معروف حسلر، تأثرات فوق العاده اثرك باشلیجه مزیاتندندر.

«ویرژیلك Suntlacrymœ rerun نامنده‌کی اثرینك نظماً ترجمه‌سنده ابراز ایتـدیکی او اقتدار خارق العـاده، او اسلوب طبیعی، او بکارت ادا، اوالهام صـاف طبیعتی پیش چشمانمزده تجلی وتجسم ایتدیرمك ایچون نه واسع، نه شفاف واسطه‌در.

« فقط لاهوتی مناجاتلرینـك، مرثیه‌لرینك حاصلی بالجمله آثارینك نقطهٔ مرکزیه‌سنی تشکیل ایدن وفکر قمرتابندن اخذ نورایلیان «لاق»[*] حقیقةً اوعوالم شاعریتك یکانه موقع دلاً را- سیدر. لاق لامارتینك انفس آثاریدر.

Joclyne ودهاصکره Harmonie, Nouvelle méditation «La chute d'unange, و Recucillement اسمنده‌کی اثرلری غیر معین صورتده برر برر ایلك منبعی توسیع ایتمشلردر.

بحر محیطی صدف قبوغنه صیغدیرمق ایستیان چوجق کبی

[*] نوسالمزده مندرجدر.

مجارلی وامبرینك یادکار وفا شعاریدر

فاضل شهیر مجارلی آرمینیوس وامبری

ترجمهٔ حال وآثاری حقنده‌کی ملاحظه [نوسال کتابخانهٔ عسکری] ده مندرجدر.

مؤلفین عسکریه‌دن : عثمان ثنائی بك

مخیلاتدن معدود اولان شیلری لامارتین اشعاریله موقع حقیقته تقریب ایتدی. بتون اشعارندن سادکیٔ روح، ذکای صاف حس اوانور.

الهامات شعریه‌سنك یدنجی سماسنده بیان و تصویر ایتدیکی حسیات، افکار روح انساننك اعماق غیر متحوله‌سندن طوپلاندیغی جهتله هر کس اونلری پك سهولتله آکلار. اصل لامارتینك ذکای شاعرانه‌سی بورالرده مشهود اولور. شاعر افکار و حسیات مذکوره‌یه اجنحهٔ شاعریتنی اعاره ایده‌رك شکللرینی، هیئتلرینی تبدیل ایدر. اونلری، او حسیات بسیطه‌یی اوج علیای شاعریته ایصال ایلر. کنج قیزك قلب رقیقی، فیلسوفك فکر متینی عینی زمانده او شعرلرله اعتلایاب اولور.

کبوتر ناز کرفتار ایله نسر تیز طیران جو شاعریتنده عینی سرعتله جولان ایدر. بو دهای شاعرانه‌نك مخصوصاتندندرکه لسان علوی ایله تفهیم مرام ایتدیکی حالده فکرینی عموم آکلار. اذلیتك، ابدیتك اسرارندن زمزمه ساز اولدیغی زمانله، بر قادینك سوز وکدازندن، بر چوجغك دعاسندن نغمه‌پرداز بولندیغی وقتده دخی پریٔ شاعریتی عینی صورتله متحسس اولور. علویات ایله اشتغالدن بی تاب قالدیغی زمان درعقب بازیچهٔ افکارینه دونیویرر.

ممالك شرقیه‌دن عودتنده چوق زمان منفرد قالدیغی مجلس مبعوثانك «Saône-Loire» ولایتلری مبعوثی صفتیله اخذ موقع اهمیت ایتدی.

لامارتینك بو مأموریتی ۱۸٤۸ عربده‌سنه تصادف ایدر.
حتی Histoire des Girondins نامنده‌کی اثر تاریخیسی ۱۸٤۸ سنه‌سندن اول یازمشدر، که لامارتینك وقعهٔ مذکوره‌نی وقوعندن اول حس ایده‌رك بو کتابیله اخبار ایتمسی ده سیاسیاتده‌کی دور اندیشلکنه بر دلیل قویدر.

مملکتنه ابرازه موفق اولدیغی خدماتدن طولایی بعدالوقوعات ذاتاً حائز بولدیغی شان وشرف عموم نظرنده بر قات دها بیودی. خلق لامارتینی مزیت مخصوصهٔ تامه‌سیله طانیدی مع مافیه امور سیاسیه‌ده‌کی شعشعه‌سی بر تابش موقت ایدی. شاعریتی ابدیدر.

محمد عارف

پتوفی

Petöfi

پتوفی شاندور ۱۸۲۳ سنه‌سی کانون ثانیسنده پشته ایالتنك [کیش کوروش] نام شهرنده شکسپیرك پدری کبی بر قصابك صلبندن دنیایه کلمشدر. عهد صباوتنده بر چوق مکتبلره دوام ایتمش ایسه‌ده هیچ بریسنده ثبات ایتمامشدر. کاه آقتورلغه، کاه عسکرلکه سلوك ایتمش وعاقبت ینه طلبه‌لکده قرار بولمشدر. ۱۸٤۲ ده پتروویچ امضاسیله [شراب ایچین!] سرلوحه‌سی آلتنده ایلك شعرینی نشر ایتمشدر.

١٨٤٤ سنه‌سنده پشته ده طبع ونشر اولنان ایلك مجموعهٔ اشعاری ، کندیسنك بادئ اشتهاری اولمشدر . بوندن اعتباراً تنظیم اشعاره برشوق درونی وبرغیرت فوق العاده ایله چالشدیغی کبی نثراًده رومان وترازه‌دی‌ده تجربهٔ قلم ایتمك ایستمش ایسه‌ده موفق اوله‌مامشدر .

ادبیات جدیده‌یی تتبعله برابر ، آلمان ، انکلیز وفرانسز شاعرلرینك منظومه‌لرینی ده او لسانلر اوزرینه مطالعه ایتمش و ١٨٤٨ ده شکسپیرك [قوریولان] نامنده‌کی درامنی لسان مادرزادنه ترجمه ایلمشدر، که بو درام درحال پشته‌نك ملی تیاتروسنه قبول ایدیله‌رك او وقتدنبرو اوینانمقده بولنمشدر .

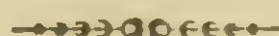
١٨٤٨ سنه‌سنده ظهوره کلان مجار استقلالیت محاربه‌سنه بر فعالیت فوق العاده ایله قاریشمش وبو محاربه‌نك رؤسای انقلابندن معدود بولنمشدر . محاربهٔ مذکوره دائر نشر ایتدیکی اشعار وطنپرورانه فوق الغایه مظهر رغبت عامه اولدیغی کبی؛ پتوفی نامی مجارستانك هرطرفنه انتشار ایتمش ومجارلرك قلوبنده بر محبت مخصوصه قزانمشدر .

اثنای محاربه‌ده عساکر ملیه صره‌سنه دخول ایدرك برچوق یرلرده ابراز غیرت وشجاعت وطنپرورانه‌ده بولنمشدر .

پتوفی ١٨٤٩ سنه‌سی تموزینك ٣١ نجی کونی [شه‌کشوار] میدان محاربه‌سنده اثبات وجود ایتمش وبو اثناده وطنی نامنه فدای حیات ایلمشدر ، که نعشی وفات ایدن عساکرله برابر برمزاره دفن اولنمشدر .

پتوفی‌نك منظومه‌لری عائد اولديغی ملتك حسياتی پك قوی برصورتده كوسترمكده‌در. زمان حياتنده حسيات علويه‌يی حاوی اولان اشعارينه كوستريلان رغبت فوق العاده وفاتندن صكره‌ده تأثيرينی غائب ايتمه‌مش و ١٨٧٤ ده برنجی دفعه اوله‌رق ابدی الاشتهاری اولان مصور برمجموعۀ اشعاری نشراولنمشدركه مؤخراً بومجموعه ايكنجی دفعه اوله‌رق علاوةً تمثيل اولنمش وبرقاچ يوز كره‌ده طبع ايدلمشدر.

پتوفی مجارلرك الك بيوك رؤسای انقلابندن والك مشهور شاعرلرندن بريدر. پشته‌نك فرانسوا ژوزف ميداننده نامنه مركوز جسيم ومكمل بر هيكلی واردر.

{ اميل زولا }

روغون ماقار سلسلۀ حكاياتنك مؤلف شهيری اميل زولا [لورد] نامنده‌كی اثرنفيسنی وضع ميدان انتشار ايتمكله كنديسنی بتون شعشعۀ كماليله جهان ادبياته طانتدی. [ناتوراليزم] مكتب ادبيسی رئيسی زولانك له وعليهنده واسطۀ مطبوعاتايله ظهوره كلان دور دراز مناقشات رفته، رفته سكون پذير اوله‌رق بعض آچيق صاچيق اثرلريله‌برابر عموم كنديسنك برنجی‌صنف ادبادن اولديغنده اتفاق ايتدی. باخصوص ادبياتك الك مهم ركنی بولنان توصيفات جهتنده زولانك فرانسه ادباسی ميانده

بر موقع شرف احراز ایتدیکی هردرلو تردددن وارسته اوله‌رق قبول اولندی .

مشار الیه اکس شهرنده فقیر بر کویلی عائله‌سی میاننده تولد ایتمش و مکتب رشدیدن بری ادبیاته فوق الغایه منهمك بولنمشدی . او وقتلر خیالپرست بر دایقانلی اولوب شعره صوك درجه‌ده میال بولندیغی کبی ویقتورهوغونك اشعارینده پرستش مرتبه‌سنده بر محبتله سوردی .

اکمال تحصیل ایتدکدن صکره امل تحریری فعله چیقارمق آرزوسنده بولنیور ایدیسه‌ده ادبیاتدن مادةً اقتطاف ثمرات ایدنجه‌یه قدر تأمین معیشت ضمننده طابع شهیرهاشتك تجارتخانه‌سنه مأمور صفتیله دخول ایتدی . یازدیغی اثرلر بو کون کندیسنی عالم ادبه طانتمقله برابر بر ثروت جسیمه اکتسابنه‌ده سبب اولدی .

زولا آثارینه بالزاقك Comédie hummaine ی کبی کلیات صورتیله کریشمشدر . فی الحقیقه کافهٔ آثاری همان همان «ایکنجی ایمپراطورلق زماننده برعائله‌نك تاریخ طبیعیسی» نامنده‌کی سلسلهٔ حکایاتندن مأخوذ برر فصلدر . بو عائله روغون ماقار عائله‌سیدر ، که اعضاسی زولانك بالجمله اثرلرنده یا اشخاص اساسیه ویا اشخاص تالیه‌درلر . حکایات مذکوره‌دن اك زیاده جالب دقت اولانی (آسوموؤار Assomoir) در ، که عمله عائله‌لرینك بلای کئول ایله سقوط ایتدکاری مدهش ، کریه درکهٔ سفالتی مصوردر .

باشليجه آثارى : «نانا ، اون پاژ دامور Une page d'a-mour ، ژه‌رمينال، لاتر، لافوت دولابه موره » در . نظم ايله قاريشيق «لا كوره» نامنده‌كى اثرى ايكنجى‌ايمپراطورلق دورنده‌كى حيات مالى‌يى هجو يولنده يازلمشـدر . «ره‌و» اسمنده‌كى اثرنده — كه بو اثردن مؤخراً بر اوپرا قوميق ياپلمشدر — بررقت وظرافت فوق العاده موجوددر . ۱۸۷۰ سـنه‌سنده‌كى فجايع محاربه‌يى مصور اولمق اوزره يازديغى [لاده باقل] نامنـده‌كى اثريله روغون ماقار سلسـلهٔ حكاياتنـك صونكجيسى اولان «دوقتور پاسقال» حقيقةً مستشهدات ادبيه‌دندر. [ترووا ويل] نامنده‌كى يكى سلسلهٔ حكاياتندن لورد . رومه حكايه‌لريله شمدى تفرقه صورتيله نشرينه باشـلاديغى «پارس » رومانى ذاتاً عموم جهان ادب ومعرفتك معلومى اولان نام بلند وشعشـعهٔ ادراك وعرفاننك حيرتده عقول اوله‌جق مرتبه‌يه وصولنى كوسترر.

[له قونت آنينون» اسـمنده‌كى ايكى جلد تأليف كزيني‌ده شايان قيد وتذكاردر. زولا بر قاچ سنه‌دنبرى آقادەميايه اعضا اولمغى امل ايدنمش ايسه‌ده هنوز موفق اوله‌مامشدر . [*]

۱۸۹۳ سنه‌سى تموزينك ۱٤ نجى كونى اژيون دونور نشاننك اوفيسـيه رتبه‌سـندن بر قطعه‌سـنه نائل اولمشدر. شو آره‌لق درايفوس مسئله‌سنه دائر نشر ايتديكى مكتوبدن طولايى عموم جهان نظرنده بر قاندها كسب معروفيت ايتمشدر .

[*] اولمق احتمالى‌ده پك بعيد بولنمشدر . للناشر

{ هانری هوسسه‌ی }

فرانسه اقاده‌میسی اعضاسندن

موسیو «هانری هوسسه‌ی» ۱۸۹۵ سنه‌سی کانون اولنك ۱۲ نجی کونی شاعر شهیر «لوقونت دو لیسل» ك یرینه اقاده‌می‌یه اعضا انتخاب اولنمشدر .

محررین عسکریه‌دن قائممقام محمد طاهر بك

اقاده‌می‌یه قبولی کونی ایراد ایتدیکی نطقه رئیس فردینان برونتیه‌ر مقابله ایلمشدر .

هوسسه‌ی ۱۸٤۸ سنه‌سی شباطنك ۱۲ نجی کونی پارسده

طوغمشدر . پدری ادبیاتك هر جهتنده ابراز آثار كمال ایدن آرسه‌ن هوسسه‌ی‌در.

هازی هوسسه‌ی بر مدت «لیسه ناپولیون»ده تحصیلده بولندقدن صوكره «فیلوق روواید» نك تحت اداره‌سنده بولنان

مشیران سلطنت سنیه‌دن
دولتلو فون در غولتس پاشا حضرتلری [*]

بر مكتب خصوصیده اكمال تحصیل ایده‌رك اولا رساملغه سلوك ایتمش ایسه‌ده مؤخراً او مسلكدن فراغت ایلیوب یونانستان قدیمه دائر مطالعات وتدقیقات ایله اشتغاله باشلامشدر . بو ذات پدرینه‌ده استخلاف ایلدیكی قونت دو لیسله‌ده بكزه‌میوردی ؛

[*] قلیشه «معلومات» غزته‌سندن استعاره اولنمشدر.

شعره وروما نه متعلق آثاری یوقدر؛ یکانه باعث اشتغالی تاریخ کتب علمیه اولوب آثار یونانیه عالم و متحصصلکیله شهرتشعار در. اولا « Histoire d'Apelles » نامنده‌کی اثرینی مؤخراً ده «Histoire d'Alcibiade» و «Aspasie Celéopâtre, Théodora» سرلوحه‌سی تحتنده‌کی اثر لطیفی موقع انتشاره وضع ایلمشدر؛ که اقاده‌می‌یه حین نصبنده تمثیل جدیدی ایدی‌ٔ استفاده‌یه قونلمش ایدی.

بر مدتجك یونان قدیم تاریخنه دائر مطالعاته فیصل ویره‌رك ١٨١٤، ١٨١٥ سنه‌سنده‌کی ایلك ایمپراطورلق زمانه‌دائر بعض خاطرات نشر ایتمش واو اثر بادیٔ شهرت عالمانه‌سی اولمشدر.

فردینان برونتیه‌ر هوسسه‌یك آقاده‌می‌یه قبولی کونی ایراد ایلدیکی نطقلره تلمیحاً اثرمذکوردن بحث ایلدیکندن هوسسه‌ی ده او وسیله‌دن بالاستفاده برنجی ناپولیونك غایت مراق آور بر ترجمهٔ حالنی یازمشدر. [*]

[*] یکنلرده قونت [ووسونویل] انجمن دانشده‌کی نطقك ده برنجی ناپولیونی مؤاخذه ایلمشدی. بو مؤاخذه‌ده بو بیوك مؤرخك یعنی «هانری هوسسه‌ی»ك نظر دقت وانتقادینی جلب ایدرك فیغارو غزته‌سیله اعتراضات مذکوره‌یه جواباً اوزون بر مقالهٔ بلیغه و تاریخیه نشر ایتمسنه سببیت ویرمش وبو مقاله‌ده ادیب شهیر علی کمال بکك همت قلمیه‌سیله ترجمه ایدیله‌رك اقدامده نشر اولنمشدی.

بو مقالهٔ تاریخیه او قدر کوزل وخوش یازلمش ایدی؛ که مفصل اولمسه ایدی عیناً نوساله نقل ایدر ایدك.

عسکرلکه، اك بیوك بر عسکرك یعنی ناپولیونك مشهور « واترلو » محاربه‌سنه عائد اولدیغی ایچون احتمال (نوسال کتابخانهٔ عسکری) یه درج اولنور.
للناشر

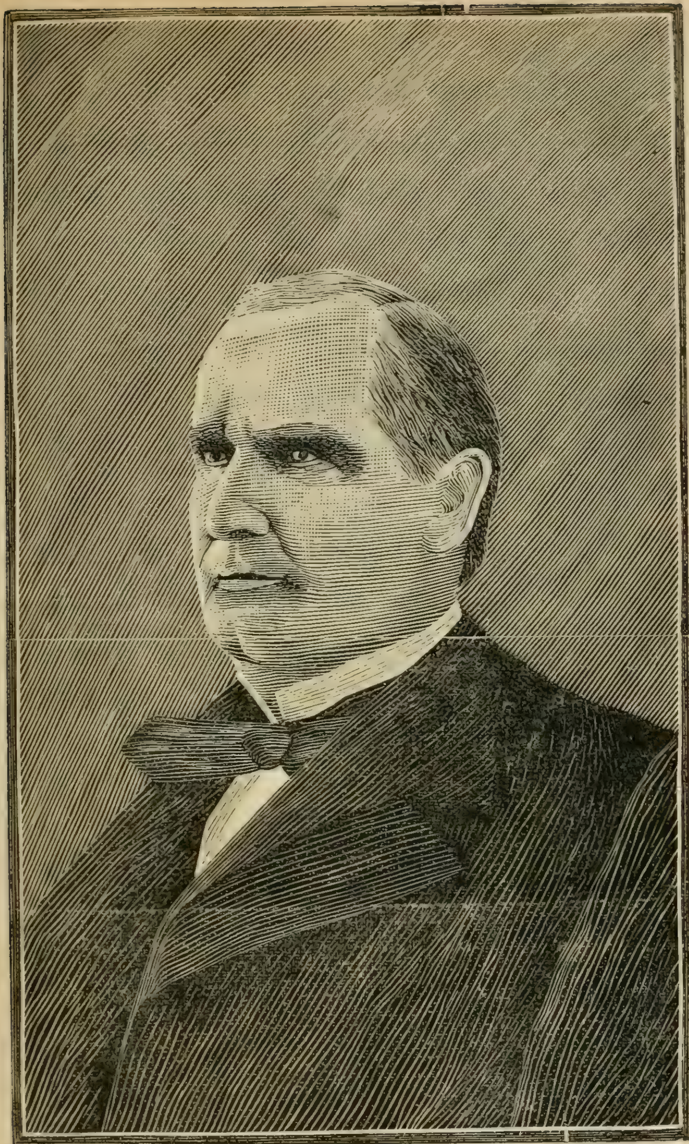
مومی الیه ژورنالده (دبا)نك اك فعال ارکان تحریریه‌سندن بری اولدیغی کبی هیئت‌ادبیه اعضاسندن ویونان‌قدیم تاریخنه عائد اجرای تدقیقات ایدن بر هیئتك دخی رئیسی بولنمقده‌در.

۱۸۷۰ محاربه‌سی اثناسنده «لژیون دونور» نشاننك «شوالیه» رتبه‌سندن بر قطعه‌سنه ویونانستاندن عودتنده دخی ینه «سوور» رتبه‌سندن بر قطعه‌سنه نائل اولمشدر. معلومدر، که پدری هاری هوسسه‌ی آقاده‌می‌یه اعضا اولمغه موفق اولمامش اولدیغی جهتله « Histoire du quarante uniéme fouteuil » نامیله آقاده‌میده وجودی اولمیان بر مقامدن بحث ایلمش یعنی «قرق برنجی قولتوغك حکایه‌سی» نامیله مشهور بر اثر نشر ایتمشدر. اسکی بر ضرب مثلك خلاف مضمونی اولمق اوزره پدرك احرازه موفق اوله‌مدیغی بر مقامه مخدوم کمال موفقیتله کچیویرمشدر.

آرمینوس وامبری

عصرمزك اك بیوك مستشرقلرندن ومشاهیر سیاحیندن آرمینوس وامبری ۱۸۳۲ سنهٔ میلادیه‌سنده مجارستانك [دونا سرداهلی] شهرنده دنیایه کلمشدر. تحصیل ابتدائیسنی (پوژون) شهرنده‌کی معلمینی باباس اولان بر مکتبده اکمال ایتمش وصکره‌دن کندی کندینه کسب معلومات ایلمش وعموم السنهٔ مهمه‌ده ید طولا صاحبی اولمشدر. السنهٔ شرقیه‌دن ترکی، عربی، فارسی،

مق كينله ى

جغتای وسائر اورال آلتای لسانلرنده پك واسع معلومات صاحبیدر. بو لسانلرده تکلم وکتابته قادردر. نام عاجزانه‌مه هدیه ایدیلان فطوغرافك آلتنده‌کی — مجارلی وامبرینك یادکار وفاشعاریدر. — یازی کندی خط دستیدر.

مشارالیه یکرمی ایکی یاشنده درسعادته کلمش ومعتبر بر ترك عائله‌سنك قوناغنه معلم صفتیله دخول ایلمش ایدی، که بوراده السنهٔ شرقیه‌ده‌کی تحصیلاتی برقات دها تقویه ایتمشدر.

اك زیاده باعث اشتهاری اولان ۱۸۶۳ ده آسیای عثمانی، ایران، خیوه، بخارا ایله آسیای وسطانك سائر یرلرنده اجرا ایلدیکی سیاحتیدر، که بو سیاحتی، آوروپایه عودتنده [برساخته درویشك آسیای وسطا سیاحتنامه‌سی] عنوانیله نشر واعلان ایتمشدر.

بونی متعاقب، ۱۸۵۸ ده آلمانجه‌دن ترکجه‌یه لغت کتابی، ۱۸۶۱ سنه‌سنده‌ده جغتای لغتنی وضع میدان انتشار ایلمشدر.

پروفسور وامبری آسیا پولتیقه‌سنده ومسائل شرقیه‌ده فوق العاده وقوف صاحبیدر. آسیا مسائل سیاسیه‌سنه دائر انکلیز، آلمان ومجار غزته‌لریله پك چوق مقالات نشر ایتمش وبو مقالاتك احتوا ایتدیکی افکار سیاسیه وامبری‌نك آسیا پولتیقه‌سنده پك بیوك بر دیپلومات اولدیغنی اثبات ایلمشدر. بناءً علیه سیاست مذکوره‌یه دائر «روسیه‌نك آسیاده‌کی وضعیت وقوتی» «انکلیز — روس حدود مسئله‌سی» نامنده ایکی اثریده واردر.

انکلیز مشاهیر سیاسیوننـدن (سیراشمیت بارتلەت) وامبری حقنده :

« اوروپاده هیچ بر آدم یوقدرکه بومشهور، مقتدر، مؤرخ، لسانشناس، فیلولوژیست قدر ترکیایه وشرق مسئلەسـنه آکاه اولەبیلسون. هیچ کیمسه یوقدر، که روسیەنك آمال استیلاکارانه سندن متولد مهالکی وامبری قدر انکلیزلره آکلاتمش اولسون. آوروپالیلر ایچنـده ذات حضرت پادشاهی ایله ترکجـه اولەرق مکالمه شرفنه مظهر اولان یالکز بو ذاتدر. وامبری ترکجەیی هم فصیح هم کوزل سویلر ، دفعـات ایله ذات حضرت ملوکانەنك مسافری اولمشدر» دییور.

ذکری کچن اثرلردن ماعدا باشلیجه آثاری:

ترك وتاتار اقوامنك مدنیت اصلیەسی [١٨٧٩ ده نشر اولنمشدر]
اون طقوزنجی عصرده اسلامیت ١٨٧٥ »
شیبان نامه[اوزبك لساننده بر حکایهٔ منظومه] ١٨٧١ »
چغتای لساننه دائر تتبعات ١٨٦٧ »
اویغورجەیەدائرتدقیقات لسانیه(قوداتقو بیلك) ١٨٧٠ »
ترکلرك احوال اتنولوژیقیه واتنوغرافیاسی ١٨٨٥ »
مجارلرك منشائی ١٨٨٢ »
ترك وتاتار لسانلرینك لغت اشتقاقیەسی ١٨٧٨ »

آثار مذکورەدن بعضیلرینـك کتابخانەمز معرفتیله طبع ونشری متصوردر . مشـار الیه الآن پشته دار الفنونی السنه وادبیات شرقیه معلمی اولوب ترکلره محبت وخیرخواهلغیله مشتهردر.

—•••○○•••—

تولستوی

[آلمانجه‌دن]

اون طقوزنجی عصره شرف ویرن اعاظم ادبادن قونت [لئون نیقولاویچ تولستوی] روسیه‌ده واقع طولا ایالتنك [اسنایه پولیانه] نامنده‌کی کوچك بر قریه‌ده ۱۸۲۸ سنه‌سی آغستوسنك ۲۸نجی کونی دنیایه کلمش و آوان صباوتی بوکویده امرار ایتمشدر.

تولستوی ۱۸۳۷ ده عائله‌سیله برابر موسقوا شهرینه نقل مکان ایدرك بوراده آلمان وفرانسز لسانلرینك تحصیلنه باشلامش وبو اثناده [صباوت] نامنده‌کی ایلك اثرینی نشر ایتمشدر.

عهد صباوتی مسقط رأسنده کچردکدنصکره تکرار موسقوه‌یه وبراز صکره‌ده قزانه نقل مکان ایله‌رك و ۱۸٤۳ده دارالفنونك السنه شرقیه شعبه‌سنه داخل اولور. فقط برسنه سورمز حقوق قسمنه کچر. بو تحصیلده خوشنه کیتمز. نهایت پدرینك املاکنه عودت وبونك اداره‌سیله‌ده بش سنه اشتغال ایلر.

۱۸۵۱ سنه‌سنده قافقاسیادن کلن برادری، بوموقع دلارانك لطافت شاعرانه‌سنی، حیاتی باشدن باشه تصویره باشلار، بالطبع تولستوی ده شوقه کله‌رك بورایه شتابان اولمق ایستر. چوق سورمز قافقاسیایه کیدر. برادرینك مسلکنه داخل اولور. آرقداشلری کبی تنکیل اشقیا سفرلرینه اشتراك ایدر. واولدقجه حیات مزعجه‌یه‌ده دوچار اولور. بو آجیلرك، بوتجربه‌لرك تأثیریله (قزاقلر) نامنده‌کی اثرینی تألیف ایدر.

حضرت سلطان سليم اول

دتلری ٨٧٤ — ارتحاللری ٩٢٦

خيرالدين پاشا

[باربا‌روس خضر رئيس]

مشاهير بحريون عثمانيه‌دن خيرالدين پاشا اولا قورصانلقدن يتيشه‌رك صرف قليجنك قوتيله طرابلسى، تونسى، جزايرى فتح ايلمش بر دوده‌مان جلادتدر. مشار اليهك بونجه فتوحات عظيمه و غزوات بحريه‌سندن بشقه اخوان دينه بر بيوك خدمتى سبق ايتمشدر، كه الا آخر الدوران هر بر مسلمانك منت و شكرانه‌نه شاياندر؛ او ده (مدّ جلين) ناميله اسپانياده قالان بقاياى اسلاميه‌يى انكز يسيونك آتش ظلمندن قورتاره‌رق جزايره نقله موفق اوليشى‌در. بوكونكى جزاير خلقنك اجدادى ايشته او مسلمانلردر.

خيرالدين پاشانك تاريخ ولادتى مجهولدر. فقط قورساناغه بايزيد ثانى‌نك اواخر سلطنتده باشلامش و ۹۰۳ سنه‌سنده وفات ايتمش اولمسنه نظراً ۳۵ سنه‌دن زياده غزوات بحريه ايله مشغول اولمش بر خارقهٔ روزكاردر.

[نوسال معرفت]

۱۸٥٤ سنه‌سنده قریم سفرنده اثبات وجود ایده‌رك سیواستپول محاصره‌سنی اوچ فصلده تصویر ایلر. شبابت، ایکی هوسار، «اوچ نوع وفات» کبی آثار کزنی‌ده بونی تعقیب ایدر.

بواثرلر تولستویك نامنی هر طرفه نشر ایلر.

تولستوی ۱۸٦۲ ده موسقووالی بر طبیبك کریمه‌سیله عقد ازدواج ایده‌رك برقاچ سنه استراحته قویولیور.

ایشته [صلح ومحاربه] نامنده‌کی بش جلد اثر مکملی بو زمان استراحتك محصولیدر. اویله محصول، که مؤلفك دغدغهٔ شهرتنی برنجی دفعه اوله‌رق خارجه اعلان ایدر. بو کتاب او قوجه فیلوسوفك الك کزیده، الك بیوك بر اثریدر.

۱۸۱۳ محاربه‌سنی تصویر ایدن رومانك یالکز روسیه‌ده اون بیکلرجه نسخه‌سی نشر اولنمشدر. بو رومان عموم السنهٔ اجنبیه‌یه ترجمه ایدلمشدر.

۱۸۷٥ ده نشر اولنان (آناقارنینا) عنوانلی اثری برکویك، برکویلی عائله‌سنك حیات مسعودانه‌سنی تصویر ایدر.

تولستوی بو نشریاتی متعاقب اون بش سنه هیچ بر شی تألیف ایتمامش وبوبیوك فاصله آنك طبیعت شاعرانه وخیالیه‌سنی بوسبتون دکشدیرمشدر. او حالده‌که صرف تفکرات جدیه ایله اشتغال ایتمش وابنای بشرك سعادت وتهذیب اخلاقنه حصر افکار ایلمشدر. تولستوی سعادت بشریه‌یی، محاسن جهانی، دائما کوی عالمنده، کوی حیاتنده جمع ایدر وبویشایشی

اوقدر مسعودانه بولور ، که ثروت ، مال ملك بونك یاننده هیچ قالور. هر شیئی او حیاته، صاف، ساده یشایشه ترجیح ایلر. وکویلی قیافتنده؛ هر درلو کوبلی ایشلرنده چالیشور.

تولستویك بو طرز حیاتنه عالم ، احتمال نظر حیرت ایله باقار .

فقط آثار اخیره‌سنك اك مشهورلرندن بری اولان [صونات - آقرویچر]ی کمال دقتله مطالعه ایدیلورسه تولستویك افکاری اوزرینه بر چوق دوشونیلور وحیات مبجله‌سی‌ده تقدیر اولنور .

علاوهٔ ناشر

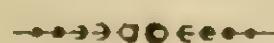
قونت لئون تولستویك حکایه‌لری پك فلسفی وپك طبیعی‌در. کندیسی‌ده ادبای طبیعیوندن اولوب آثاری مقبول جهاندر.

لسانمزك بوکبی اثرلردن محرومیتی، وبرده اخلاق ملیه‌مزه غیر موافق بی ادبانه ؛ عادی ، وپك عادی رومانلرك ترجمه‌سنی کوز اوکنه کتیردکجه نه درلو تأسف ایده‌جکمزی بیله‌میورم.

(صونات آقرویچر) احمد راسم بکك، همت قلمیه‌سیله لسانمزه نقل ایدیله‌رك اقدام غزته‌سنده تفرقه صورتیله درج اولنمقده ایدی . بر چوق کتابلرمزك باشلانوبده یاریده قالمسی کبی عوارضه [صونات آقرویچر] ده دوچار اولدی. وبو اثر نفیسده طبع ایدیلوب میدان استفاده‌یه وضع اولنه‌مدی.

کتابخانه‌مز بو کبی اعاظم ادبانك آثار نفیسه‌سنی ترکجه‌یه

نقل ایتمك هوسنده اولدیغیچون احتمال بونك‌ده طبع ونشرینه موفقیت حاصل اولور .

شاتو بریان

اون طقوزنجی عصرك اعاظم ادباسندندر .

۱۸٦۸ده (سند مالو)ده طوغمش و۱۸٤۸ده پارسده وفات ایتمشدر. بر وقت سلك عسکری‌یه دخالت ایدوب ۱۹ یاشنده یوز باشی اولمشدر. بالآخره فرانسه‌دن آمریقایه گیدوب اوراده بر چوق زمان اقامتله وحشیلرك اخلاق وطبیعتلرینه وقوف پیدا ایتدکدنصکره (آطالا) و(رنه)سنی یازمشدر. مناظر طبیعیه‌یی مصور وتهذیب اخلاقی موجب بر خیلی اثری واردر.

شاتو بریانك آثاری غایت علوی وشاعرانه اولمقله برابر بعضیلری‌ده عادتا بر پاپاسك قلمندن چیقمش کبی تعصبکارانه‌در.

باشلیجه آثاری.

آطالا، رنه، ابن سراج اخیر (ترکجه‌یه ترجمه ایدلمشدر) —

Les Natchez, Le paradis perdu, Itinéraires de Paris à jerusalem شهدا، دهاء خرستیانی، آمریقاده سیاحت مطالعات تاریخیه، «فرانسه تاریخی» وسائره‌در .

لامارتینك انفس اشعارندن :

لاق یعنی کول

ایلهٔ ابدیت ایچنده ، بر دها کیرو کلهمك اوزره بز دائما بویله یکی یکی ساحلره طوغری سوریلوب کیده جکمی یز ؟ هیچ بر وقت ، واو بر کون ایچون، اولسون، بحر محیط حیات اوزرنده لنکر انداز آرام اولمق بزه نصیب اولمیه جقمیدر ؟

ای کول ! سنه ، همان دورهٔ حیاتیه سنی اکمال ایلدی ؛ حال بوکه آنك تکرار کورمه سی ایجاب ایدن شو کوزل طالغه لر یاننده باق ؛ ینه آنك اوطوردیغنی کورمش اولدیغك طاش اوزرنده ، بن شمدی یاپ یالکز اوطورمغه کلیورم !

سن، ینه بویله بو وحشی، و درین قیالر آلتنده ایکلیوردك ؛ آنلرك یرتیق و چاتلاق یانلری اوستنده سن ینه بویله قیریلیوردك ؛ آنك شایان پرستش آیاقلری اوزرینه ، روزکار طالغه لریکك کوپوکارینی ینه بویله دوکوب آتیوردی .

بر آقشام ، بیلم خاطرلیورمیسك ؟ بز ، کمال سکونت ایله کورك چکیور ایدك ؛ اوزاقلرده ، صو اوستنده ، کوك آلتنده سنك آهنکلی

طالغه‌لریکه بر اصول موزون ایله چارپان کورلجیلرك کورلتیسندن بشقه هیچ برشی ایشیدلمیوردی !

بردنبره، بو زمین فناده الآن امثالی ایشیدلمامش وبجه‌یك مقدس برساحلدن وارد اولان برطاقم سسلر، بعض حیرته شایان عکس صدالر حصوله کتوردی. طالغه‌دقت ایتمکه باشلادی. والی الابد ذوق آور حیات ووجدانم اولان‌اوسس اشبو کلمه‌لری ایراد ایلدی:

« ای زمان، حرکتکی تعطیل ایت ! ای تأثرنما ساعتلر، سزده جریانکزی تعطیل ایدیکز. بزی، الك کوزل کونلرمزك، اذواق سریع الزوالنده براقکز، ایستدیکمز کبی حصه‌یاب اوله‌لم !

بو تحولخانهٔ فناده سزه انتظار ایدن پك چوق آدملر وار: آقیکز، آنلر ایچون آقیکز. آنلرك کونلریله برابر کندیلرینی محو وخراب ایدن اسبابی‌ده برلکده کوتوریکز؛ سز بختیارلری اونودك !

لکن بن بیهوده یره آزاجق وقت دها ایستیورم؛ بنم زمانم کچوب کیدییور. بن واقعا، بو لیل مسعوده « براز دها یواش اول ! » دیدم، حال‌بو،که فجر، ظلام لیلی یواش یواش طاغتمغه باشلایور.

سوه‌لم، اویله ایسه سوه‌لم ! سریع الفنا اولان برساعتی بوش کچور-میه‌لم، آندن استفاده ایده‌لم ! انسان ایچون اصلا برکنار مسعود، زمان ایچون اصلا بر ساحل محدود ونامحدود یوقدر ! او، آقار بزده کچیورز ! ایشته هپسی بو !

ای زمان حسود ! هیچ اوله‌بیلورمی، که عشق ومحبتك، بزه اوزون، اوزون طالغه‌لر شکلنده ذوق وسعادت یاغدردیغی بو سرور واستغراق حاللری، فلاکت کونلری کبی، آنلرده عین سرعت ایله بزدن اوزاقلره قاچمش بولنسونلر ؟

یا نه! هیچ اولمزسه آنلرك تحدید آثارینه‌ده‌می مقتدر اوله‌میه‌جغز؟ وای! آنلر ابدیته‌می کیره‌جکلر؟ بسبتون ضایع اوله‌جقلر؛ اویله‌می؟ بزه آنلری ویرن، بزدن ینه آنلری آلوب کوتورن بو زمان، آرتق آنلری بزه هیچ اعاده ایتمیه‌جکمی ؟

ازلیت ، ماضی ، عدم ، ای قراکلق ومخوف کردابلر! آه اوت یوتمش اولدیغکز بونجه کونلری نه یاپیورسکز؟ سویلیکز! بزدن غصب ایلدیککز بو فوق العاده ذوق وسعادت زمانلرینی بزه هیچ اعاده ایتمیه جکمیسکز؟

ای کول! ای ساکت قیالر! ای وحشی مغاره لر! ای قراکلق ویشیل اورمان! سز، که زمانك ابقاسی ویا احیاسی کبی ایکی لطف مخصوصنه نائل اولمشسکز، سز کوزل طبیعت، اوت هیچ اولمزسه سز، بو کیجه نك خاطرهٔ حزینی صاقلایکز!

کرك سکونتلی، کرك فورتنه لی زماننده ای کوزل کول، وجدان آرای عشاق اولان منظرهٔ سواحلکده، بو سیاه چام آغاجلری آره سنده، صولریکك اوستنه طوغری مائل سقوط اولان بو وحشی قیالر ایچنده! اوت؛ کرك اهتزاز وانتقال ایدن نسیم حیات افزاده، کرك ساحللریکك حصوله کتوردیکی قورقنج ولطیف کورلتیلرنده، وکرك خفیف ضیالریله سطح آب زرینکی بیاضلاندیران ماهتاب آسمان پیراده! اوت؛ اوت! هر نره ده، هر نه زمان اولورسه اولسون؛ اورتنه لغه ولوله نمای دهشت اولان روزکار، حزین حزین آواز پرداز اولان قامشلر، هوای خوشبوی کمال ایله حصوله کلن رایحه لر، چیچکلر، حاصلی هر نه که ایشیدیلور، هر نه که کوریلور ویا تنفس ایدیلورسه هپسی «آنلر سوشمشلردر!» دیسون .

عثمان ثنائی

اساتذهٔ ادبای عثمانیه‌دن

سعادتلو سعید بك افندی حضرتلری [*]

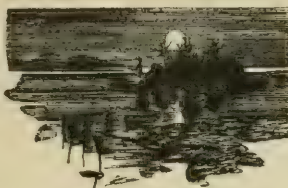
---

[*] قليشه «معلومات» غزته‌سندن استعاره اولنمشدر.

مؤلفین عسکریه‌دن وارکان حرب میرآلایلرندن عزتلو
احمد مختار بك افندی [*]

[*] قلیشه معلومات غزته‌سندن استعاره اولنمشدر

﴿لاق﴾لك نظماً ترجمه‌سی

تا کی بو شتاب هر کناره
هیچ مدکه یوقمیدر نهایه ؟
یلدای ازلده سرسریسن
آرام ورجوعدن بریسن .
بر دم اوله‌مزمی عمر ناساز
عمان دهرده لنکرانداز ،
ای کول نظر ایت‌که بر ییل اقدم
یارمدی بکا بو یرده همدم
بو طاش‌که ، بوس ایدر میاهك
آرامکهی ایکن او ماهك
شمدی بکا بر نشیمن حیف !
مهجور مدار شیون وحیف !
بویله ینه ایکلیوب طوررردك
یالچین قیالره باش اورردك
یوزلر سورر ایدی کف مشتاق
اول پایه‌که قبله‌گاه عشاق
یادکده‌می بر کیجه او آفت
اول حسنی ملك پری قیافت

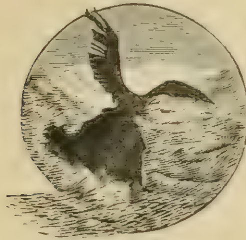
چیقمشدی تمله ماهتابه
بر صندال ایچنده سیر آبه
اولمشدم آنکله دوش بردوش
عشق عالمی ایچره مست مدهوش
تنهاجه صفای آب ایدردك
ذوق دم ماهتاب ایدردك
سس کلمز ایکن سما ومادن
خالی ایکن هر طرف صدادن
صندالجیلرك كورك صداسی
بو خلوتك ایدی خوش نواسی
آهنکله چکرلر ایدی بردن
بو شوق ایله موجه‌زن ایدك سن
ناکاه چیقوب حزین بر سس
امثالن ایشتمامشدی هیچ کس
عکس ایله اولدیلردی خیره
اطراف وسواحل بحیره
یعنی که او کافم خوش آواز
نغماته شو یولده ایتدی آغاز :
ای چرخ توقف ایت زمان ویر
ای ساعت سعد امان امان ویر
بر کام آله‌یم شو بخت نودن
بو ایل نشاط تیز رودن
بختسز بو جهانده وار خیلی
موت انلره طاتلی بر تمنی
بو زمره‌یه ذورك ایله تخصیص
اهلاك ایله دردن ایله تخلیص

مسعودلری ایله کل فراموش
بو دمده‌که عیشدر انلره نوش
بیهوده طلب امان زماندن
قابلمی وفا اوبی اماندن؟
سرعتله قاچار زمان بندن
آهسته رو اول، بن اکا دیرکن
فجر ایتدی ظلام لیلی تاراج
مشعل کشِ مهر، صفحهٔ عاج
فوت اولمیه فرصت، ایدەلم ذوق
بو بزم وصاله ویرەلم شوق
یوق آدمه بو جهانده مرسا
یوق دهره کنار هیچ حیفا
طورماز کچەرز چوقلق زائل
دهر ایسه مثال نهر سائل
ای دهر حسود بو حالت سکر
مستسعد دست عشق پرمکر
بزدن اولەجقمی دور ومهجور
اول سرعت ایله‌که روز غم دور
ایا بر اثر قالورمی آندن؟
نابود اولەجقمی بو جهاندن؟
اول دهرکه موجب همده سالب
حیف اولمیەجقمی رده طالب
ای ای ازل وعدمکه خاك
ای ماضی وحفرهٔ هولناك
ایامی‌که بلع ایدوب کیدرسن
سویله بزه نیلیوب نیدرسن
غصب ایلدیکك دم مسرت

ایتمزمی بو سمته آرتق عودت ؟
ای کول‌که صفای قلب وجانسین
قورقنج قیالرکه بیز بانسین
ای بغری دلیك مخوف غارلر
زندانه شبیه بیشه زارلر
آسوده نشین روزکارسز
مجرای فیوض نوبهارسز
باری سز ایدك بو لیله‌یی یاد
کیم قهر دهردن اوله آزاد
ای منظره‌سی کوزل بحیره
عشق اهلنه بی بدل مسیره
هر حال سکون وشدتکده
اطراف بسیم صورتکده
اشجار حزین ادالرکده
آو یختهٔ سرقیالرکده
لرزان اسوب کچن صباده
اطرافدن عکس ایدن صداده
سیمین جبین اولان قمرده
کیم عکس یوزکده نور پرده
دور ایته بو مجلسی خیالدن
الله صیانت ایت زوالدن
ایتدکجه ریاح بورده سیران
اطرافده‌کی نیستان نالان
الطاف روایح نسیمك
اکناف وحوالیء بسیمك
حاصل، بورادە نه ایسه مأنوس
سمع وبصر ومشامه محسوس

نقل ایلیه‌لرکه بورده برکون
هم بزم صفادی ایکی دوشکون

سعداه پاشا

امیل زولانك آثار منتشره‌سی

مشاهیر محررینٖدن زولانك آثار منتشره‌سی قرق جلد کتاب تشکیل ایتمکده وبونلرك کوردیکی رغبت عمومیه شایان حیرت برمرتبه‌ده بولنمقده‌در.

زولانك اك صوك اثری [پاریس] رومانی‌در بو رومانك نشری؛ درایفوس مسئله‌سندن طولایی علیهنه غلیان ایدن فرانسه افکار عمومیه‌سنك غایت هیجانلی بر زماننه مصادفدر . بوحالده ناشری بولنان کتابجی فاسکل بردن ١٠٠,٠٠٠ نسخه‌نك طبعنه جسارت ایتمش واوچ کون صکره بومقداردن بردانه‌جك نسخه قالمدیغنی اعترافه مجبور اولمشدر .

کتاب مذکورك اك چوق مشتریسی علیهنه حاصل اولان

خصوصتك مركزى بولنان پارسدر. صكره ولايات وممالك اجنبيه كلير.

ناشر مومى‌اليه بو مناسبتله زولانك موقع انتشاره قونيلان آثار سائره‌سنك برنجى طبعندن اولمق اوزره وقوعبولان صرفياتى كوسترر كوزل بر ايستاتستيق نشر ايتمشدر، كه ناشرلكه تعلق جهتيله عيناً درجنى مناسب كوردك:

ايلك طبعدن اولمق اوزره:

Les trois villes

دن

Lourdes.	(لورد) دن	١٤٣,٠٠٠	نسخه
Rome.	(رومه)دن	١٠٠,٠٠٠	«
Paris.	(پاريس)دن	١٠٠,٠٠٠	«

Les Rougon-Macquart

La fortune des Rougon.	دن	٣٣,٠٠٠	نسخه
La curée.	«	٤٣,٠٠٠	«
Le ventre de Paris.	«	٤٠,٠٠٠	«
La conquête de Plassans.	«	٣٧,٠٠٠	«
La faute de l'abbé Mouret.	«	٤٩,٠٠٠	«
Son excellence Eugêne Rougon.	«	٣٠,٠٠٠	«

١ — ملونا كچيدينك عثمانلی عسكری طرفندن صورت ضبطی.

٢ — يكيشهرك منظره‌سی.

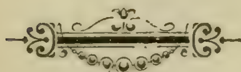
٣ — حدودده سن نيقولا مناستری.

. . . .	«	« ١٣٩,٠٠٠
Une page d'amour .	«	« ٨٩,٠٠٠
. . . . .	«	« ١٨٢,٠٠٠
Au bonheur des dames .	«	« ٦٨,٠٠٠
La joie de vivre.	«	« ٥١,٠٠٠
Germinal .	«	« ٩٩,٠٠٠
L'œuvre .	«	« ٥٨,٠٠٠
La terre .	«	« ١٢٣,٠٠٠
La bête Humaine .	«	« ٩٤,٠٠٠
L'argent .	«	« ٨٦,٠٠٠
Le docteur Pascal .	«	« ٨٨,٠٠٠
La débâcle .	«	« ١٩٦,٠٠٠

نسخه صاتلمشدر

بوجدولدن آكلاشلديغى وجهله اك زياده مظهر رغبت اولان و الان اولمقده بولنان اثرى ١٨٧٠ سنه‌سندەكى فجايع محاربه‌يى مصور La débâcle نامندەكى رومانيدر.

{ امثال حربیه }

محاربه‌یه قرار ویردیکمز زمان مقصد اساسیمزك صاحی تأییددن عبارت اولدیغنی هر کس قویاً بیلملیدر .

سیسه‌رون

—

بر اردونك اردوکاهلری دائما یکدیکرینی حمایه ایده‌بیله‌جك بر طرزده وضع وترتیب اولنملیدر .

ناپولئون

—

صنعت حرب، آتشك عینی بر نقطه‌یه اجتماع ایتدیرلمسندن عبارتدر .

ناپولئون

*
* *

بر اردونك قوتی، علم ماکنه‌ده‌کی حرکتلرك مقداری کبی،

سرعت وكتله حاصل ضربيله تعيين اولنور. سريع بر يورويش، اردونك قوهٔ معنويه‌سنى تزييد ووسائط غلبه‌سنى تأمين وتأييد ايلر.

ناپوليون

—

اوزاقدن آتش ايتمك فنا پياده‌نك عادتيدر. اينى بر پياده آتشنده غايتله خسيسدر.

ماره‌شال بوغود

—

مظفريتى استحصال ايچون اسلم طريق دشمن اوزرينه جسورانه واستظامكارانه يوريمك ومتمادياً ايلرولمكدر.

فره‌دريق

*
* *

محاربه‌يه كيرمزدن اول محاربه فنى بيلمك، ومعلوماتى حين محاربه‌ده عمليانه تطبيق ايتمك هر ضابطك وظيفه‌سيدر.

كذا

*
* *

مغلوب وپريشان اولدقدن صكره على العجله جمع ايديلان عسكرده ثبات ومتانت اوله‌ماز. كذا

*
* *

بر محاربه‌ده عسكرك كثرتندن زياده قوماندانك اقتدار ومعلوماتى ايش كورر. كذا

*
* *

نیویورق هرالد غزته‌سنك آناطولی مخابری
دوقتور هپوورت

هر بر زمانده صنعت حرب صنایعك برنجیسی اولمق اوزره تلقی اولنمشدر .
کذا

—

بر حکومتك تنسیقات عسکریه‌سی، تشکیلات عسکریه‌سنك روح الاساسیدر .
بلومه

⁂

بر دولتك خارجی پولتیقه‌سی، اك چوق اقتدار عسكریسی اوزرینه مستنددر.

بلومه

*
* *

پولتیقه‌نك تعقیب ایلدیكی نتیجه‌لر، یالكز موفقیات عسكریه سایه‌سنده الده ایدیله‌بیلور.

بلومه

*
* *

حال حاضرده براردونك سفر برلكی، عائد اولدیغی حكومت واهالینك قیمت عمومیه‌سنی تقدیر ایچون یكانه بر مقیاسدر.

كذا

*
* *

حكومتلرك پولتیقه‌سی، هر شیدن اول، مدنیت وانسانیت فكرلری اوزرینه دكل، بالعكس اسباب منفعت اوزرینه قورلمشدر.

بلومه

«مدنیت ترقی ایتدكجه حربك رفع ایدیله‌جكنی ادعا ایدن فیلوسوفلره قارشی»

دول معظمه محاربات یاردمیله تشكل ایتمش اولدقلرندن حربدن اصلا آیریله‌ماز.

جنرال فوندر غولتس

. . . .

انكلتره، موقعنك كافهٔ فوائدیله برابر ینه سائقهٔ زمانه تبعیتله

قوهٔ بریه‌سنك تزیید وتنسیقنه مجبور اوله‌جق ویاخود قره‌ده اولان نفوذ وقوتنك درکه درکه زوال وانقراضنی کوره‌جکدر.

— فوندر غولتس

فن حربی اك کوزل واك صحیح بر یولده اوکرنمك ایچون اك بیوك مکتب، سفرلر ودار الحربلرده تعقیب ایدیله‌جك محاربه‌لردر. عثمان ثنائی بك «تاریخ حرب»

*
* *

دنیا بر یره چارپوب قیرلدقجه رین حوضه‌سنده، طونا بویلرنده [بو] وادیسنده زمان زمان بولانق افقلر، قانلی دره‌لر، طومانلی اووه‌لر کوره‌جکز. [*] عثمان ثنائی بك کذا

[*] هیچ شبهه یوق. چونکه برچوق عصرلردن، تا ازمنهٔ متقدمه‌دن بری بورالری برچوق اقوامك میدان مبارزه‌سی اوله کلمشدر.

تاریخك باخصوص تاریخ حربك صحائفنی اك چوق اشغال ایدن، اك بیوك قهرمانلر یتشدیرن، حاصلی ترقیٔ فن حربك مبدئی اولان‌هپ بویرلردر دینیله‌بیلور.

شو مواقع: اسکندرلری، آنیباللری، فره‌دریقلری ناپولیونلری، مولتکه‌لری عثمانلی قهرمانلرینی وجوده کتورمش وآنلرك افعال‌وحرکات عسکریه‌سنه بیوك برجولانکاه اولمشدر.

هله شو اوچ موقعك؛ اون طقوزنجی عصر مدنی‌ده ظهوره کتوردیکی محاربات‌وتحولاتك تاریخی؛ تاریخ عمومی‌نك اك بیوك واك‌مهم قسمنی اشغال ایلمش وآثار عسکریه‌نك‌ده بادئ اقبال وکمالی اولمشدر.

او حالده، که اك بیوك مؤلفین عسکریه‌دن برینی «دارالحرب وسطی آوروپانك هر طرفی مزروع اولان اراضیسی فرض اولنور» دیدیرتمکه مجبور ایتمش وبونك احکامی‌ده دنیابریره چارپوب قیرلدقجه جاری‌اوله‌جغی شبهه‌سز بولنمشدر. للناشر

اسوج ـ نوروج قرالی حشمتلو ایکنجی اوسقار حضرتلری [*]

[*] قلیشه «معلومات» غزته‌سندن استعاره اولنمشدر.

افاخم مشیران عسکریه‌دن دولتلو غازی عثمان پاشا حضرتلری

دنیا ایلرویه طوغری یورویشنه دوام ایتدکجه فن حربك یالکز سفرلر اثناسنده اوکرنالمش بولنمسی بزجه ممکن اوله‌میه‌جقدر .

عثمان ثنائی بك کذا

*
* *

هر ملتك تاریخ عسکریسی ، هیئت ضابطانی ایچون حاضر ایدلمش برمکتب حکمنده‌در .

عثمان ثنائی بك کذا

*
* *

پك مشکل اولان صنعت حربك تطبیقاتنده بعض کره قواعده نظراً مغلوب اولمامق ایچون قواعدك عکسنه حرکت ایتمك اصولنی‌ده بیلمك لازمدر .

عثمان ثنائی بك [تاریخ حرب]

*
* *

تعبیه‌جه لازم اولان معلومات بوکون آنجق سنجاقلر آلتنده واپجه برمدت قالمقله اکتساب اولنور .

کذا [تاریخ حرب]

*
* *

یالکز کندی منفعتنی کوزه‌دن شان وشرفه هیچده اهمیت

ويرميان اجرتلى بر اردو خدمت ايتديكى ملت ايچون دائما بر تهلكه‌در .
عثمان ثنائى بك [تاريخ حرب]

«اجرتلى اردولرله ملى اردولر
بيننده مقايسه»

غيرتكار بر ملتك شدائد خارجيه وداخليه اوكنده الك قوتلى راستحكامى. الك كوزل برواسطهٔ مقاومتى ملى اردوى دائميسيدر.
كذا [تاريخ حرب]

صنعت حرب، بر ملتك قواى عسكريه‌سنك ايجادى، تنسيقى، اداره وسوقى ايچون تعقيب ايديلان قواعدك تطبيقيدر .
كذا [تاريخ حرب]

سفر برلك زمان وحركاتى ايكى اردونك ، ايكى حكومتك واحد قياسىٔ كماليدر .

«دومكه ميدان محاربه‌سى — سفر
برلك زمانى — »

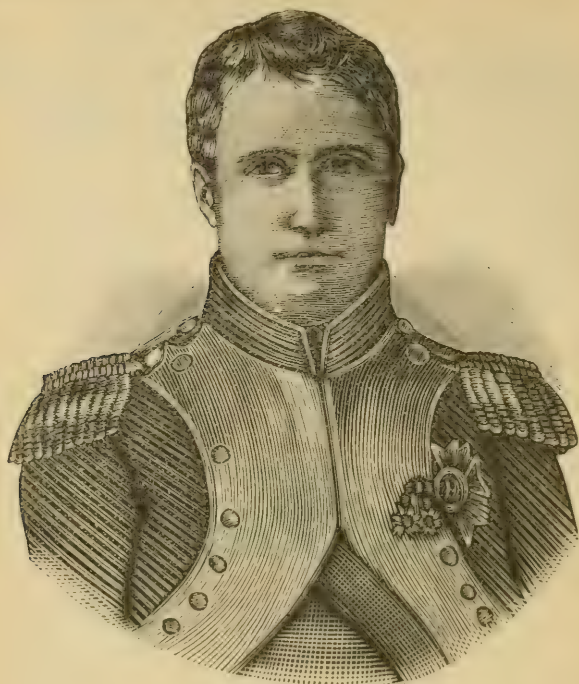
بیوك فره‌دریق

[١٧١٢—١٧٨٦]

معارف عمومیه نه قدر ایلرو کیدرسه بالطبع عسکرلکك قوت ونفوذی ده اوقدر لزوملی وسورکلی اولور.

عثمان ثنائی بك [نمونهٔ کتاب ـ فضائل عسکریه]

*
* *

ناپولیون بوناپارت

مؤلفات عسکریه ذوق آشنایان حقیقتك دائما پك سودکاری وجداً مستفید اولدقلری برا کنجه‌سی اولمق حیثیتنی حائزدر..

عثمان ثنایی بك کذا

*
* *

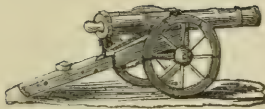
. . . . قابلهٔ طبیعت ، عسکرلك ایله مدنیتی دائما ال اله بیوتمشدر.

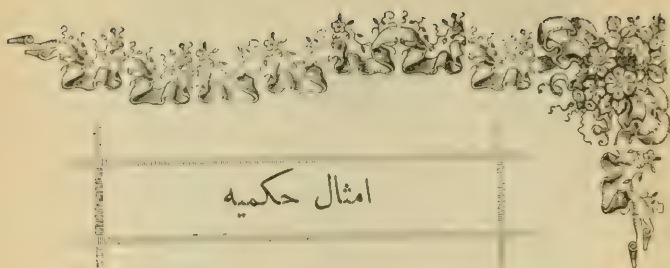
عثمان ثنائی بك کذا

*
* *

برعثمانلی ضابطنك الڭ یوكسك شرف و مزیتی مسلكنی سومك و داخل اولدیغی مسلكك حال و استقبالی قابلیتی نسبتنده ایلرو كتورمكدن عبارتدر ....

عثمان ثنائی بك كذا

امثال حکمیه

. . . .

انسان فیلوسوفلق ایتمك ایچون دکل ایش کورمك ایچون خلق اولنمشدر.

بیوك فره‌دریق

—

کنجلك ملاحظه ایتمدیکی ایچون بختیاردر.

کذا

—

حیات، جزؤی سکون واستراحته مالك برمحاربهٔ دائمیه‌در. ممات ایسه سکون واستراحت دائمیه‌یی منتج جزؤی امتداد ایدر برمحاربه‌در.

پتوفی [مجارستان شعراسندن]

—

انسان ایچون لسانیله تفهیم مرام نه ایسه قلمیله‌ده افهام افکار اودر.

ابو الضیا [مسئلهٔ بلهوس]

—

مؤلفین عسکریه‌دن: ارکان حربیه میرآلایی عزتلو محمود مختار بك

. . . بن شبهه ایتمم که هر مورخ — معنای صحیحیله — تاریخ دکل کندی ظنون وتخیلاتنی یازار .

ابو الضیا توفیق بك [مجموعهٔ ابو الضیا ـ تنقیدات تاریخیه]

*
* *

هیئت اجتماعیه عائله اساسی اوزرینه مبتنی بولندقجه نصل

ارکان حربیه قائمقاملرندن عزتلو حمدی بك

شایان ترحم وتأثر حالده بولنورلر ایسه بولنسونلر، فاحشه‌لر فرقه‌سی منسوباتنه نظر نفرتله باقلمق لازمکلور.

سعید بك [لادام او قاملیا حقنده]

امثال لطائف

صنایع نفیسه درسنده :

معلم — فلورانسه‌ده بیوك كلیسایی كوردك دكلمی ؟

شاكرد — اوت ! اوراده بولندیغم وقت زیارت ایتمشدم .

معلم — بك ایی قپوسندن ایچری كیردكن الك زیاده نظر دقتكی جلب ایدن نه اولدی ؟

شاكرد — غایت كوزل بر انكلیز قیزی .

—

ایکی مکتبلی آره‌سنده :

— ایی یا ! لاتینجه اوقویورسك ! اوقومقده ایستمیورسك ! یا او قوجه لغت كتابنی باباكه نه‌یه آلدیردك ؟

— نه‌یه آلدیره‌جغم ، تکرار صاتوب پاره‌سنی یمك ایچون ؟

—

عقاید دینیه درسنده :

معلم — (النده‌كی المایی كوستره‌رك) جناب حقك نره‌ده بولندیغنی سویلرسه‌ك سكا بو المایی ویررم .

چوجق — سن بکا بولمدیغی یری خبر ویررسه‌ك بن سکا بر سپت الما کتیریرم .

—

معلم — (اورته‌ده طوران صوبایی کوستره‌رك) بو آتش سوندیکی زمان نره‌یه کیدر ؟

چوجق — سن بکا اولا نره‌دن کلدیکنی سویلرسه‌ك بن ده سکا نره‌یه کیتدیکنی خبر ویررم .

—

معلم ایله شاکرد آره‌سنده :

— سن سویله باقه‌یم چوجق ! هر آدم بر ارادهٔ جزئیه‌یه مالك دکلمی ؟

— دکل .

— نه ! سویله باقه‌یم هانکی آدم وار که ارادهٔ جزئیه‌یه مالك اولمسون .

— مثلا بن آکا هیچ مالك دکلم !

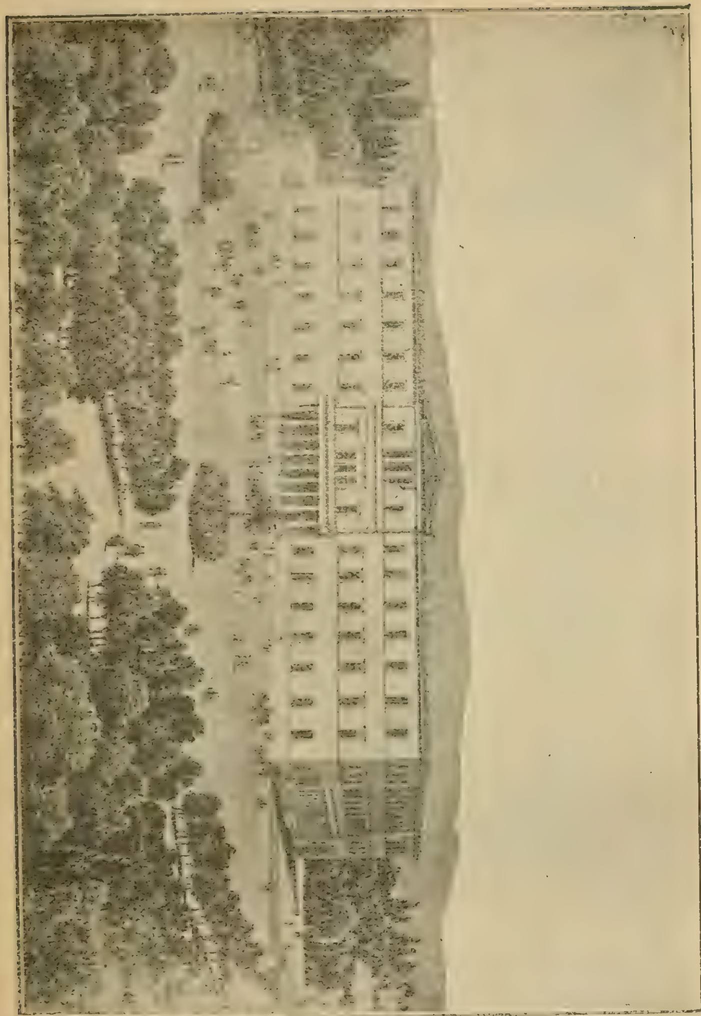
— سن ارادهٔ جزئیه‌یه مالك دکلمیسك ؟

— نه کزر خواجه افندی ! بن ارادهٔ جزئیه‌یه مالك اولسیدم بو کون، بو کوزل هواده مکتبده‌می اوتوریردم !

—

ایلك سؤال :

والده — (اویقوده بولنان اوغلنی اویاندیره‌رق) قالق قالق ! مکتب یانیورمش .

آتنه‌ده سرای قرالی

پرنس هاری
آلمانیا دولتنك اقصای شرق دوننماسی قوماندانی

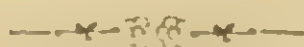
چوجق — (کوزلرینی آچەرق) خواجه یاغامشمی ؟

—

پدرله اوغل :

پدر — خواجه سنی بتون کون نیچون دوکیور ؟

چوجق — بندن قوتلیده آنك ایچون . [*]

[*] مکتبه متعلق لطائفدن

زولا محاکمه‌سی

بو سنه‌نك حادثهٔ کونیه‌سندن بریسیده فرانسه‌ده وقوعبولان درایفوس مسئله‌سیدر . که بتون جهانك اوراق حوادثی اشغال ایلمشدر . هر کس ده بو مسئله‌یه — اساساً حلی پك مشکل بر معما اولدیغی حالده — ینه آز چوق واقف اولدقلرندن بوکا دائر ایضاحاتده بولنمغی زائد کوریرز.

بناءً علیه فرانسه مشاهیر ادباسندن زولانك همان نفسنی فدا ایدرجه‌سنه بو مسئله‌یه قاریشمه‌سی ودیوان حربی اتهام ایلمه‌سی نتیجه‌سی اوله‌رق تحت محاکمه‌یه آلندیغی ونتیجهٔ محاکمه‌ده زولانك برسنه حبسیله اوچ بیك فرانق جزای نقدی‌یه محکوم اولمسی وبوحکمده عدالت واصول محاکمانه مغایر بولنمش اولمسندن طولایی امیل زولا واووقاتی (لابوری) طرفندن تمیز دعوا ایدلدیکی‌ده جمله‌نك معلومیدر.

اخیراً محکمهٔ تمیز، موسیو زولا حقنده سن محکمهٔ جنایتی طرفندن ویریلان حکمی فسخ ایتمش وزولانك دیکر بر محکمهٔ جنایت حضورینه کوندرلمسنه لزوم کورلمدیکنی‌ده بیان ایتمشدر.

شو حالده محرر مومی‌الیه بر آی مقدم دوچار اولدیغی برسنه‌لك حبس جزاسیله جزای نقدیدن قورتلمش دیمکدر. محکمهٔ تمیزك بو صورتله کمال بی‌طرفی وحقانیتیله حکم لاحقی فسخ ونقض ایلمسی سزاوار ممنونیت احوالدندر.

فریق سعادتلو غرومیقوف پاشا حضرتلری [*]

فی الحقیقه، سن محکمهٔ جنایتنده‌کی صورت محاکمه‌یه واقف اولانلر مسئله‌یه نه‌قدر سؤ استعمالات قاریشدیغنی آکلامشلر ایدی .

حتی مجلس مبعوثانده بو مسئله‌دن طولایی رئیس وکلایه قارشی وقوعبولان استیضاع اوزرینه مومی‌الیه صرف محاکم عدلیه‌یه عائداولان بویله برمسئله‌یه‌دائر مجلس مبعوثانده مباحثات جریان ایتمسی خصوصنك قبول اولنه‌میه‌جغنی سویلمش، یعنی ضمناً اولکی حقسزلغی اعتراف ایلمشدر .

[*] قلیشه معلومات غزته‌سندن استعاره اولنمشدر

اعتذار

١٣١٤ سنهٔ ماليه و ١٣١٥، ١٦ سنهٔ هجريه سنه مخصوص اولمق اوزره كتبخانه‌مز معرفتيله ترتيب اولنان تقويم بوندن؛ يعنى نشرندن اوچ آى مقدم حاضر ايدلمش وپاريسده طبع اولنمش ايدى. نوسال، كتبخانه‌مز واسطه‌سيله نشر ايدلديكى ايچون اسمنده [نوسال كتبخانهٔ اسلام] ديلمش وبو مناسبتله برچوق مشاهير اسلامك تصاوير وتراجم احواليله‌ده تزيين ايدلمك ايستنلمشدى. حتى انتخاب ايدلان رسملرك صورت نفيسه‌ده طبع اولنمسى ايچون تليشه‌لرينى‌ده ويانه‌يه سپارش ايتمش ايدك.

بناءً عليه، سنهٔ جديده‌نك حلولى، تصاويرك هنوز اكمال ايديله‌مديشى نوسالمزى آرزو ايتديكمز درجه‌ده نشرينه موفقيت حاصل اولمامش وعنوانى‌ده بالضروره « مصور نوسال مشاهير » ه قلب اولنمشدر. وبو صورتله نشرى‌ده بعض عارضه‌دن طولايى شيمدى‌يه قدر تأخيره اوغرامشدر.

مع مافيه كله‌جك سنه‌كى تقويمز [نوسال كتبخانهٔ اسلام] عنوانى آلتنده وبر چوق مشاهير اسلامك تصاوير وتراجم احواليله تزيين ايديله‌جكى كبى شيمديكى نوسالدن قات قات نفيس ومكمل بر صورتده وجوده كتيرلمسنه‌ده صرف غيرت اولنه‌جقدر.

يكى آچيلمش بر كتبخانه‌نك ايلك دفعه نشر ايتديكى تقويمده ــ ولوكه منتظم ومكمل اولمسه بيله ينه بر مسلك تعقيب ايتديكيچون ــ كوريله‌جك نقصانى صاحبينك حسن نيتنه باغشلانه‌جغنى اميد ايدر وسنهٔ آتيه‌يه مخصوص اولمق اوزره نشر ايديله‌جك [نوسال كتبخانهٔ اسلام]ك هرجهتجه منتظم ومكمل اوله‌جغنى بيانه اجتسار ايلرم.

كتبخانهٔ اسلام وعسكرى صاحبى

تجارزاده

ابراهيم حلمى

تاریخ حرب

غایت دکرلی و مهم بر اثردر . زمانمزه قدر وقوعه کلان

محاربات مشهوره‌یی جامع اولمق اوزره یازلمشدر.
مؤلفی مکتب حربیهٔ شاهانه تاریخ فن حرب
معلمی عثمان ثنائی بکدر .

تاریخ حربك برنجی جلدی ازمنهٔ متقدمه‌دن
یعنی یونانیلرك، رومالیلرك، ایرانیلرك، اسکندر-
لرك، سزارلرك اسفارندن، ایکنجی جلدی
صرف محاربات اسلامیه‌دن باحثدر.

(عثمانلیلرك فن حربلری) او قدر کوزل
برصورتده تصویر ایدلمشدر،که هیچ براثرده بو
قدر تفصیلات یوقدر. تاریخ حرب هرکسه
لازم وغایت قیمتدار براثراولوب کوردیکی رغبت
عمومیه سائقه‌سیله نسخه‌لری آزالمقده وختامنده
موجود نسخه‌لری قات قات غالی فیئاتله صا-
تیله‌جغی طبیعی بولنمقده‌در .

ایکنجی جلدك مندرجاتی :

سلطنت محمدیه وظهور اهل اسلام، فتوحات محمدیه، ایلك

اسلام اردولری، عمر الفاروقك سوريه سفری، يرموق ميدان محاربه‌سی واسلاملرك مظفريتی. آلپ آرسلانك روم سفری، اهل صليب سفرلری و بونلرك صورت تشكل و اداره‌لری، ازنيق و آنطاكيه محاصره‌سی، اهل صليب وصلاح‌الدين ايوبی، سلطنت سنيه وظهور آل عثمان، عثمانليلرك تشكيلات ملكيه، سياسيه وعسكريه‌لری، سليمان پاشانك روم ايلی‌یه مروری، ايلك عثمانلی اردولری، اسلحه‌سی. اسلحهٔ تدافعيه وتعرضيه‌لری، قوصوه، آنقره، نيكبولی و وارنه محاربه‌لری، استانبولك محاصره وفتحی.. الخ... كبی وقايع مشهوره‌یی تماميله محتويدر. (عثمانلی حكومتی اساساً برحكومت عسكريه‌در.) ديه باشلايان فصل عثمانليلرك شان علويت عسكريه‌سنی پك كوزل برصورتده ارائه ايتمكده‌در.

اوچنجی جلدك مندرجاتی:

اشقودره محاصره‌سنی، ياوز سلطان سليمك اسفار مشهوره‌سنی، فره‌دريق وناپوليونك محاربه‌لرينی، ١٢٩٣ عثمانلی روس سفرينی، روسلرك طونه‌دن مرورينی، پلونه مدافعهٔ مشهوره‌سنی، ١٨٧٠ فرانسه و آلمانيا محاربه‌سنی، ١٣١٣ عثمانلی يونان سفرينی جامع اوله‌جق ومكمل قروكی خريطه‌لر دخی علاوه اولنه‌جقدر.

برنجی وايكنجی جلدلر ختام بولمش و آبونه‌يازيلانلره توزيع ايدلمكده بولنمشدر.

برنجی و ايكنجی جلدك آبونه‌سی (١٠) غروش طشره ايچون (١٣) غروشدر. اوچنجی جلد آبونه صاحبلرينه مجاناً

ویریله‌جك و یالکز رسم وخریطه‌لری ایچون (٥) غروش قدر برفرق آلنه‌جقدر .

(٨٠٠) صحیفه‌دن متشکل اولان بو بیوك ومهم اثره وضع اولنان فیئات حقیقةً حیرتلره شایاندر .

عثمانلی یونان سفری

و

دومکه میدان محاربه‌سی

١٣١٣ عثمانلی یونان محاربه‌سنی باشدن نهایته قدر جامع اولمق اوزره یازلمش واوچ بیوك جلد اوزرینه ترتیب ایدلمشدر. بوکتاب براثر عسکری اولمقله برابر، ادبیات ملیه‌مزكده‌اك پارلاق برنمونه‌سنی تشکیل ایدییور. (دومکه میدان محاربه‌سی) مؤلفات عسکریه‌مزك برنجیسی، ملکمزده ادبیات عسکریه‌نك اساسی ونمونهٔ کمالیدر. هله تمامیله نشر اولنمه‌دن السنهٔ اجنبیه‌یه ترجمه ایدلمسی. اثرك نه‌درجه‌لرده قیمتدار اولدیغنی اثباته کافیدر.

عثمانلی یونان محاربه‌سنی اطرافیله ومفصلاً اوکرنمك ایستیانلر ایچون یکانه براثر جدی وعسکریدر. بوکتاب. عثمانلی یونان محاربه‌سنه دائر بلك یاکلش و عادتا مصال طرزنده یازیلان وهر

درجه‌لره قدر قیمتدار بوله‌جغنی ارباب مطالعه شمدیدن کسدیره‌بیلور . چونکه ترقی تدریجاً حصوله کلدیکیچون (کتابخانهٔ عسکری) نك ترقیسی‌ده اوقانونه تابع اوله‌جغی شبهه‌سزدر .

کتابخانهٔ عسکریه‌نك نشر ایدیلان جزؤلری :

فیئاتی عددی

١٥ ١ـ٢ (سوق الجیش) آلمانیالی جنرال بلومه‌نك مشهور الجهان اولان براثر قیمتداریدر . که عثمان ثنائی بك طرفندن ترجمه ایدلمش و نسخهٔ مطبوعه‌لری آز المشدر .

٦ ٣ (نمونهٔ کتابت عثمانیه) عزتلو عثمان ثنائی بکك اثری اولوب ایکنجی دفعه اولمق اوزره مفصل ومکمل برصورتده طبعی مقرردر .

	٤	تاریخ حرب (جلد اول)	اعلان قسمنك برنجی و ایکنجی صحیفه‌لرنده تفصیلات لازمه مندرجدر .
	٥	تاریخ حرب (جلد ثانی)	
	٧	دومکه میدان محاربه‌سی (جلد اول)	
٧ـ	٩	منتخبات اصول تعبیه (ثریا بك) (جلد اول)	

١١ سفربه و تعبیه تطبیقاتی (وحید بك) نیوجك برده خریطه‌سی واردر .

کتابخانهٔ عسکریه‌نك نشر ایدیله‌جك جزؤلری :

تاریخ حرب (جلد ثالث) یقینده نشر اوله‌جقدر .

دومکه میدان محاربه‌سی (جلد ثانی) » » »

دومکه میدان محاربه‌سی (جلد ثالث) یقینده نشر اولنه‌جقدر.
سوق و ادارهٔ حرب.
تعبیه مکتوبلری.
سوق الجیش مکتوبلری.
نمونهٔ کتابت عسکری.
برنجی ناپولیونك امثال حربیه‌سی.
بیوك فره‌دریقك یدی سنه سفرلری الخ.....

کتابخانهٔ اسلام

بونام آلتنده‌ده فرانسزلرك (بیبلیوتق ناسیونال) ی یاخود (کتابخانهٔ ابوالضیا) طرزنده شرق وغربك اسلاف ومعاصرینك انفس آثاری برر، برر آیده ایکی کتاب اولمق اوزره منتظماً نشر اولنه‌جقدر.

شوقدر، که صحیفه‌لری کتابخانهٔ ابوالضیادن قات قات زیاده اوله‌جق وفیئاتی‌ده پك اهون بولنه‌جقدر.

مجارجه الفبا — مجارستان تجارت موزه‌سنك درسعادت شعبه‌سی باش کاتبی موسیو هاس طرفندن ترتیب ایدیلان الفبای مذکورك ترکاره اولان اهمیتی وبوایکی قومك یعنی ترکلر ایله مجارلرك منشأ اصلیسی بر اولدیغنه باقیلورسه نه درجه‌لره قدر لزوملی بر کتاب اولدیغی کندی کندینه تظاهر ایدر. ترکجه‌یه پك یقین اولان مجارجه‌نك اساسنی غایت سهولتلی بر صورتده اوکرتدیکی کبی بوایکی لسانك بربرینه اولان قربتینه دائر کوزل مقاله‌یی‌ده محتوی بولنیور. دردست طبعدر.